

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Asseco South Eastern Europe
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku**

Obecność
w **23 krajach**

Uzyskana sprzedaż
1 147 mln PLN

3 392 osób
pracujących na
uzyskane wyniki

Wypracowany wynik
netto dla Akcjonariuszy
Jednostki Dominującej
150,4 mln PLN

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Asseco South Eastern Europe

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE	6
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK Z ZYSKÓW I STRAT ORAZ SPRAWOZDANIE Z POZOSTAŁYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH	7
SKONSOLIDOWANY BILANS	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	10
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	12
DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	13
I. PODSTAWOWE INFORMACJE	13
II. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	14
2.1. Podstawa sporządzenia	14
2.2. Oświadczenie o zgodności	14
2.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	15
2.4. Profesjonalny osąd i szacunki	15
2.5. Stosowane zasady rachunkowości	15
2.6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie	16
2.7. Zmiany stosowanych zasad prezentacji	17
2.8. Korekta błędów	17
2.9. Zmiany danych porównywalnych	17
III. ORGANIZACJA I ZMIANY W STRUKTURZE GRUPY ASSECO SOUTH EASTERN EUROPE, ZE WSKAZANIEM JEDNOSTEK PODLEGAJĄCYCH KONSOLIDACJI	21
IV. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI	24
V. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z ZYSKÓW I STRAT	27
5.1. Struktura przychodów operacyjnych	27
5.2. Struktura kosztów operacyjnych	31
5.3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	34
5.4. Przychody i koszty finansowe	34
5.5. Podatek dochodowy	35
5.6. Zysk przypadający na jedną akcję	37
5.7. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy	37
VI. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO BILANSU	38
6.1. Rzeczowe aktywa trwałe	38
6.2. Wartości niematerialne	40
6.3. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	43
6.4. Wartość firmy	45
6.5. Testy z tytułu utraty wartości	52
6.6. Pozostałe aktywa finansowe	54
6.7. Czynne rozliczenia międzyokresowe	57
6.8. Należności oraz aktywa z tytułu umów z klientami	57
6.9. Zapasy	60
6.10. Środki pieniężne	61
6.11. Kapitał podstawowy (zakładowy) i nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	61
6.12. Udziały niekontrolujące	61
6.13. Zobowiązania z tytułu leasingu	62
6.14. Kredyty bankowe i pożyczki	64
6.15. Pozostałe zobowiązania finansowe	66
6.16. Zobowiązania handlowe, zobowiązania budżetowe oraz pozostałe zobowiązania	67
6.17. Zobowiązania z tytułu umów z klientami	68
6.18. Rezerwy	69
6.19. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	71
6.20. Transakcje z podmiotami powiązanymi	71
VII. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	73
7.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	73
7.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	73

VIII. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO CELÓW I ZASAD ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM74

8.1.	Ryzyko zmian kursów walutowych.....	74
8.2.	Ryzyko zmian stopy procentowej.....	76
8.3.	Ryzyko kredytowe	76
8.4.	Ryzyko związane z płynnością	77
8.5.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na pozycje bilansowe.....	77

IX. POZOSTAŁE NOTY OBJAŚNIAJĄCE.....79

9.1.	Zobowiązania pozabilansowe.....	79
9.2.	Sezonowość i cykliczność	80
9.3.	Zatrudnienie	80
9.4.	Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych	80
9.5.	Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej.....	81
9.6.	Zarządzanie kapitałem	82
9.7.	Klimat a działalność Grupy ASEE	82
9.8.	Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym.....	83
9.9.	Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych.....	83

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Asseco South Eastern Europe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Asseco South Eastern Europe S.A. w dniu 23 lutego 2022 roku.

Zarząd:

Piotr Jeleński

Prezes Zarządu

Miljan Mališ

Członek Zarządu

Michał Nitka

Członek Zarządu

Kostadin Slavkoski

Członek Zarządu

Wybrane dane finansowe

Grupa Asseco South Eastern Europe

W poniższej tabeli zaprezentowano wybrane dane finansowe Grupy Asseco South Eastern Europe:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. EUR	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. EUR
Przychody ze sprzedaży	1 146 649	1 026 490	250 497	229 425
Zysk z działalności operacyjnej	181 451	144 881	39 640	32 382
Zysk brutto	193 702	140 894	42 316	31 491
Zysk za okres sprawozdawczy	155 223	117 542	33 910	26 271
Zysk za okres sprawozdawczy przypadający Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	150 430	115 988	32 863	25 924
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	234 843	204 622	51 304	45 734
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(174 813)	(52 367)	(38 190)	(11 704)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(82 523)	(99 278)	(18 028)	(22 189)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	231 003	249 028	50 225	53 963
Zysk za okres sprawozdawczy na jedną akcję zwykłą przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w PLN/EUR)	2,90	2,24	0,63	0,50
Rozwodniony zysk za okres sprawozdawczy na jedną akcję zwykłą przypisany Akcjonariuszom Jednostki Dominującej (w PLN/EUR)	2,90	2,24	0,63	0,50

Wybrane dane finansowe prezentowane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przeliczono na walutę EUR w następujący sposób:

- pozycje dotyczące skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. Kurs ten wyniósł:
 - w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2021 roku 1 EUR = 4,5775 PLN
 - w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku 1 EUR = 4,4742 PLN
- stan środków pieniężnych Grupy na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego i analogicznego w okresie poprzednim przeliczono według średnich kursów ogłoszonych przez NBP. Kurs ten wyniósł:
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2021 roku 1 EUR = 4,5994 PLN
 - kurs obowiązujący w dniu 31 grudnia 2020 roku 1 EUR = 4,6148 PLN

Wszystkie kwoty w raporcie wyrażono w tysiącach złotych (PLN), chyba że stwierdzono inaczej.

Skonsolidowany rachunek z zysków i strat oraz sprawozdanie z pozostałych dochodów całkowitych

Grupa Asseco South Eastern Europe

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)
	Noty	tys. PLN	tys. PLN
Przychody operacyjne	<u>5.1</u>	1 146 649	1 026 490
Koszt własny sprzedaży	<u>5.2</u>	(828 084)	(764 821)
Odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych	<u>5.2</u>	(1 957)	83
Zysk brutto ze sprzedaży		316 608	261 752
Koszty sprzedaży	<u>5.2</u>	(68 612)	(55 543)
Koszty ogólnego zarządu	<u>5.2</u>	(68 033)	(61 487)
Zysk netto ze sprzedaży		179 963	144 722
Pozostałe przychody operacyjne	<u>5.3</u>	3 023	2 973
Pozostałe koszty operacyjne	<u>5.3</u>	(1 535)	(2 814)
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		-	-
Zysk z działalności operacyjnej		181 451	144 881
Przychody finansowe	<u>5.4</u>	24 564	8 628
Koszty finansowe	<u>5.4</u>	(11 988)	(12 615)
Odpis z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych		(325)	-
Zysk przed opodatkowaniem		193 702	140 894
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	<u>5.5</u>	(38 479)	(23 352)
Zysk za okres sprawozdawczy		155 223	117 542
<i>Przypadający:</i>			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		150 430	115 988
Udziałowcom niekontrolującym		4 793	1 554
Podstawowy zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	<u>5.6</u>	2,90	2,24
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	<u>5.6</u>	2,90	2,24
POZOSTAŁE DOCHODY CAŁKOWITE			
Zysk za okres sprawozdawczy		155 223	117 542
<i>Elementy, które mogą podlegać przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>		(33 692)	37 272
Zysk/strata netto z tytułu wyceny aktywów finansowych		4	(5)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych		(33 696)	37 277
<i>Elementy, które nie podlegają przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>		-	-
Zyski/straty aktuarialne		-	-
Razem pozostałe dochody całkowite:		(33 692)	37 272
SUMA DOCHODÓW CAŁKOWITYCH przypadająca:		121 531	154 814
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		116 863	153 036
Udziałowcom niekontrolującym		4 668	1 778

Skonsolidowany bilans

Grupa Asseco South Eastern Europe

AKTYWA	Noty	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020 (przekształcone)
		tys. PLN	tys. PLN
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	6.1	129 557	143 173
Wartości niematerialne	6.2	35 121	30 101
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	6.3	51 008	55 711
Nieruchomości inwestycyjne		573	599
Wartość firmy	6.4	709 419	569 835
Pozostałe należności	6.8	634	821
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5.5	10 638	10 948
Pozostałe aktywa finansowe	6.6	47	5 165
Rozliczenia międzyokresowe	6.7	2 056	6 142
		939 053	822 495
Aktywa obrotowe			
Zapasy	6.9	36 576	27 912
Rozliczenia międzyokresowe	6.7	39 348	30 991
Należności handlowe	6.8	205 631	207 672
Aktywa z tytułu umów z klientami	6.8	44 233	29 625
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	6.8	2 818	2 105
Należności budżetowe	6.8	3 993	5 100
Pozostałe należności	6.8	9 766	3 970
Inne aktywa niefinansowe		5 302	3 557
Pozostałe aktywa finansowe	6.6	135	48
Środki pieniężne i depozyty	6.10	231 003	249 028
		578 805	560 008
SUMA AKTYWÓW		1 517 858	1 382 503

Skonsolidowany bilans

Grupa Asseco South Eastern Europe

PASYWA	Noty	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
		tys. PLN	(przekształcone) tys. PLN
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)			
Kapitał podstawowy	6.11	518 943	518 943
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	6.11	38 826	38 826
Transakcje na udziałach niekontrolujących		(19 887)	(11 624)
Pozostałe kapitały		(500)	(584)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych		(116 104)	(82 533)
Zyski zatrzymane		546 254	447 718
		967 532	910 746
Udziały niekontrolujące	6.12	4 157	2 460
Kapitał własny ogółem		971 689	913 206
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty bankowe i pożyczki	6.14	39 614	29 139
Zobowiązania z tytułu leasingu	6.13	33 312	39 847
Pozostałe zobowiązania finansowe	6.15	54 682	25 885
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	5.5	3 623	4 183
Rezerwy	6.18	2 311	2 072
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	6.17	6 118	9 402
Pozostałe zobowiązania	6.16	2 246	4 087
		141 906	114 615
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty bankowe i pożyczki	6.14	46 155	30 145
Zobowiązania z tytułu leasingu	6.13	20 822	18 995
Pozostałe zobowiązania finansowe	6.15	43 815	21 190
Zobowiązania handlowe	6.16	89 907	111 830
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	6.17	93 247	74 087
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	6.16	11 005	7 986
Zobowiązania budżetowe	6.16	36 783	35 062
Pozostałe zobowiązania	6.16	33 329	27 184
Rezerwy	6.18	4 053	3 451
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	6.19	25 147	24 752
		404 263	354 682
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		546 169	469 297
SUMA PASYWÓW		1 517 858	1 382 503

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Grupa Asseco South Eastern Europe

	Nota	Kapitał podstawowy tys. PLN	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej tys. PLN	Transakcje na udziałach niekontrolujących tys. PLN	Pozostałe kapitały tys. PLN	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych tys. PLN	Zyski/straty z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego tys. PLN	Kapitał własny Jednostki Dominującej tys. PLN	Udziały niekontrolujące tys. PLN	Kapitał własny ogółem tys. PLN
Na dzień 1 stycznia 2021 roku		518 943	38 826	(11 624)	(584)	(82 533)	447 718	910 746	2 460	913 206
Zysk za okres sprawozdawczy		-	-	-	-	-	150 430	150 430	4 793	155 223
Pozostałe dochody całkowite za okres sprawozdawczy		-	-	-	4	(33 571)	-	(33 567)	(125)	(33 692)
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy		-	-	-	4	(33 571)	150 430	116 863	4 668	121 531
Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych		-	-	-	80	-	-	80	-	80
Objęcie kontroli nad spółkami zależnymi	6.4	-	-	-	-	-	-	-	976	976
Podniesienie kapitału w spółkach zależnych		-	-	(459)	-	-	-	(459)	459	-
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))		-	-	(7 804)	-	-	-	(7 804)	(214)	(8 018)
Dywidenda za rok 2020	5.7	-	-	-	-	-	(51 894)	(51 894)	(4 192)	(56 086)
Na dzień 31 grudnia 2021 roku		518 943	38 826	(19 887)	(500)	(116 104)	546 254	967 532	4 157	971 689

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Grupa Asseco South Eastern Europe

	Nota	Kapitał podstawowy tys. PLN	Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej tys. PLN	Transakcje na udziałach niekontrolujących tys. PLN	Pozostałe kapitały tys. PLN	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych tys. PLN	Zyski/straty z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego tys. PLN	Kapitał własny Jednostki Dominującej tys. PLN	Udziały niekontrolujące tys. PLN	Kapitał własny ogółem tys. PLN
Na dzień 1 stycznia 2020 roku		518 943	38 826	(8 335)	(1 319)	(119 586)	370 132	798 661	2 051	800 712
Zysk za okres sprawozdawczy		-	-	-	-	-	115 988	115 988	1 554	117 542
Pozostałe dochody całkowite za okres sprawozdawczy		-	-	-	(5)	37 053	-	37 048	224	37 272
Suma dochodów całkowitych za okres sprawozdawczy		-	-	-	(5)	37 053	115 988	153 036	1 778	154 814
Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych		-	-	-	740	-	-	740	-	740
Objęcie kontroli nad spółkami zależnymi	6.4	-	-	-	-	-	-	-	861	861
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))		-	-	(3 289)	-	-	-	(3 289)	(1 768)	(5 057)
Dywidenda za rok 2019	5.7	-	-	-	-	-	(38 402)	(38 402)	(462)	(38 864)
Na dzień 31 grudnia 2020 roku (przeznaczony)		518 943	38 826	(11 624)	(584)	(82 533)	447 718	910 746	2 460	913 206

Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

Grupa Asseco South Eastern Europe

	Nota	12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)
		tys. PLN	tys. PLN
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem		193 702	140 894
Korekty o pozycje:		76 316	87 881
Amortyzacja	5.2	77 109	78 050
Zmiana stanu zapasów		(4 530)	13 558
Zmiana stanu należności i pozostałych aktywów niefinansowych		11 952	(37 239)
Zmiana stanu zobowiązań, rozliczeń międzyokresowych i rezerw		(11 891)	18 139
Przychody/koszty z tytułu odsetek		2 878	3 635
Przychody/koszty z różnic kursowych		(410)	1 497
Pozostałe przychody/koszty finansowe		1 513	3 105
Zyski/straty na sprzedaży, likwidacji i utracie wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(403)	6 069
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych		80	740
Pozostałe korekty zysku brutto		18	327
Środki pieniężne z działalności operacyjnej		270 018	228 775
Zapłacony podatek dochodowy		(35 175)	(24 153)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		234 843	204 622
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy			
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych		3 054	1 718
Wpływy ze sprzedaży/rozliczenia aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		83	8
Wpływy ze sprzedaży inwestycji w pozostałe instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie (lokaty)		4 837	543
Pożyczki spłacone		251	17
Otrzymane odsetki		15	2
Dywidendy otrzymane		-	1
Wydatki			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych (w tym wydatki na R&D)	7.1	(40 008)	(35 563)
Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych i stowarzyszonych pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty w nabytych jednostkach zależnych	7.1	(142 737)	(18 690)
Wydatki na nabycie/rozliczenia aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy		-	(365)
Pożyczki udzielone		(294)	(38)
Pozostałe przepływy z działalności inwestycyjnej		(14)	-
Środki pieniężne netto wykorzystane w działalności inwestycyjnej		(174 813)	(52 367)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	7.2	31 673	9 939
Wydatki			
Spłata pożyczek/kredytów	7.2	(32 887)	(42 822)
Spłata zobowiązań z tytułu leasingu	7.2	(20 039)	(23 656)
Zapłacone odsetki	7.2	(2 670)	(3 627)
Zakup udziałów niekontrolujących		(2 514)	-
Dywidendy wypłacone przez Jednostkę Dominującą	7.2	(51 894)	(38 402)
Dywidendy wypłacone dla udziałowców niekontrolujących	7.2	(4 192)	(710)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(82 523)	(99 278)
Zwiększenie/Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(22 493)	52 977
Różnice kursowe netto		(20 496)	5 222
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty netto na dzień 1 stycznia		248 860	190 661
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty netto na dzień 31 grudnia	6.10	205 871	248 860

Dodatkowe objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

I. Podstawowe informacje

Grupa Kapitałowa Asseco South Eastern Europe („Grupa ASEE”, „Grupa”, „ASEE”) to grupa kapitałowa, której Jednostką Dominującą jest Asseco South Eastern Europe S.A. („Jednostka Dominująca”, „ASEE S.A.”, „Spółka”, „Emitent”) z siedzibą w Rzeszowie przy ul. Olchowej 14.

Podstawowe informacje o Jednostce Dominującej

Nazwa	Asseco South Eastern Europe S.A.
Siedziba	35-322 Rzeszów, ul. Olchowa 14, Polska
KRS	0000284571
Regon	180248803
NIP	813-351-36-07
Podstawowy przedmiot działalności	Działalność firm centralnych i holdingów, produkcja oprogramowania

Jednostka Dominująca Asseco South Eastern Europe S.A. z siedzibą w Rzeszowie została utworzona 10 kwietnia 2007 roku jako spółka akcyjna pod nazwą Asseco Adria S.A. W dniu 11 lipca 2007 roku dokonano wpisu spółki w XII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Rzeszowie pod numerem 0000284571. Jednostce Dominującej nadano numer statystyczny REGON 180248803. W dniu 11 lutego 2008 roku została zarejestrowana zmiana nazwy Jednostki Dominującej z Asseco Adria Spółka Akcyjna na Asseco South Eastern Europe Spółka Akcyjna.

Od dnia 28 października 2009 roku akcje Spółki notowane są na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

ASEE S.A. jest Jednostką Dominującą Grupy Asseco South Eastern Europe. Jednostka Dominująca może działać na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza jej granicami. Czas trwania Jednostki Dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieograniczony.

Grupa dostarcza kompletne rozwiązania i produkty własne niezbędne do prowadzenia banku, jak również zaawansowane rozwiązania płatnicze pozwalające kształtować rynek płatności w regionie, a także świadczy usługi integracyjne i wdrożeniowe systemów i sprzętu informatycznego światowych liderów. Grupa prowadzi działalność na terenie krajów Europy Środkowej, Europy Południowo-Wschodniej, Półwyspu Iberyjskiego, a także w Turcji, Kolumbii, Peru i na Dominikanie.

Zakres podstawowej działalności Grupy Asseco South Eastern Europe w podziale na odpowiednie segmenty został opisany w punkcie IV niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku oraz zawiera dane porównywalne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku.

II. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

2.1. Podstawa sporządzenia

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy lub pozostałe dochody całkowite, aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, a także zobowiązań finansowych wycenianych w wartościach godziwych przez wynik finansowy.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę.

Zakres skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (tekst jednolity: Dz. U. 2020 r. poz.757) („Rozporządzenie”) i obejmuje roczny okres sprawozdawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku i okres porównawczy od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 roku.

Wpływ epidemii COVID-19 na działalność Grupy

Na dzień publikacji niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd, na podstawie dotychczasowej analizy ryzyka, w tym zwłaszcza wynikających z panującej w Polsce i na świecie pandemii wirusa, doszedł do wniosku, że kontynuacja działalności Spółki i Grupy ASEE w okresie nie krótszym niż 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2021 roku nie jest zagrożona.

Na moment publikacji niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Grupy nie widzi znaczących zagrożeń dla działalności biznesowej Grupy ASEE. Zarząd na bieżąco monitoruje sytuację w związku z pandemią i podejmuje decyzje operacyjne w reakcji na zmieniające się warunki. Grupa stara się minimalizować negatywny wpływ pandemii na biznes między innymi poprzez redukcję kosztów i jednocześnie monitorowanie i wykorzystywanie nowych szans rynkowych, które tworzy obecna sytuacja. Zarząd ASEE nie widzi przesłanek wskazujących na istotne ryzyko utraty wartości aktywów i nie odnotował istotnej zmiany ryzyka kredytowego. Grupa ASEE posiada wystarczające środki finansowe pozwalające na kontynuowanie swojej działalności, w tym regulowanie bieżących zobowiązań.

Jednocześnie należy zauważyć, że sytuacja wokół pandemii koronawirusa COVID-19 jest bardzo dynamiczna, a jej skutki dla gospodarki trudne do oszacowania i powyższy osąd został przygotowany według najlepszej wiedzy Zarządu Spółki na dzień publikacji niniejszego raportu.

Opis wpływu pandemii koronawirusa COVID-19 na działalność operacyjną Grupy ASEE został zawarty w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy ASEE za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku w punkcie *Wpływ pandemii koronawirusa COVID-19 na biznes ASEE i Payten*.

2.2. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Niektóre jednostki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez przepisy lokalne. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty niezawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy, wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

2.3. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych. Ewentualne różnice w wysokości 1 tys. PLN przy sumowaniu wynikają z przyjętych zaokrągleń.

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i zarazem walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN). Walutami funkcjonalnymi jednostek zależnych objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym są waluty podstawowych środowisk gospodarczych, w których jednostki te działają. Dla celów konsolidacji sprawozdania jednostek zagranicznych są przeliczane na PLN przy użyciu kursów wymiany kwotowanych dla tych walut przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego dla pozycji bilansowych oraz kursu wyliczonego, jako średnia arytmetyczna kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca okresu objętego sprawozdaniem (dla pozycji sprawozdania z dochodów całkowitych oraz rachunku przepływów pieniężnych), a skutki takich przeliczeń ujmowane są w kapitale własnym w pozycji „Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych”.

2.4. Profesjonalny osąd i szacunki

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania szacunków i założeń, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym. Mimo, że przyjęte założenia i szacunki opierają się na najlepszej wiedzy kierownictwa Grupy na temat bieżących działań i zdarzeń, rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

W odpowiednich pozycjach not objaśniających przedstawiono główne obszary, w których w procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości oprócz szacunków księgowych, duże znaczenie miał także profesjonalny osąd kierownictwa, i co do których zmiana szacunków może mieć istotny wpływ na zaprezentowane w tych notach dane finansowe Grupy w przyszłości.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku nie nastąpiły istotne zmiany w sposobie dokonywania szacunków w porównaniu z analogicznym okresem 2020 roku.

2.5. Stosowane zasady rachunkowości

W poniższej tabeli znajduje się zestawienie wybranych zasad rachunkowości wraz z przypisaniem do noty, w której zostały one przedstawione.

Wybrane zasady rachunkowości	Nota	Numer strony
Przychody ze sprzedaży	<u>5.1</u>	27
Koszty operacyjne	<u>5.2</u>	31
Pozostała działalność operacyjna	<u>5.3</u>	34
Przychody i koszty finansowe	<u>5.4</u>	34
Podatek dochodowy	<u>5.5</u>	35
Zysk przypadające na jedną akcję	<u>5.6</u>	37
Rzeczowe aktywa trwałe	<u>6.1</u>	38
Wartości niematerialne	<u>6.2</u>	40
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	<u>6.3</u>	43
Wartość firmy	<u>6.4</u>	45
Testy na utratę wartości	<u>6.5</u>	52
Pozostałe aktywa finansowe	<u>6.6</u>	54
Czynne rozliczenia międzyokresowe	<u>6.7</u>	57
Należności i aktywa z tytułu umów z klientami	<u>6.8</u>	57
Zapasy	<u>6.9</u>	60
Środki pieniężne	<u>6.10</u>	61
Kapitał podstawowy (zakładowy)	<u>6.11</u>	61
Udziały niekontrolujące	<u>6.12</u>	61
Zobowiązania z tytułu leasingu	<u>6.13</u>	62
Kredyty bankowe i pożyczki	<u>6.14</u>	64
Pozostałe zobowiązania finansowe	<u>6.15</u>	66
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	<u>6.16</u>	67
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami	<u>6.17</u>	68
Rezerwy	<u>6.18</u>	69
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	<u>6.19</u>	71

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie uległy zmianom w stosunku do zasad, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku za wyjątkiem zmian w standardach obowiązujących od 1 stycznia 2021 roku.

Zmiany w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej obowiązujące od dnia 1 stycznia 2021 roku

- Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 oraz MSSF 16: *Reforma wskaźnika referencyjnego stopy procentowej – Etap 2;*

Powyższe zmiany do standardów zostały zatwierdzone do stosowania przez Unię Europejską. Grupa przeprowadziła analizę pod kątem oceny wpływu reformy IBOR na jej skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Zgodnie z bieżącymi decyzjami podmiotów wyznaczonych do przeprowadzenia reformy, zastąpieniu ulegnie jedynie stopa LIBOR, która zostanie zamieniona na stopę wolną od ryzyka, bazującą na stawce overnight. Reformie IBOR podlegają również inne stawki referencyjne, które jednak nie przestaną być notowane, lecz zostaną zreformowane.

W przypadku zmiany stawek referencyjnych, Grupa skorzysta z wyjątku praktycznego wprowadzonego przez MSSF 9 par B5.4.5, zgodnie z którym, o ile modyfikacje instrumentów finansowych wynikają bezpośrednio z reformy IBOR, a nowa stawka jest ekonomicznym ekwiwalentem poprzedniej, to dla instrumentów opartych o zmienną stopę procentową, dokonywana jest jedynie prospektywna korekta (aktualizacja) efektywnej stopy procentowej.

- Zmiany do MSSF 4: *Kontrakty ubezpieczeniowe – odroczenie zastosowania MSSF 9 Instrumenty finansowe;*
- Zmiana do MSSF 16 *Leasing: Ustępstwa czynszowe związane z COVID-19.*

Jako praktyczne rozwiązanie leasingobiorca może zdecydować o nieprzeprowadzaniu oceny, czy ulga w czynszu przyznawana bezpośrednio w związku pandemią Covid-19, która spełnia określone warunki, stanowi zmianę leasingu. Leasingobiorca, który podejmuje taką decyzję, ujmuje wszelkie zmiany opłat leasingowych wynikające z ulgi w czynszu w taki sam sposób, w jaki ująłby zmianę przy zastosowaniu MSSF 16, gdyby zmiana ta nie stanowiła zmiany leasingu.

Na dzień bilansowy Grupa nie zidentyfikowała umów do których mogłaby skorzystać z praktycznego rozwiązania do MSSF 16.

Zmienione standardy oraz interpretacje, które mają po raz pierwszy zastosowanie w 2021 roku, nie mają istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy.

2.6. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28: *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony;
- MSSF 17 *Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) w tym Zmiany do MSSF 17 (opublikowano 25 czerwca 2020) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2023 roku lub później;

- Zmiany do MSR 1: *Prezentacja sprawozdań finansowych – Podział zobowiązań na krótkoterminowe i długoterminowe oraz Podział zobowiązań na krótkoterminowe i długoterminowe – odroczenie daty wejścia w życie* (opublikowano odpowiednio dnia 23 stycznia 2020 roku oraz 15 lipca 2020 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2023 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 3: *Zmiany do odniesień do Założeń Konceptyjnych* (opublikowano dnia 14 maja 2020 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2022 roku lub później;
- Zmiany do MSR 16: *Rzeczowe aktywa trwałe: przychody osiągnięte przed oddaniem do użytkowania* (opublikowano dnia 14 maja 2020 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2022 roku lub później;
- Zmiany do MSR 37: *Umowy rodzące obciążenia – koszty wypełnienia obowiązków umownych* (opublikowano dnia 14 maja 2020 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2022 roku lub później;
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2018-2020 (opublikowano dnia 14 maja 2020 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2022 roku lub później;
- Zmiany do MSR 1 i Stanowiska Praktycznego 2: *Ujawnianie informacji dotyczących zasad (polityki) rachunkowości* (opublikowano dnia 12 lutego 2021 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2023 roku lub później;
- Zmiany do MSR 8: *Definicja wartości szacunkowych* (opublikowano dnia 12 lutego 2021 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2023 roku lub później;
- Zmiany do MSR 12: *Podatek odroczony dotyczący aktywów i zobowiązań powstających na skutek pojedynczej transakcji* (opublikowano dnia 6 maja 2021 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2023 roku lub później;
- Zmiany do MSSF 17 *Umowy ubezpieczeniowe: Pierwsze zastosowanie MSSF 17 i MSSF 9* – Informacje porównawcze (opublikowano dnia 9 grudnia 2021 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2023 roku lub później.

Daty wejścia w życie są datami wynikającymi z treści standardów ogłoszonych przez Radę ds. Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Daty stosowania standardów w Unii Europejskiej mogą różnić się od dat stosowania wynikających z treści standardów i są ogłaszane w momencie zatwierdzenia do stosowania przez Unię Europejską.

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, która została opublikowana, lecz nie weszła dotychczas w życie.

Grupa jest w trakcie analizy, jaki wpływ powyższe zmiany będą miały na jej sprawozdania finansowe.

2.7. Zmiany stosowanych zasad prezentacji

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zmiany zasad prezentacji.

2.8. Korekta błędów

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zdarzenia skutkujące koniecznością dokonania korekty błędów.

2.9. Zmiany danych porównywalnych

Grupa zmieniła dane porównywalne na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku w związku ze zmianami wartości nabywanych aktywów rozpoznanych w związku z alokacją ceny nabycia spółek zależnych.

Szczegółowe informacje o nabytych aktywach i zobowiązaniach zostały przedstawione w punkcie 6.4. not objaśniających do niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W tabelach poniżej zaprezentowano wpływ powyższych zmian na dane porównywalne.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	12 miesięcy do 31 grudnia 2020	Rozliczenie nabycia spółek zależnych	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Przychody operacyjne	1 026 490	-	1 026 490
Koszt własny sprzedaży	(764 055)	(766)	(764 821)
Odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych	83	-	83
Zysk brutto ze sprzedaży	262 518	(766)	261 752
Koszty sprzedaży	(55 543)	-	(55 543)
Koszty ogólnego zarządu	(61 487)	-	(61 487)
Zysk netto ze sprzedaży	145 488	(766)	144 722
Pozostałe przychody operacyjne	2 973	-	2 973
Pozostałe koszty operacyjne	(2 814)	-	(2 814)
Zysk z działalności operacyjnej	145 647	(766)	144 881
Przychody finansowe	8 628	-	8 628
Koszty finansowe	(12 615)	-	(12 615)
Odpis z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych	-	-	-
Zysk przed opodatkowaniem	141 660	(766)	140 894
Podatek dochodowy (bieżące i odroczone obciążenie podatkowe)	(23 490)	138	(23 352)
Zysk za okres sprawozdawczy	118 170	(628)	117 542
<i>Przypadający:</i>			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	116 528	(540)	115 988
Udziałowcom niekontrolującym	1 642	(88)	1 554
Podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku za okres sprawozdawczy przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej	2,25	(0,01)	2,24

POZOSTAŁE DOCHODY CAŁKOWITE			
Zysk za okres sprawozdawczy	118 170	(628)	117 542
<i>Elementy, które mogą podlegać przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>	37 255	17	37 272
Zysk/strata netto z tytułu wyceny aktywów finansowych	(5)	-	(5)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	37 260	17	37 277
<i>Elementy, które nie podlegają przeklasyfikowaniu do rachunku zysków i strat</i>	-	-	-
Zyski/straty aktuarialne	-	-	-
Razem pozostałe dochody całkowite:	37 255	17	37 272
SUMA DOCHODÓW CAŁKOWITYCH przypadająca:	155 425	(611)	154 814
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	153 568	(532)	153 036
Udziałowcom niekontrolującym	1 857	(79)	1 778

AKTYWA	31 grudnia 2020	Rozliczenie nabycia spółek zależnych	31 grudnia 2020 (przekształcone)
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	143 171	2	143 173
Wartości niematerialne	22 999	7 102	30 101
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	55 711	-	55 711
Nieruchomości inwestycyjne	599	-	599
Wartość firmy	575 526	(5 691)	569 835
Pozostałe należności	821	-	821
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	10 948	-	10 948
Pozostałe aktywa finansowe	5 165	-	5 165
Rozliczenia międzyokresowe	6 142	-	6 142
	821 082	1 413	822 495
Aktywa obrotowe			
Zapasy	27 912	-	27 912

Rozliczenia międzyokresowe	30 991	-	30 991
Należności handlowe	207 672	-	207 672
Aktywa z tytułu umów z klientami	29 625	-	29 625
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	2 105	-	2 105
Należności budżetowe	5 100	-	5 100
Pozostałe należności	3 970	-	3 970
Inne aktywa niefinansowe	3 557	-	3 557
Pozostałe aktywa finansowe	48	-	48
Środki pieniężne i depozyty	249 028	-	249 028
	560 008	-	560 008
SUMA AKTYWÓW	1 381 090	1 413	1 382 503

	31 grudnia 2020	Rozliczenie nabycia spółek zależnych	31 grudnia 2020
PASYWA	tys. PLN	tys. PLN	(przekształcone) tys. PLN
Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej)			
Kapitał podstawowy	518 943	-	518 943
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	38 826	-	38 826
Transakcje na udziałach niekontrolujących	(12 290)	666	(11 624)
Pozostałe kapitały	(584)	-	(584)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	(82 541)	8	(82 533)
Zyski zatrzymane	448 258	(540)	447 718
	910 612	134	910 746
Udziały niekontrolujące	2 460	-	2 460
Kapitał własny ogółem	913 072	134	913 206
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty bankowe i pożyczki	29 139	-	29 139
Zobowiązania z tytułu leasingu	39 847	-	39 847
Pozostałe zobowiązania finansowe	25 885	-	25 885
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 905	1 278	4 183
Rezerwy	2 072	-	2 072
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	9 402	-	9 402
Pozostałe zobowiązania	4 087	-	4 087
	113 337	1 278	114 615
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty bankowe i pożyczki	30 145	-	30 145
Zobowiązania z tytułu leasingu	18 995	-	18 995
Pozostałe zobowiązania finansowe	21 190	-	21 190
Zobowiązania handlowe	111 830	-	111 830
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	74 087	-	74 087
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	7 986	-	7 986
Zobowiązania budżetowe	35 062	-	35 062
Pozostałe zobowiązania	27 184	-	27 184
Rezerwy	3 451	-	3 451
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	24 751	-	24 751
	354 681	-	354 681
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	468 018	1 278	469 296
SUMA PASYWÓW	1 381 090	1 413	1 382 503

12 miesięcy do 31 grudnia 2020 roku	Rozwiązania dla bankowości	Rozwiązania płatnicze	Rozwiązania dedykowane	Zmiana - Rozwiązania dla bankowości	Zmiana - Rozwiązania płatnicze	Zmiana - Rozwiązania dedykowane	Rozwiązania dla bankowości	Rozwiązania płatnicze	Rozwiązania dedykowane
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	226 672	482 241	364 473	-	-	-	226 672	482 241	364 473
Zysk brutto ze sprzedaży	84 017	120 678	57 823	-	(766)	-	84 017	119 912	57 823

Koszty sprzedaży	(13 376)	(24 030)	(18 137)	-	-	-	(13 376)	(24 030)	(18 137)
Koszty zarządu	(17 411)	(30 689)	(13 387)	-	-	-	(17 411)	(30 689)	(13 387)
Zysk netto ze sprzedaży	53 230	65 959	26 299	-	(766)	-	53 230	65 193	26 299
Pozostała działalność operacyjna	(189)	(148)	496	-	-	-	(189)	(148)	496
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zysk z działalności operacyjnej	53 041	65 811	26 795	-	(766)	-	53 041	65 045	26 795
Wartość firmy na dzień 31.12.2020	207 063	188 768	179 695	-	(5 691)	-	207 063	183 077	179 695

III. Organizacja i zmiany w strukturze Grupy Asseco South Eastern Europe, ze wskazaniem jednostek podlegających konsolidacji

Wybrane zasady rachunkowości

Zasady konsolidacji

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ASEE obejmuje aktywa, zobowiązania, kapitał własny, przychody, koszty oraz przepływy środków pieniężnych Jednostki Dominującej ASEE S.A. oraz jednostek przez nią kontrolowanych (zależnych).

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie Jednostki Dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane chyba, że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez Jednostkę Dominującą ma miejsce wtedy, gdy: (i) posiada władzę nad danym podmiotem, (ii) podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub posiada prawa do zmiennych zwrotów z tytułu swojego zaangażowania w danej jednostce, (iii) ma możliwość wykorzystania władzy w celu kształtowania poziomu generowanych zwrotów.

W sytuacji, gdy Grupa posiada mniej niż większość praw głosów w danej jednostce, ale posiadane prawa głosu są wystarczające do jednostronnego kierowania istotnymi działaniami tej jednostki, oznacza to, że sprawuje nad nią władzę.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę do dnia ustania tej kontroli. W przypadku utraty kontroli nad jednostką zależną, skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wyniki za tę część roku objętego sprawozdaniem, w którym to okresie Grupa posiadała taką kontrolę. Nabycie jednostek zależnych rozliczane jest metodą pełną.

Zmiany udziału w kapitałach/głosach, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny (transakcje na udziałach niekontrolujących) i przypisywane do właścicieli Jednostki Dominującej.

Połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą

Połączenie jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą to połączenie jednostek gospodarczych, w ramach którego wszystkie łączące się jednostki znajdują się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa.

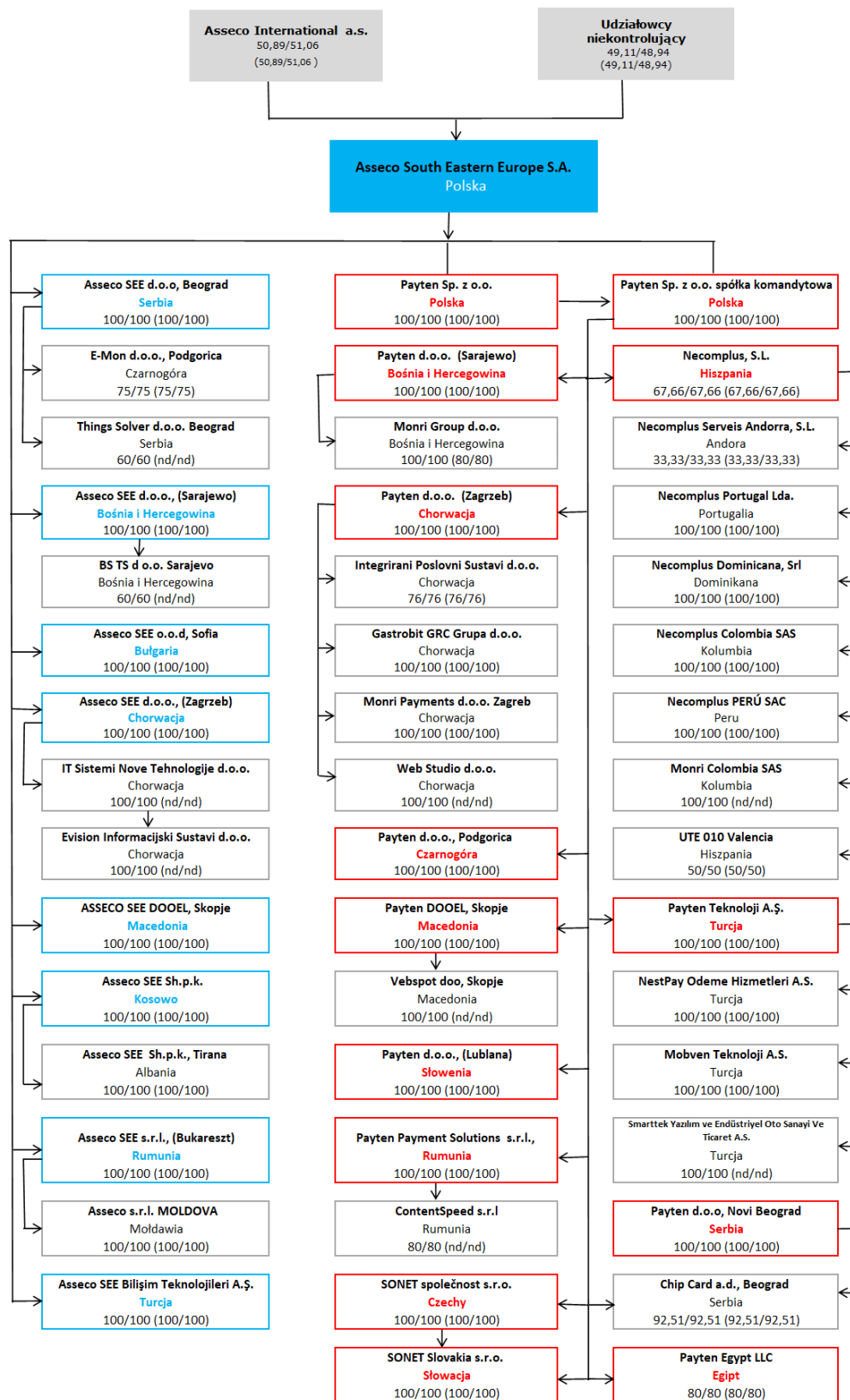
W szczególności, chodzi tu o takie transakcje, jak transfer spółek lub przedsięwzięć pomiędzy jednostkami Grupy lub połączenie Jednostki Dominującej z jej jednostką zależną.

W przypadku przekształceń polegających na wniesieniu aportem inwestycji w jedną jednostkę zależną od drugiej jednostki zależnej lub połączenia dwóch jednostek zależnych od ASEE S.A., następuje jedynie przebieganie wartości inwestycji w przejmowaną jednostkę zależną na poziomie jednostkowego sprawozdania finansowego. Tym samym przeniesienie jednej jednostki zależnej pod drugą jednostkę zależną nie ma wpływu na wynik finansowy Grupy.

Do rozliczenia skutków połączeń pomiędzy jednostkami znajdującymi się pod wspólną kontrolą Grupa stosuje metodę łączenia udziałów, która zakłada, że:

- aktywa i zobowiązania łączących się jednostek wycenione są w wartościach bilansowych pochodzących ze sprawozdań skonsolidowanych Grupy. Oznacza to, że wartość firmy rozpoznawana wcześniej w sprawozdaniu skonsolidowanym oraz wszystkie inne wartości niematerialne rozpoznane w ramach procesu rozliczania połączenia są przenoszone do sprawozdania jednostkowego, a na poziomie skonsolidowanym nie jest dokonywana ponowna wycena aktywów netto na moment transakcji do wartości godziwej;
- koszty transakcyjne związane z połączeniem są odnoszone do rachunku zysków i strat (koszty finansowe);
- wzajemne salda należności/zobowiązań są eliminowane;
- jakkolwiek różnica pomiędzy kwotą zapłaconą lub przekazaną i objętymi aktywami netto (w wartościach pochodzących ze sprawozdań skonsolidowanych) jest odzwierciedlona w kapitałach własnych jednostki przejmującej (kwota osadzona w kapitale nie stanowi elementu kapitału zapasowego, stąd nie podlega podziałowi);
- rachunek zysków i strat prezentuje wyniki połączonych jednostek od momentu, kiedy nastąpiło połączenie a dane za wcześniejsze okresy nie są przekształcane.

Struktura Grupy Asseco South Eastern Europe została przedstawiona poniżej:

100/100 udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2021 roku (w %)
(100/100) udział w głosach/udział w kapitale na dzień 31 grudnia 2020 roku (w %)

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Grupy:

- **Nabycie udziałów spółki Things Solver d.o.o. Beograd.**

W dniu 7 października 2020 roku spółka ASEE Serbia zawarła warunkową umowę nabycia 53,76% udziałów w spółce Things Solver d.o.o. z siedzibą w Belgradzie. W dniu 8 stycznia 2021 roku po spełnieniu się warunków zawieszających Grupa objęła kontrolę nad spółką Things Solver d.o.o. W dniu 28 lutego 2021 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zwiększające udział ASEE Serbia w spółce do 60%.

- **Połączenie Payten d.o.o. (Sarajewo) z Basilichi CEE LLC.**

W dniu 1 lutego 2021 roku zostało zarejestrowane połączenie spółki Payten d.o.o. (Sarajewo) (spółka przejmująca) ze spółką Basilichi CEE LLC (spółka przejmowana).

- **Nabycie udziałów spółki Vebspot doo, Skopje**

W dniu 17 lutego 2021 roku spółka Payten DOOEL, Skopje nabyła 100% udziałów w spółce Vebspot doo z siedzibą w Skopje (Macedonia).

- **Nabycie udziałów mniejszościowych w spółce Monri Group d.o.o.**

W dniu 10 czerwca 2021 roku spółka Payten d.o.o. (Sarajewo) nabyła 20% udziałów w spółce Monri Group d.o.o. z siedzibą w Sarajewie stając się tym samym właścicielem 100% udziałów w tej spółce.

- **Nabycie udziałów spółki ContentSpeed s.r.l.**

W dniu 22 lipca 2021 roku spółka Payten Payment Solutions s.r.l. nabyła 80% udziałów w spółce ContentSpeed s.r.l. z siedzibą w Bukareszcie (Rumunia).

- **Nabycie udziałów spółki IT SISTEMI-NOVE TEHNOLOGIJE d.o.o.**

W dniu 28 lipca 2021 roku spółka Assec SEE d.o.o., (Zagrzeb) podpisała umowę nabycia 100% udziałów w spółce IT SISTEMI-NOVE TEHNOLOGIJE d.o.o. z siedzibą w Splicie (Chorwacja). W dniu 8 września 2021 roku po spełnieniu się warunków zawieszających Grupa objęła kontrolę nad spółką IT Sistemi d.o.o.

- **Utworzenie nowej spółki Monri Columbia SAS**

W dniu 25 października 2021 roku zostało zarejestrowane założenie spółki Monri Columbia SAS, z siedzibą w Bogocie. 100% udziałów w tej spółce objęła spółka Necomplus SL z siedzibą w Alicante (Hiszpania).

- **Nabycie udziałów spółki Web Studio. d.o.o.**

W dniu 25 października 2021 roku spółka Payten d.o.o. (Zagrzeb) nabyła 100% udziałów w spółce Web Studio d.o.o. z siedzibą w Rijece (Chorwacja).

- **Nabycie udziałów spółki Smarttek A.Ş.**

W dniu 1 grudnia 2021 roku spółka Payten Teknoloji A.Ş. z siedzibą w Istambule nabyła 100% udziałów w spółce Smarttek Yazılım ve Endüstriyel Otomasyon Sanayi ve Ticaret A.Ş. z siedzibą w Manisa (Turcja).

- **Nabycie udziałów spółki BS Telecom Solutions d.o.o. Sarajevo**

W dniu 10 grudnia 2021 roku spółka Assec SEE d.o.o. (Sarajewo) nabyła 60% udziałów w spółce BS Telecom Solutions d.o.o. Sarajevo z siedzibą w Sarajewie (Bośnia i Hercegowina). W dniu 16 grudnia 2021 roku po spełnieniu się warunków zawieszających Grupa objęła kontrolę nad spółką BS Telecom Solutions d.o.o. Sarajevo.

IV. Informacje dotyczące segmentów działalności

Zgodnie z MSSF 8, segmentem operacyjnym jest dająca się wyodrębnić część działalności Grupy, dla której są dostępne odrębne informacje finansowe podlegające regularnej ocenie przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych związanych ze sposobem alokowania zasobów oraz z oceną wyników działalności.

Grupa Assecos South Eastern Europe wyodrębnia następujące segmenty sprawozdawcze, stanowiące odzwierciedlenie struktury prowadzonej działalności:

- Rozwiązania dla bankowości (dawniej Rozwiązania w sektorze bankowym),
- Rozwiązania płatnicze (dawniej Rozwiązania w obszarze płatności),
- Rozwiązania dedykowane.

Segmenty sprawozdawcze odpowiadają segmentom operacyjnym.

Segment **Rozwiązania dla bankowości** obejmuje kompletne rozwiązania i produkty niezbędne do prowadzenia banku takie jak: wielokanałowe rozwiązania do dystrybucji produktów i usług bankowych, rozwiązania umożliwiające poprawę komunikacji z klientem, zintegrowane centralne systemy bankowe, rozwiązania uwierzytelniające, informatyczne systemy raportujące do sprawozdawczości obligatoryjnej i informacji zarządczej, a także systemy służące do zarządzania ryzykiem i przeciwdziałania oszustwom transakcyjnym. Ponadto w ramach segmentu Grupa oferuje swoim klientom usługi on-line 24x7 oraz doradztwo w obszarze bankowości mobilnej i elektronicznej oraz cyfrowej transformacji.

Segment **Rozwiązania płatnicze** obejmuje kompletne rozwiązania obsługujące płatności w kanałach online i offline, przeznaczone zarówno dla instytucji finansowych jak i niefinansowych, oferowane w ramach Grupy Payten. Są to rozwiązania dla handlu elektronicznego (bramki płatności online, wsparcie dla alternatywnych metod płatności – kryptowalut, kodów QR, rozwiązania umożliwiające tokenizację kart, płatności subskrypcyjne), płatności mobilne (mPOS, vPOS, SoftPOS), przetwarzanie kart płatniczych oraz usługi związane z bankomatami i terminalami płatniczymi EFT POS. Grupa dostarcza oprogramowanie oraz usługi, a także bankomaty i terminale płatnicze, również w „modelu outsourcingowym”, umożliwiającym klientom wynajęcie urządzeń oraz skorzystanie z usług serwisowych i usług zarządzania infrastrukturą. W ramach segmentu prowadzona jest także działalność niezależnych sieci bankomatów operujących pod marką MoneyGet. Ponadto Grupa posiada sieć niezależnych terminali płatniczych EFT POS w punktach handlowych - usługa IPD pod marką Monri umożliwiającą handlowcom zastąpienie dwóch lub więcej terminali płatniczych EFT POS w punkcie sprzedaży za pomocą jednego urządzenia podłączonego bezpośrednio do wielu centrów rozliczeniowych (wydawców kart). Dodatkowo w ramach segmentu oferowane są komplementarne rozwiązania do tworzenia sklepów internetowych i mobilnych oraz platform typu „marketplace”, a dla punktów handlowych systemy zarządzania kasami fiskalnymi oraz wspomagające sprzedaż (ECR).

W ramach segmentu **Rozwiązania dedykowane** Grupa świadczy usługi na rzecz następujących sektorów: użyteczności publicznej i telekomunikacji, sektora publicznego (w tym infrastruktury drogowej), rządowego oraz bankowości i finansów w ramach następujących linii biznesowych: zarządzanie procesami biznesowymi BPM, platforma obsługi klienta i wsparcia sprzedaży, rejestry danych, inteligentne miasto, AI & Machine Learning, e-tax, kontrola graniczna, uwierzytelnianie, rozwiązania dedykowane, BI oraz ERP. Spółka skupia się na sprzedaży własnych rozwiązań, ale oferuje również pełen wachlarz usług integracyjnych rozwiązań od czołowych światowych dostawców.

Finansowanie Grupy oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy, stąd pozycje te nie są przedmiotem alokacji do segmentów. Zarząd nie analizuje także aktywów i zobowiązań oraz przepływów pieniężnych w rozbiciu na segmenty. Poniższa tabela prezentuje kluczowe wielkości przeglądane przez główny organ decyzyjny w Spółce.

Przychody od żadnego z klientów Grupy nie przekraczały 10% przychodów ze sprzedaży wypracowanych przez Grupę w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku.

Wybrane dane finansowe za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku w podziale na segmenty operacyjne:

12 miesięcy do 31 grudnia 2021	Rozwiązania dla bankowości tys. PLN	Rozwiązania płatnicze tys. PLN	Rozwiązania dedykowane tys. PLN	Eliminacje tys. PLN	Razem tys. PLN
Przychody ze sprzedaży:	255 847	542 571	388 029	(39 798)	1 146 649
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	235 887	527 758	383 004	-	1 146 649
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	19 960	14 813	5 025	(39 798)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	97 399	150 007	69 202	-	316 608
Koszty sprzedaży	(16 353)	(29 916)	(22 343)	-	(68 612)
Koszty zarządu	(20 944)	(31 848)	(15 241)	-	(68 033)
Zysk netto ze sprzedaży	60 102	88 243	31 618	-	179 963
Pozostała działalność operacyjna	23	933	532	-	1 488
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-
Zysk z działalności operacyjnej	60 125	89 176	32 150	-	181 451
Wartość firmy	205 431	209 057	294 931	-	709 419

12 miesięcy do 31 grudnia 2021	Rozwiązania dla bankowości tys. EUR	Rozwiązania płatnicze tys. EUR	Rozwiązania dedykowane tys. EUR	Eliminacje tys. EUR	Razem tys. EUR
Przychody ze sprzedaży:	55 892	118 530	84 769	(8 694)	250 497
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	51 532	115 294	83 671	-	250 497
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	4 360	3 236	1 098	(8 694)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	21 278	32 771	15 117	-	69 166
Koszty sprzedaży	(3 572)	(6 535)	(4 882)	-	(14 989)
Koszty zarządu	(4 575)	(6 958)	(3 329)	-	(14 862)
Zysk netto ze sprzedaży	13 131	19 278	6 906	-	39 315
Pozostała działalność operacyjna	5	204	116	-	325
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-
Zysk z działalności operacyjnej	13 136	19 482	7 022	-	39 640
Wartość firmy	44 665	45 453	64 124	-	154 242

Powyższe dane wynikowe zostały przeliczone według kursu średniego wynoszącego w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku: 1 EUR = 4,5775, a bilansowe wg kursu na dzień 31 grudnia 2021 roku wynoszącego: 1 EUR = 4,5994.

Wybrane dane finansowe za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2020 roku w podziale na segmenty operacyjne:

12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)	Rozwiązania dla bankowości tys. PLN	Rozwiązania płatnicze tys. PLN	Rozwiązania dedykowane tys. PLN	Eliminacje tys. PLN	Razem tys. PLN
Przychody ze sprzedaży:	226 672	482 241	364 473	(46 896)	1 026 490
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	207 667	460 044	358 779	-	1 026 490
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	19 005	22 197	5 694	(46 896)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	84 017	119 912	57 823	-	261 752
Koszty sprzedaży	(13 376)	(24 030)	(18 137)	-	(55 543)
Koszty zarządu	(17 411)	(30 689)	(13 387)	-	(61 487)
Zysk netto ze sprzedaży	53 230	65 193	26 299	-	144 722
Pozostała działalność operacyjna	(189)	(148)	496	-	159
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-
Zysk z działalności operacyjnej	53 041	65 045	26 795	-	144 881
Wartość firmy	207 063	183 077	179 695	-	569 835

12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)	Rozwiązania dla bankowości tys. EUR	Rozwiązania płatnicze tys. EUR	Rozwiązania dedykowane tys. EUR	Eliminacje tys. EUR	Razem tys. EUR
Przychody ze sprzedaży:	50 663	107 783	81 461	(10 482)	229 425
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	46 415	102 822	80 188	-	229 425
Sprzedaż między lub/i wewnątrz segmentu	4 248	4 961	1 273	(10 482)	-
Zysk brutto ze sprzedaży	18 778	26 801	12 924	-	58 503
Koszty sprzedaży	(2 990)	(5 371)	(4 054)	-	(12 415)
Koszty zarządu	(3 891)	(6 859)	(2 992)	-	(13 742)
Zysk netto ze sprzedaży	11 897	14 571	5 878	-	32 346
Pozostała działalność operacyjna	(42)	(33)	111	-	36
Udział w wynikach jednostek stowarzyszonych	-	-	-	-	-
Zysk z działalności operacyjnej	11 855	14 538	5 989	-	32 382
Wartość firmy	44 869	39 672	38 939	-	123 480

Powyższe dane wynikowe zostały przeliczone według kursu średniego wynoszącego w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku: 1 EUR = 4,4742, a bilansowe wg kursu na dzień 31 grudnia 2020 roku wynoszącego: 1 EUR= 4,6148.

V. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania z zysków i strat

5.1. Struktura przychodów operacyjnych

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa prowadzi działalność w obszarze sprzedaży licencji i szeroko pojętych usług IT i wyróżnia następujące rodzaje przychodów:

- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług własnych,
- przychody ze sprzedaży licencji i/lub usług obcych, oraz
- przychody ze sprzedaży sprzętu.

a) Sprzedaż licencji i usług własnych

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi własne" prezentowane są przychody z tytułu umów z klientami, których przedmiotem jest dostarczanie oprogramowania własnego i/lub świadczenie usług z nim związanych.

■ Kompleksowe projekty IT

W przypadku tych przychodów znaczącą część stanowią przychody z kompleksowych projektów IT, w których Grupa zobowiązuje się do dostarczenia klientowi funkcjonalnego systemu IT. Dla klienta wartość ma bowiem dopiero dostarczony system, czyli finalny produkt, na który złożyły się dostarczone licencje własne i związane z nimi istotne usługi (np. modyfikacyjne czy wdrożeniowe). Praktycznie zawsze w przypadku takich umów Grupa jest zobowiązana do dostarczenia do klienta kompleksowych dóbr lub usług, na które składają się dostawy: licencji własnych i/lub własnych usług modyfikacyjnych i/lub własnych usług wdrożeniowych. Oznacza to, że z tzw. kompleksowych kontraktów IT wynika najczęściej odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu klientowi funkcjonalnego systemu IT. W przypadku zobowiązania do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu funkcjonalnego systemu IT szczególnej analizie poddawane jest przyrzeczenie udzielenia licencji z każdej umowy. Grupa dokonuje analizy pod kątem odrębności licencji od innych dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie. Co do zasady Grupa stwierdza, że samo zobowiązanie do sprzedaży licencji w ramach takiego zobowiązania do wykonania świadczenia nie spełnia warunków odrębności - przekazanie licencji jest jedynie częścią większego zobowiązania do wykonania świadczenia a sprzedawane wraz z licencją usługi mają na tyle istotną wartość, iż nie można stwierdzić, że sama licencja jest zobowiązaniem dominującym.

Przychody z tytułu zobowiązania do dostarczenia funkcjonalnego systemu IT są w Grupie rozpoznawane w okresie, w którym budowany jest taki system. Zgodnie bowiem z MSSF 15 przychód może być rozpoznawany w okresie przekazywania kontroli nad świadczonymi dobrami/usługami, o ile w wyniku działań jednostki nie powstają składniki o alternatywnym zastosowaniu i jednocześnie przez cały okres trwania umowy jednostce przysługuje egzekwowalne prawo do uzyskania wynagrodzenia za dostarczone świadczenia. W ocenie Zarządu w przypadku dostarczania kompleksowych projektów IT nie można mówić o alternatywnym ich zastosowaniu z punktu widzenia dostawcy, ponieważ systemy te wraz z towarzyszącymi im usługami wdrożeniowymi są „szyte na miarę”. Jednocześnie przeprowadzona dotychczas analiza wykazała, że właściwie we wszystkich przypadkach dla umów zawieranych przez Grupę spełnione jest kryterium przysługiwania egzekwowalnego prawa do zapłaty za wykonane świadczenie przez cały okres trwania umowy. Oznacza to, że przychody z kompleksowych systemów IT, w których sprzedawane są licencje własne i usługi własne rozpoznawane są zgodnie ze stopniem zaawansowania (metodą bazującą na nakładach, opartą o procent zaawansowania kosztowego) w okresie, kiedy klient nabywa kontrolę nad sprzedawanym dobrem/usługą. Szczególnym przypadkiem są stosunkowo nieduże projekty IT, które zazwyczaj zamykają się w ciągu jednego roku lub z których przychód nie stanowi istotnej wartości w ocenie Zarządu Grupy - wówczas przychód z takich projektów rozpoznawany jest w kwocie, którą Grupa ma prawo zafakturować. Podstawową metodą rozpoznania przychodów dla tych projektów jest stopień zaawansowania kosztów na danym projekcie. W przypadku tych projektów, dla których jest to z operacyjnych względów niepraktyczne bądź zbyt kosztowne w porównaniu do wielkości projektu, Grupa stosuje podejście, w którym przychód ujmowany jest po potwierdzeniu przez klienta odbioru wykonanych prac. Rozpoznanie przychodu następuje na podstawie wystawionej na klienta faktury sprzedaży, chyba że na dzień bilansowy taka faktura nie została wystawiona. W takim przypadku przychód ujmowany jest poprzez polecenie księgowania. Czas realizacji przedmiotowych projektów IT może się różnić z uwagi na wiele czynników, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych. W zakresie wewnętrznych czynników najważniejszym jest dostępność zasobów w szczególności z uwagi na realizowane w tym czasie duże projekty. Ze strony zewnętrznych czynników najistotniejszym jest dostępność zasobów po stronie klienta, bez udziału których czy to w fazie definicji zakresu i wymagań czy testów zbudowanego rozwiązania, nie da się przeprowadzić projektów. Mając powyższe na uwadze, można przyjąć, że zazwyczaj czas realizacji małych projektów zamyka się pomiędzy 1 a 3 miesiącami.

■ Sprzedaż licencji własnych bez istotnych usług towarzyszących

W przypadku gdy licencje własne sprzedawane są odrębnie, tzn. nie towarzyszą tej sprzedaży istotne usługi modyfikacyjne i/lub wdrożeniowe i tym samym sprzedaż licencji własnej jest odrębnym zobowiązaniem do wykonania świadczenia, Grupa rozważa, czy przyrzeczenie udzielenia licencji ma na celu zapewnienie klientowi:

- ✓ prawa do dostępu do własności intelektualnej jednostki w formie, w jakiej istnieje ona przez cały okres ważności licencji; czy
- ✓ prawa do korzystania z własności intelektualnej jednostki w formie, w jakiej istnieje ona w momencie udzielenia licencji.

Zdecydowana większość licencji własnych sprzedawanych w Grupie oddzielnie, i tym samym stanowiących odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia, ma charakter licencji z prawem do korzystania z własności intelektualnej, co oznacza, że przychód ze sprzedaży takich licencji rozpoznawany jest jednorazowo w momencie przekazania kontroli nad licencją klientowi. Jest to równoznaczne ze stwierdzeniem, że w przypadkach licencji własnych sprzedawanych bez istotnych usług towarzyszących niezależnie od okresu, na jaki sprzedawana jest licencja, momentem rozpoznania przychodu jest moment przekazania kontroli, co w konsekwencji powoduje jednorazowe rozpoznanie przychodu w tym właśnie momencie. W Grupie istnieją również jednak przypadki sprzedaży licencji, które mają naturę przynajmniej prawa do dostępu do własności intelektualnej. Licencje takie sprzedawane są co do zasady na czas określony. Na bazie MSSF 15 Grupa rozpoznaje przychód w oparciu o ocenę, czy licencja stanowi dla klienta prawo do dostępu, czy prawo do korzystania.

■ Usługi utrzymania i gwarancje

W ramach kategorii licencje i usługi własne prezentowane są również przychody z własnych usług utrzymania, w tym także przychody z gwarancji. Usługi stanowią co do zasady odrębne zobowiązanie do wykonania świadczenia, w przypadku którego klient korzysta z dostarczanych dóbr/usług w miarę jak są one do niego dostarczane, co w konsekwencji powoduje rozpoznanie przychodu po stronie dostawcy w okresie świadczenia usługi.

Grupa w wielu przypadkach udziela również gwarancji na sprzedawane dobra i usługi. W działalności Grupy przeważają gwarancje spełniające definicję usługi – tj. są to gwarancje, które mają zakres szerszy niż tylko zapewnienie klienta, że dany produkt/usługa jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją, tzw. gwarancje ponadstandardowe. Konkluzja o tym, że gwarancje mają charakter ponadstandardowy, jest podejmowana zawsze, gdy Grupa na mocy umów zobowiązuje się do naprawy błędów w dostarczonym oprogramowaniu w ściśle ustalonym rygorze czasowym i/lub gdy gwarancja taka ma wymiar szerszy niż wymagane przez prawo minimum. W kontekście MSSF 15 fakt, iż Grupa zobowiązała się do gwarancji ponadstandardowej oznacza, że de facto świadczy dodatkową usługę. W rozumieniu MSSF 15 oznacza to więc dla Grupy konieczność ujęcia rozszerzonej gwarancji jako zobowiązania do wykonania świadczenia i przypisania do takiej usługi części ceny transakcyjnej z umowy. We wszystkich przypadkach, w których jednocześnie z gwarancją rozszerzoną świadczona jest usługa utrzymania, która co do zasady stanowi kategorię jeszcze obszerniejszą niż gwarancja rozszerzona, przychód rozpoznawany jest w czasie, ponieważ klient korzysta ze świadczonej usługi w miarę jej świadczenia przez dostawcę. W takich przypadkach Grupa niezmiennie dokonuje alokacji części ceny z umowy do usługi utrzymaniowej. Analogicznie w przypadkach, w których usługa gwarancyjna świadczona jest po zakończeniu projektu, któremu nie towarzyszy usługa utrzymania część ceny transakcyjnej i tym samym rozpoznanie części przychodów z umowy jest odroczone do momentu faktycznego świadczenia usługi gwarancyjnej. Dla gwarancji, w przypadku których zakres gwarancji nie przekracza wymaganego prawem minimum polityka rachunkowości pozostała niezmienna – na takie przyszłe i niepewne zobowiązania tworzone są rezerwy na naprawy gwarancyjne, których odzwierciedleniem po stronie wynikowej są koszty operacyjne.

b) Sprzedaż licencji i usług obcych

W ramach kategorii "Licencje i/lub usługi obce" prezentowane są przychody z tytułu sprzedaży licencji obcych oraz ze świadczenia usług, które ze względów technologicznych lub prawnych muszą być realizowane przez podwykonawców (dotyczy to usług utrzymania sprzętu i licencji oraz outsourcingu świadczonych przez ich producentów). Przychody ze sprzedaży licencji obcych są co do zasady rozpoznawane jak przychody ze sprzedaży towarów, co oznacza, że w momencie przekazania kontroli nad licencją przychód ujmowany jest jednorazowo. Jednocześnie przychody z tytułu usług obcych, wśród których dominuje utrzymanie obce, rozpoznawane są przez okres świadczenia usługi do klienta. Każdorazowo w przypadku sprzedaży usług i licencji obcych Grupa rozważa zagadnienie zleceniodawca-pośrednik, w większości jednak przypadków konkluzja jest taka, że to Grupa jest głównym zobowiązanym do realizacji tego obowiązku świadczenia i tym samym przychód rozpoznawany jest w wartości brutto.

c) Sprzedaż sprzętu

W kategorii przychody ze sprzedaży sprzętu prezentowane są przychody z tytułu umów z klientami na dostawę infrastruktury. Przychody w tej kategorii są zasadniczo rozpoznawane w momencie przekazania kontroli nad sprzętem. Nie dotyczy to jedynie przypadków, kiedy sprzęt nie stanowi świadczenia odrębnego od dostarczanych razem z nim usług, wówczas bowiem przychody z jego sprzedaży są elementem zobowiązania do wykonania świadczenia polegającego na dostawie kompleksowego systemu infrastrukturalnego. W Grupie takie kompleksowe projekty są jednak rzadkością - dominuje sprzedaż sprzętu na zasadzie dystrybucji.

W przypadku umów zawierających w sobie element świadczenia usługi oraz udostępniania sprzętu, spółka rozważyła czy takie umowy zawierają w sobie element leasingu (tj. czy na ich mocy spółka przekazuje prawo do kontroli zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie). Grupa nie zidentyfikowała elementów leasingu finansowego w umowach zawieranych z klientami.

Zmienne wynagrodzenie

Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennej wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennej.

Grupa jest stroną wielu umów, w przypadku których przewidziano kary umowne za niewykonanie lub nieprawidłowe wykonanie zobowiązań umownych. Spodziewane kary umowne mogą więc powodować, że wynagrodzenie, które w umowie zakotwowano w kwocie stałej, będzie jednak podlegało zmianom właśnie ze względu na spodziewane kary. W ramach szacowania wysokości wynagrodzenia, do którego Grupa jest uprawniona na podstawie umowy szacuje się w Grupie wartość oczekiwaną zapłaty uwzględniając prawdopodobieństwo zapłacenia takich kar umownych i innych elementów, które mogłyby potencjalnie zmienić wynagrodzenie. Wpływa to więc na pomniejszenie wartości przychodów, nie zaś, jak to było do tej pory, powiększenie wartości rezerw i odpowiednich kosztów. Poza karami umownymi nie występują znaczące inne czynniki mogące wpływać na wysokość wynagrodzenia (jak na przykład rabaty czy upusty), w przypadku gdyby je jednak zidentyfikowano, również wpływałyby one na wysokość rozpoznawanych w Grupie przychodów.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami Grupy – przysługują jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Istotny element finansowania

Ustalając cenę transakcyjną, Grupa koryguje przyrzoną kwotę wynagrodzenia o zmianę wartości pieniądza w czasie, jeśli rozkład w czasie płatności uzgodniony przez strony umowy (w sposób wyraźny lub domyślny) daje klientowi lub spółce z Grupy istotne korzyści

z tytułu finansowania przekazania dóbr lub usług klientowi. W takich okolicznościach uznaje się, że umowa zawiera istotny element finansowania. Grupa stosuje wyjątek praktyczny i nie koryguje przyrzeczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok.

Istotny element finansowania nie występuje w umowie z klientem m.in. wtedy, gdy różnica między przyrzeczoną wynagrodzeniem a ceną sprzedaży gotówkowej dobra lub usługi wynika z powodów innych niż udostępnienie finansowania klientowi oraz różnica między tymi kwotami jest proporcjonalna do jej przyczyny. Zazwyczaj ma to miejsce, gdy poprzez umowne uzgodnienie warunków płatności ustanawia się zabezpieczenie przed brakiem właściwego wywiązania się z części lub całości zobowiązań umownych przez drugą stronę umowy.

Koszty umów z klientami

Koszty pozyskania umowy (doprowadzenia do zawarcia umowy) to dodatkowe (przyrostowe) koszty pozyskania umowy ponoszone przez Grupę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których Grupa nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Grupa ujmuje te koszty jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Okres amortyzacji aktywów kosztów z tytułu pozyskania umowy to okres, w którym Grupa wypełnia obowiązki świadczenia wynikające z tej umowy.

Z praktycznego punktu widzenia Grupa ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, tylko, jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Grupę, wynosi jeden rok lub krócej.

Koszty wykonania umowy to koszty poniesione w związku z wykonywaniem umowy zawartej z klientem. Grupa ujmuje te koszty jako składnik aktywów, gdy nie są objęte zakresem innego standardu (np. MSR 2 Zapasy, MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe lub MSR 38 Wartości niematerialne), oraz gdy spełniają one wszystkie następujące kryteria: (i) koszty te są bezpośrednio powiązane z umową lub z przewidywaną umową z klientem, (ii) koszty te prowadzą do wytworzenia lub ulepszenia zasobów Grupy, które będą wykorzystywane do spełnienia (lub do dalszego spełniania) zobowiązań do wykonania świadczenia w przyszłości; oraz (iii) Grupa spodziewa się, że koszty te odzyska.

Inne zastosowane w Grupie wyjątki praktyczne

Grupa w uzasadnionych przypadkach stosuje również rozwiązanie praktyczne dozwolone przez MSSF 15 polegające na tym, że jeżeli Grupa ma prawo do otrzymania wynagrodzenia od klienta w kwocie, która odpowiada bezpośrednio wartości, jaką dla klienta ma świadczenie dotychczas wykonane przez Grupę (na przykład w przypadku umowy o świadczenie usług, w ramach której jednostka nalicza klientowi stałą kwotę za każdą godzinę wykonanej usługi), Grupa może ująć przychód w kwocie, którą ma prawo zafakturować.

Przychody inne niż przychody z tytułu umów z klientami (nieobjęte MSSF 15)

Przychody inne niż przychody z tytułu umów z klientami Grupa uzyskuje przede wszystkim z usług outsourcingu sprzętu IT (np. bankomatów, serwerów i terminali płatniczych). Grupa za każdym razem rozstrzyga czy na klienta zostało przeniesione całe ryzyko i korzyści wynikające z korzystania z wynajętego sprzętu. Najczęściej Grupa dochodzi do wniosku, że umowy outsourcingu mają charakter umów leasingu operacyjnego.

Szacunki

Tak jak zostało to opisane powyżej Grupa realizuje zobowiązania do wykonania świadczenia, wśród których znaczna część między innymi te polegające na dostarczeniu funkcjonalnego systemu IT podlegają wycenie zgodnie ze stopniem zaawansowania. Wycena taka wymaga oszacowania przyszłych przepływów operacyjnych w celu dokonania pomiaru stopnia zaawansowania prac na projekcie. Stopień zaawansowania prac ustala się jako stosunek poniesionych kosztów (zwiększających postęp realizacji prac) do kosztów planowanych lub stosunek przepracowanych roboczodni w stosunku do całkowitego czasu pracy. Dokonanie wyceny i co za tym idzie rozpoznanie przychodu każdorazowo wymaga zaangażowania profesjonalnego osądu oraz znaczącej dozy szacunków.

Podobnie zaangażowania szacunków i profesjonalnego osądu wymaga określenie wartości oczekiwanej przychodów z tytułu umów z klientami, w przypadkach, gdy wynagrodzenie z umowy ma charakter zmienny, zazwyczaj polegający na określeniu w umowach kar za opóźnienia w dostawach systemów IT lub usług z nimi związanych.

Szacunki w zakresie przychodów innych niż przychody z tytułu umów z klientami dotyczą oceny charakteru umów polegających na udostępnianiu składników majątku klientom (Grupa jako leasingodawca). Zważywszy na fakt, że okres leasingu jest w przeważającej ilości przypadków krótszy niż zasadnicza część okresu ekonomicznej użyteczności udostępnianych składników majątku oraz że istotne ryzyka i korzyści wynikające z prawa własności składników majątkowych będących przedmiotem niniejszych umów nie zostały przeniesione na klientów Grupy, Grupa doszła do wniosku, że umowy te mają charakter leasingu operacyjnego.

Przychody operacyjne w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Przychody operacyjne według rodzaju		
Oprogramowanie i usługi własne	830 560	710 972
Oprogramowanie i usługi obce	131 693	124 903
Sprzęt i infrastruktura	184 396	190 615
Razem	1 146 649	1 026 490

i. *Struktura przychodów operacyjnych segmentów w rozbiu na rodzaje przychodów*

Przychody operacyjne poszczególnych segmentów operacyjnych na rzecz klientów zewnętrznych w rozbiu na rodzaj przychodów w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

	Rozwiązania dla bankowości tys. PLN	Rozwiązania płatnicze tys. PLN	Rozwiązania dedykowane tys. PLN	Razem tys. PLN
12 miesięcy do 31 grudnia 2021				
Oprogramowanie i usługi własne	228 270	398 414	203 876	830 560
Oprogramowanie i usługi obce	4 070	4 417	123 206	131 693
Sprzęt i infrastruktura	3 547	124 927	55 922	184 396
Razem przychody operacyjne	235 887	527 758	383 004	1 146 649

	Rozwiązania dla bankowości tys. PLN	Rozwiązania płatnicze tys. PLN	Rozwiązania dedykowane tys. PLN	Razem tys. PLN
12 miesięcy do 31 grudnia 2020				
Oprogramowanie i usługi własne	200 539	344 920	165 513	710 972
Oprogramowanie i usługi obce	2 968	7 206	114 729	124 903
Sprzęt i infrastruktura	4 160	107 918	78 537	190 615
Razem przychody operacyjne	207 667	460 044	358 779	1 026 490

ii. *Struktura przychodów operacyjnych w podziale na kraje, w których zostały wygenerowane*

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Przychody operacyjne w podziale na kraje		
Austria	25 792	27 439
Bośnia i Hercegowina	37 971	36 109
Bułgaria	17 721	14 955
Chorwacja	133 050	108 265
Czarnogóra	18 554	18 575
Czechy	16 790	17 324
Hiszpania	139 807	98 522
Kosowo	16 219	14 515
Macedonia	62 888	67 302
Peru	9 527	11 226
Polska	11 872	11 207
Portugalia	13 366	13 266
Rumunia	145 568	143 195
Serbia	310 539	302 587
Słowenia	26 413	16 555
Turcja	92 298	75 170
Włochy	9 767	11 913
Pozostałe kraje	58 507	38 364
Razem przychody operacyjne	1 146 649	1 026 490

iii. *Przychody z tytułu umów z klientami w przychodach operacyjnych ogółem według metody ujęcia w rachunku zysków i strat*

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Przychody z umów z klientami rozpoznawane zgodnie z MSSF 15, w tym:	1 055 900	929 797
Z tytułu dóbr i usług przekazanych w określonym momencie	328 093	318 689
Z tytułu dóbr i usług przekazywanych w miarę upływu czasu	727 807	611 108
Pozostałe przychody operacyjne (gł. przychody z leasingu)	90 749	96 693
Razem przychody operacyjne	1 146 649	1 026 490

Przychody operacyjne, które nie są rozpoznawane zgodnie z MSSF 15 dotyczą głównie przychodów Grupy z tytułu usług outsourcingu bankomatów i terminali płatniczych. Umowy takie traktowane są jako umowy leasingu operacyjnego a przychody z nich rozpoznawane zgodnie z przepisami MSSF 16.

iv. Pozostałe zobowiązania do wykonania świadczenia

Poniższa tabela zawiera przychody, które Grupa spodziewa się rozpoznać w przyszłości, związane z zobowiązaniami do wykonania świadczenia, które są niezrealizowane lub częściowo niezrealizowane na datę bilansową.

Cena transakcyjna przypisana do zobowiązań do wykonania świadczenia pozostałych do realizacji w ciągu:	tys. PLN
1 roku	897 802
Powyżej 1 roku	651 732
Razem	1 549 534

W związku z tym, że Grupa w szczegółowy sposób monitoruje przychody tylko na najbliższe trzy lata, wartość wykazana w linii „Powyżej 1 roku” odpowiada przychodom zakontraktowanym na lata 2023-2024. Przychody z już podpisanych umów, które będą realizowane w kolejnych latach nie są przez Grupę ewidencjonowane i tym samym nie zostały uwzględnione w powyższej tabeli.

v. Umowy outsourcingowe – Grupa jako leasingodawca

Grupa realizuje szereg kontraktów dotyczących outsourcingu procesów w obszarze płatności. Szacunki dotyczące łącznych przyszłych minimalnych opłat należnych z tytułu tych umów zostały ustalone w następującej wysokości:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Minimalne przyszłe opłaty leasingowe		
(i) do roku	82 227	86 075
(ii) od roku do pięciu lat	88 827	105 484
(iii) powyżej pięciu lat	2 707	4 481
Razem	173 761	196 040

5.2. Struktura kosztów operacyjnych

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa ujawnia koszty w układzie rodzajowym oraz w układzie kalkulacyjnym. Koszt własny sprzedaży obejmuje koszty bezpośrednio związane z nabyciem sprzedanych towarów i wytworzeniem sprzedanych usług. Koszty sprzedaży obejmują koszty handlowe i koszty marketingowe. Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z kierowaniem spółkami z Grupy oraz koszty administracji. Wartość sprzedanych towarów, materiałów, usług (COGS) to koszty zakupu towarów lub usług podwykonawców (z wyłączeniem outsourcingu personalnego) wykorzystywanych do realizacji projektów. Koszty dotyczą zarówno przychodów prezentowanych jako przychody własne (dot. przychodów z usług, które są realizowane przez podwykonawców, jeśli wykorzystanie zasobów obcych wynika z decyzji Grupy, która traktuje zasoby obce jako substytut zasobów własnych), jak i przychodów obcych (usługi, które muszą być realizowane przez zasoby obce - najczęściej producentów oprogramowania lub sprzętu). Świadczenia na rzecz pracowników to wszystkie formy świadczeń spółek z Grupy oferowane w zamian za pracę wykonaną przez pracowników lub z tytułu rozwiązania stosunku pracy. W przypadku wykonywania przez pracownika pracy na rzecz spółek z Grupy, ujmuje się w wyniku przewidywaną niezdyktowaną wartość świadczeń pracowniczych, które zostaną wypłacone w zamian za tę pracę. Poza wynagrodzeniem koszty świadczeń na rzecz pracowników obejmują wszystkie płatne nieobecności, świadczenia wynikające z systemów premiowych występujących w Grupie, a także świadczenia po okresie zatrudnienia i koszty transakcji z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych.

Szacunki

W związku z faktem, iż Grupa ujmuje koszty zgodnie z metodą memoriałową część kosztów ujętych w Rachunku zysków i strat, to koszty ujęte wskutek dokonania szacunków dotyczących na przykład spodziewanych kosztów związanych z systemem premiowym, którym objęta jest część pracowników spółek z Grupy.

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę kosztów operacyjnych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym.

Koszty działalności operacyjnej	12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)
	tys. PLN	tys. PLN
Wartość odsprzedanych towarów, materiałów i usług obcych (COGS)	(400 612)	(382 552)
Świadczenia na rzecz pracowników	(380 396)	(327 971)
Usługi obce nieprojektowe i outsourcing pracowników	(44 533)	(33 780)
Amortyzacja	(77 109)	(78 050)
Koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych	(38 815)	(33 440)
Podróże służbowe	(1 936)	(1 817)
Reklama	(5 704)	(3 637)
Pozostałe koszty (podstawowe)	(17 581)	(20 521)
Razem	(966 686)	(881 768)
Koszt własny sprzedaży	(828 084)	(764 821)
Koszty sprzedaży	(68 612)	(55 543)
Koszty ogólnego zarządu	(68 033)	(61 487)
Odpis (odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości należności handlowych	(1 957)	83
Razem	(966 686)	(881 768)

Usługi obce nieprojektowe obejmują usługi doradcze niezwiązane z konkretnymi projektami oraz usługi audytorskie, prawne, bankowe, pocztowe, kurierskie i opłaty giełdowe.

Koszty utrzymania majątku i samochodów służbowych obejmują koszty napraw sprzętu i zużytych części zamiennych w ramach prowadzonych projektów, koszty napraw i utrzymania środków trwałych (w tym w związku z utrzymaniem infrastruktury pod umowy outsourcingowe) oraz koszty utrzymania wartości niematerialnych, opłaty za wynajem i utrzymanie powierzchni biurowych oraz utrzymanie samochodów służbowych.

Transakcje z pracownikami rozliczane w formie instrumentów kapitałowych

W dniu 23 września 2021 roku Asseco International a.s. podpisała z menadżerami spółek Grupy ASEE umowy objęcia akcji ASEE S.A. Łącznie przedmiotem programu jest 547 550 akcji ASEE S.A., stanowiących 1,06% kapitału Spółki. Członkowie Zarządu ASEE S.A. oraz podmioty powiązane przez Członków Zarządu ASEE S.A. objęły łącznie 341 336 akcji.

Umowy stanowią transakcję płatności na bazie akcji w rozumieniu MSSF 2, rozliczaną w instrumentach kapitałowych.

Datą przyznania uprawnień był dzień 23 września 2021 roku. Cena objęcia akcji została ustalona na poziomie ceny rynkowej z dnia objęcia kontroli i wynosiła 40 PLN za akcję. Zgodnie z umowami menadżerom przysługują wszystkie prawa związane z nabytymi akcjami (prawo do dywidendy, prawa głosu, itd.) od momentu objęcia akcji, tj. od dnia 23 września 2021 roku. Płatność za akcje nastąpi w 9 ratach, pierwszej po podpisaniu umów oraz w kolejnych 8 rocznych ratach, płatnych od dnia 31 lipca 2022 roku. Od dnia objęcia akcji do momentu zapłaty ceny naliczane są odsetki w wysokości 1,5% + max (EURIBOR12M,0) rocznie. Wysokość części zmiennej będzie ustalana na początku każdego kolejnego rocznego okresu odsetkowego na dany okres. Narosłe odsetki będą spłacane co roku razem ze spłatami kolejnych transz nominalu. Prawo do spłacania ceny w ratach przysługuje osobom uczestniczącym w programie, jeśli pozostają w Grupie w funkcji menadżera oraz nie naruszają istotnych warunków umowy (m.in. dokonują spłat zgodnie z harmonogramem, ustanowią zastaw na akcjach, nie dokonują sprzedaży akcji w okresie „lockup-u”, itd.). Możliwość sprzedaży akcji przez menadżerów została objęta 5 letnim okresem tzw. „lockup-u”. Menadżerom przysługuje prawo do wcześniejszej zapłaty za wszystkie nabyte akcje po ustalonej w umowie cenie 40 PLN za akcję, po upływie okresu 4-letniego tj. od 23 września 2025 roku. Nieopłacona część ceny sprzedaży zostanie zabezpieczona poprzez ustanowienie zastawu na akcjach każdego z kupujących.

Umowy przewidują opcje put i call, które przyznają stronom umów prawo do odsprzedaży oraz odkupu nieopłaconych akcji.

Wartość godziwa programu motywacyjnego została oszacowana w oparciu o model Black'a-Scholes'a Mertona. Do wyceny wartości uprawnień użyto technik symulacji Monte Carlo w połączeniu z zastosowaniem regresji liniowej metodą najmniejszych kwadratów, czyli tzw. metodę Longstaffa-Schwartz. Łączna wartość godziwa programu na moment przyznania uprawnień wynosiła 1 984 tys. PLN. Koszt programu będzie ujmowany wraz z odpowiadającym mu wzrostem wartości kapitału własnego jako koszt świadczeń na rzecz pracowników i rozliczany w wynikach Grupy ASEE w latach 2021-2029.

Wartość godziwa przyznanych w ramach programu instrumentów kapitałowych została określona w oparciu o poniższe założenia:

Cena rynkowa 1 akcji ASEE z dnia objęcia	40 PLN
Cena objęcia 1 akcji	40 PLN
Oczekiwana zmienność cen akcji	29%
Oczekiwana zmienność EUR/PLN	6%
Stopa procentowa PLN	1,5% do 1,7%
Stopa procentowa EUR	-0,54% do - 0,40%

Oczekiwana zmienność 29% została wyliczona w oparciu o historyczną zmienność notowań z okresu sześciu miesięcy poprzedzających dzień zawarcia transakcji sprzedaży akcji na bazie średniej ceny akcji z kursów zamknięcia.

Podczas wyceny uwzględniono ewentualne zmiany wartości aktywa wynikające z wypłat dywidend. Według stanu na dzień wyceny oczekiwane dywidendy w okresie życia uprawnień z akcji ASE wynoszą 1,00 PLN rocznie.

Czas trwania opcji został określony na 1 rok, dla akcji które zostaną opłacone w 2026 roku, 2 lata dla akcji które zostaną opłacone w 2027 roku oraz 3 lata dla akcji które zostaną opłacone w 2028 roku. Okresy te zostały powiązane z okresem „lock-up-u” na sprzedaż akcji.

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym ujmowany jest koszt związany z nabyciem 316 425 akcji, w tym przez Prezesa ASEE S.A. Piotra Jeleńskiego 280 000 akcji oraz Członka Zarządu ASEE S.A. Michała Nitkę 25 000 akcji.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ASEE za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku ujęty został koszt z tytułu programu w wysokości 80 tys. PLN. Drugostronnie transakcja została ujęta w odrębnej pozycji kapitałów Spółki w tej samej kwocie, która została ujęta w kosztach wynagrodzeń.

W 2020 roku zakończył się poprzedni program motywacyjny rozliczany w okresie 2017-2020. Szczegóły dotyczące tego programu zostały opublikowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ASEE za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku, przekazany do publicznej wiadomości w dniu 24 lutego 2021 roku.

i. Uzgodnienie kosztów amortyzacji

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie odpisu amortyzacyjnego ujętego w rachunku zysków i strat z tabelami ruchu środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone) tys. PLN
Odpis amortyzacyjny wynikający z tabeli ruchu środków trwałych	(47 066)	(47 722)
Odpis amortyzacyjny wynikający z tabeli ruchu wartości niematerialnych	(9 939)	(7 720)
Odpis amortyzacyjny wynikający z tabeli ruchu aktywów z tytułu prawa do użytkowania	(20 069)	(22 575)
Odpis amortyzacyjny dotyczący nieruchomości inwestycyjnych	(35)	(33)
Pomniejszenie kosztu amortyzacji z tytułu rozliczenia dotacji do wewnętrznie wytworzonych licencji	-	-
Razem odpis amortyzacyjny ujęty w rachunku zysków i strat oraz w rachunku przepływów pieniężnych	(77 109)	(78 050)

5.3. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Wybrane zasady rachunkowości

W pozostałej działalności Grupa ujmuje przede wszystkim przychody i koszty niezwiązane z podstawową działalnością operacyjną w obszarze IT.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowały się następująco:

Pozostałe przychody operacyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Zysk na sprzedaży aktywów trwałych i aktywów z tytułu prawa do użytkowania	1 167	542
Przychody związane z wynajmem powierzchni biurowej	59	58
Rozwiązanie rezerwy na koszty spraw sądowych dotyczące pozostałej działalności	21	6
Pozostałe	1 776	2 367
Razem	3 023	2 973

Pozostałe koszty operacyjne	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Strata na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	(45)	(13)
Darowizny przekazane podmiotom niepowiązanym	(507)	(421)
Zawiązanie rezerw, w tym na koszty spraw sądowych dotyczące pozostałej działalności	(83)	(88)
Pozostałe	(900)	(2 292)
Razem	(1 535)	(2 814)

5.4. Przychody i koszty finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Przychody z odsetek stanowią głównie odsetki od inwestycji w instrumenty dłużne (w tym udzielone pożyczki, depozyty, lokaty o terminie zapadalności powyżej trzech miesięcy). Przychody te naliczane są w zamortyzowanym koszcie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Pozostałe przychody odsetkowe stanowią odsetki od należności z tytułu dostaw i usług, odsetki od leasingu oraz rozliczane (odwijane) zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej dyskonto kosztów (zobowiązań).

Koszty odsetek wynikających z uzyskanego przez Grupę finansowania są naliczane według zamortyzowanego kosztu.

Struktura przychodów finansowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowała się następująco:

Przychody finansowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Przychody odsetkowe z pożyczek udzielonych, depozytów bankowych i lokat	2 385	1 253
Dodatnie różnice kursowe	20 803	6 393
Zyski z realizacji i/lub wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	173	8
Zysk z tytułu przeszacowania płatności warunkowej w ramach transakcji objęcia kontroli	1 100	868
Pozostałe przychody finansowe	103	106
Przychody finansowe ogółem	24 564	8 628

Struktura kosztów finansowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym kształtowała się następująco:

Koszty finansowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Koszty odsetkowe od kredytów, pożyczek	(1 018)	(1 474)
Koszty odsetkowe od leasingu	(1 706)	(2 189)
Pozostałe koszty odsetkowe	(1 193)	(322)
Ujemne różnice kursowe	(5 068)	(4 511)
Koszty związane z objęciem kontroli nad spółkami zależnymi	(448)	(29)
Strata z tytułu przeszacowania płatności warunkowej w ramach transakcji objęcia kontroli	(1 779)	(3 483)
Straty z realizacji i/lub wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	(727)	(508)
Pozostałe koszty finansowe	(49)	(99)
Koszty finansowe ogółem	(11 988)	(12 615)

Dodatnie i ujemne różnice kursowe prezentowane są netto (jako nadwyżka dodatnich nad ujemnymi lub odwrotnie) na poziomie poszczególnych spółek zależnych.

Zyski / straty z przeszacowania warunkowej płatności za pakiet kontrolny w spółkach zależnych wynikają ze zmiany szacunków dotyczących odroczonej warunkowej zobowiązania z tytułu nabycia pakietu kontrolnego akcji/udziałów w spółkach zależnych.

5.5. Podatek dochodowy

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 Podatek dochodowy w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony. Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres i ujmowana jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie zostało zapłacone lub należność, jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy jest wyliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań, a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym. Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych za wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania niemającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu. Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty, za wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach. Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych. Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu lub podwyższeniu o tyle, o ile uległy zmianie szacunki dotyczące osiągnięcia dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe i nie podlegają dyskontowaniu. Podlegają one kompensacie, jeżeli istnieje możliwość wyegzekwowania tytułu prawnego do przeprowadzania kompensat ujmowanych kwot.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym, a nie w rachunku zysków i strat.

Szacunki

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy realizowalność aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Ocena ta wymaga zaangażowania profesjonalnego osądu i szacunków m.in. w zakresie przyszłych wyników podatkowych.

Główne składniki obciążenia wyniku z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (bieżącego i odroczonego):

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)
	tys. PLN	tys. PLN
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych wykazane w rachunku zysków i strat, w tym:	(39 234)	(25 885)
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	(40 700)	(27 896)
<i>Korekty deklaracji CIT dotyczące ubiegłych okresów</i>	1 466	2 011
Odroczony podatek dochodowy	755	2 533
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(38 479)	(23 352)

Uzgodnienie podatku dochodowego do wyniku przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy, zaprezentowano w poniższej tabeli:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)
	tys. PLN	tys. PLN
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	193 702	140 894
Obowiązująca stawka podatku dochodowego od osób prawnych	19%	19%
Podatek dochodowy według obowiązującej ustawowej stawki podatkowej	36 803	26 770
Różnica wynikająca z innej stawki podatku dochodowego odprowadzanego poza granicami Polski	(418)	(3 387)
Zmiana szacunku rozpoznania podatku odroczonego związanego z tzw. "zewnętrznymi różnicami przejściowymi" dotycząca transakcji wypłat dywidendy w grupie kapitałowej	6 288	2 741
Wykorzystanie ulg podatkowych oraz pozostałych odliczeń od podatku	(1 126)	(576)
Przychody uzyskiwane w specjalnej strefie technologicznej, niepodlegające opodatkowaniu	(6 850)	(5 325)
Koszty poniesione w strefie technologicznej, niepodlegające odliczeniu	3 283	2 415
Koszty reprezentacji	170	57
Koszty amortyzacji, różnice w stawkach amortyzacji	432	604
Odpisy należności/zapasy/środki trwałe	100	161
Koszty transakcji z pracownikami rozliczanych w formie instrumentów kapitałowych	15	141
Wynagrodzenie rady nadzorczej	65	236
Zmiany w kalkulacji podatku dochodowego dotyczące lat poprzednich	(1 476)	(2 011)
Koszty nabycia spółek	17	220
Zysk ze sprzedaży spółki zależnej w Grupie	1 131	-
Wykorzystanie strat podatkowych oraz zmiana aktywa na straty podatkowe	183	97
Pozostałe różnice trwałe	(138)	1 209
Według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej: w 2021: 19,9%; w 2020: 16,6%	38 479	23 352

Efektywna stopa podatkowa w 2021 roku wyniosła 19,9%, co oznacza wzrost o 3,3 punktu procentowego w stosunku do roku poprzedniego. Wyższa stopa podatkowa wynika głównie z:

- różnic kursowych wygenerowanych w Turcji, które zgodnie z lokalnymi przepisami zostały opodatkowane 25% stawką podatku dochodowego,
- zrealizowanej transakcji przeniesienia chorwackiej spółki Monri Payments, co zostało opisane w punkcie III niniejszego sprawozdania oraz
- wzrostu wartości dywidend spoza Unii Europejskiej uzyskanych przez spółkę holdingową.

Pozostałe zmiany wynikały z działalności operacyjnej oraz struktury geograficznej wygenerowanego wyniku.

W poniższej tabeli zaprezentowano informację dotyczącą aktywa oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

	Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego		Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego	
	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020 (przekształcone)	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Rzeczowe aktywa trwałe	1 429	1 525	3 612	3 192
Wartości niematerialne	2 518	3 513	239	385

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania	1 141	1 839	-	-
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy	20	-	78	78
Pożyczki udzielone	107	77	-	-
Zapasy	-	-	1 769	1 743
Rozliczenia międzyokresowe	-	-	40	24
Należności handlowe	3	2	941	642
Aktywa z tytułu umów z klientami	762	505	-	-
Pozostałe należności	-	-	32	-
Rezerwy	5	2	594	653
Zobowiązania handlowe	-	25	365	398
Zobowiązania z tytułu umów z klientami	59	74	37	91
Zobowiązania finansowe, w tym z tyt. leasingu	-	-	2 182	2 992
Pozostałe zobowiązania	-	-	53	-
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	-	-	1 211	1 487
Straty możliwe do odliczenia od przyszłych dochodów do opodatkowania	-	-	1 906	2 642
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	6 044	7 562		
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego			13 059	14 327
Odpis dotyczący braku możliwości realizacji aktywa z tytułu podatku odroczonego			-	-
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego			13 059	14 327
Rezerwa/Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 623	4 183	10 638	10 948

Grupa dokonała szacunków w zakresie planowanego do osiągnięcia w przyszłości dochodu do opodatkowania i uznała, że wartość aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego prezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy jest możliwa do odzyskania.

5.6. Zysk przypadający na jedną akcję

Wybrane zasady rachunkowości

Podstawowy zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Rozwodniony zysk netto przypadający akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto z działalności kontynuowanej za dany okres przez sumę średniej ważonej liczby akcji w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji nowych emisji.

W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym nie występowały elementy rozładniające zysk przypadający na jedną akcję, wskutek czego zysk na akcję i rozwodniony zysk na akcję były sobie równe. Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz liczby akcji, które posłużyły do wyliczenia zysku na jedną akcję.

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 (przekształcone)
Średnia ważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję (w sztukach)	51 894 251	51 894 251
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy Jednostki Dominującej (w tysiącach PLN) za okres sprawozdawczy	150 430	115 988
Zysk na jedną akcję (w PLN) ze skonsolidowanego zysku netto za okres sprawozdawczy	2,90	2,24

5.7. Informacja dotycząca wypłaconej dywidendy

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Asseco South Eastern Europe S.A. z siedzibą w Rzeszowie działając w oparciu o art. 395 § 2 pkt. 2) Kodeksu Sółek Handlowych oraz na podstawie §12 ust. 4 pkt. 2) Statutu Spółki uchwałą z dnia 10 czerwca 2021 roku postanowiło wypłacić dywidendę w wysokości 51 894 tys. PLN, przeznaczoną do podziału między wszystkich akcjonariuszy Spółki w kwocie 1,00 PLN na jedną akcję Spółki.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki określiło datę ustalenia prawa do dywidendy na dzień 24 czerwca 2021 roku. Dywidenda została wypłacona w dniu 7 lipca 2021 roku. Liczba akcji objętych dywidendą wynosiła 51 894 251.

W 2020 roku Jednostka Dominująca wypłaciła dywidendę za 2019 rok. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Asseco South Eastern Europe S.A. z siedzibą w Rzeszowie działając w oparciu o art. 395 § 2 pkt. 2 Kodeksu Spółek Handlowych oraz na podstawie §12 ust. 4 pkt. 2 Statutu Spółki uchwałą z dnia 16 czerwca 2020 roku postanowiło wypłacić dywidendę w wysokości 38 402 tys. PLN, przeznaczoną do podziału między wszystkich akcjonariuszy Spółki w kwocie 0,74 PLN na jedną akcję Spółki.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki określiło datę ustalenia prawa do dywidendy na dzień 25 czerwca 2020 roku. Dywidenda została wypłacona w dniu 8 lipca 2020 roku. Liczba akcji objętych dywidendą wynosiła 51 894 251.

VI. Noty objaśniające do skonsolidowanego bilansu

6.1. Rzeczowe aktywa trwałe

Wybrane zasady rachunkowości

Początkowe ujęcie

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają zysk lub stratę w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, dla których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częściami składowymi są również koszty generalnych remontów.

Wycena na każdy dzień bilansowy

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów. Okresy użytkowania zostały zaprezentowane w tabeli poniżej:

Typ	Okres (w latach)
Budynki i budowle	40
Komputery i sprzęt telekomunikacyjny	1-5
Meble	2-8
Urządzenia biurowe	5-10
Środki transportu	4-6
Pozostałe środki trwałe	2-5
Inwestycje w obcych środkach trwałych	5

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze środków trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub środka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów został przypisany. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się jako element kosztów operacyjnych.

Usunięcie z bilansu

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu przekazania środka trwałego do użytkowania.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu składnika aktywów, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży, Grupa ujmuje jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Wszystkie pozostałe koszty finansowania zewnętrznego ujmowane są jako koszty okresu, w którym je poniesiono

Szacunki

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika rzeczowych aktywów trwałych.

Amortyzacja jest co do zasady naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego. W 2021 roku nie dokonano istotnych zmian w stosowanych przez Grupę stawkach amortyzacyjnych.

Spółki z Grupy minimum corocznie dokonują weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Zmiana wartości netto rzeczowych aktywów trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku wynikała z następujących ruchów:

	Grunty i budynki tys. PLN	Sprzęt pod outsourcing i pozostały tys. PLN	Środki transportu tys. PLN	Pozostałe środki trwałe tys. PLN	Środki trwałe w budowie tys. PLN	Razem tys. PLN
Wartość netto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2021 roku	8 516	116 061	3 706	6 566	8 324	143 173
Zwiększenia stanu, z tytułu:	1 294	32 233	2 946	8 559	9 157	54 189
Zakupu i modernizacji	2	13 893	1 374	3 183	8 558	27 010
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	1 292	960	1 517	133	-	3 902
Wykup aktywa z tytułu prawa do użytkowania	-	-	55	-	-	55
Przeniesienia na środki trwałe ze środków trwałych w budowie	-	11 095	-	5 145	-	16 240
Przeniesienia na środki trwałe z zapasów	-	6 244	-	98	385	6 727
Odwroćenia odpisów aktualizujących	-	41	-	-	214	255
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(1 724)	(44 049)	(1 943)	(2 881)	(16 339)	(66 936)
Odpisu amortyzacyjnego	(476)	(42 227)	(1 565)	(2 798)	-	(47 066)
Sprzedaży i likwidacji	(1 248)	(857)	(378)	(83)	-	(2 566)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(16 240)	(16 240)
Przeniesienia do zapasów	-	(965)	-	-	(99)	(1 064)
Pozostałe	-	(1 023)	265	965	-	207
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	58	(201)	(128)	(885)	80	(1 076)
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2021 roku	8 144	103 021	4 846	12 324	1 222	129 557
Na dzień 1 stycznia 2021 roku						
Wartość brutto	12 417	315 840	10 669	22 810	8 581	370 317
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(3 901)	(199 779)	(6 963)	(16 244)	(257)	(227 144)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2021 roku	8 516	116 061	3 706	6 566	8 324	143 173
Na dzień 31 grudnia 2021 roku						
Wartość brutto	12 556	330 523	13 503	32 593	1 268	390 443
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(4 412)	(227 502)	(8 657)	(20 269)	(46)	(260 886)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2021 roku	8 144	103 021	4 846	12 324	1 222	129 557

Zmiana wartości netto rzeczowych aktywów trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku wynikała z następujących ruchów:

	Grunty i budynki tys. PLN	Sprzęt pod outsourcing i pozostały tys. PLN	Środki transportu tys. PLN	Pozostałe środki trwałe tys. PLN	Środki trwałe w budowie tys. PLN	Razem tys. PLN
Wartość netto środków trwałych na dzień 1 stycznia 2020 roku	7 945	118 043	4 790	10 700	5 583	147 061
Zwiększenia stanu, z tytułu:	621	34 572	1 217	2 889	17 330	56 629
Zakupu i modernizacji	621	18 122	1 124	1 506	16 962	38 335
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	-	1 903	93	267	-	2 263
Wykup aktywa z tytułu prawa do użytkowania	-	789	-	-	-	789
Przeniesienia na środki trwałe ze środków trwałych w budowie	-	10 161	-	1 094	-	11 255
Przeniesienia na środki trwałe z zapasów	-	3 597	-	22	368	3 987
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(626)	(45 301)	(2 343)	(7 034)	(14 958)	(70 262)
Odpisu amortyzacyjnego	(508)	(42 367)	(1 739)	(3 108)	-	(47 722)
Sprzedaży i likwidacji	(118)	(1 301)	(650)	(508)	(86)	(2 663)

Utworzenie odpisów aktualizujących	-	(68)	46	(3 383)	(213)	(3 618)
Przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	(11 255)	(11 255)
Przeniesienia do zapasów	-	(1 565)	-	(35)	(3 404)	(5 004)
Pozostałe	-	2 025	-	-	-	2 025
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	576	6 722	42	11	369	7 720
Wartość netto środków trwałych na dzień 31 grudnia 2020 roku	8 516	116 061	3 706	6 566	8 324	143 173
Na dzień 1 stycznia 2020 roku						
Wartość brutto	11 211	267 756	11 172	20 326	5 623	316 088
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(3 266)	(149 713)	(6 382)	(9 626)	(40)	(169 027)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2020 roku	7 945	118 043	4 790	10 700	5 583	147 061
Na dzień 31 grudnia 2020 roku						
Wartość brutto	12 417	315 840	10 669	22 810	8 581	370 317
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(3 901)	(199 779)	(6 963)	(16 244)	(257)	(227 144)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2020 roku	8 516	116 061	3 706	6 566	8 324	143 173

Przeniesienie z zapasów do środków trwałych związane jest z wykorzystaniem sprzętu w ramach umów outsourcingowych.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 18 529 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych oraz otwartych linii kredytowo-gwarancyjnych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 8 087 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych.

6.2. Wartości niematerialne

Wybrane zasady rachunkowości

Nabyte wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w ramach oddzielnej transakcji są ujmowane według ceny nabycia. Wartości niematerialne nabyte w ramach transakcji przejęcia jednostki gospodarczej są ujmowane według wartości godziwej na dzień przejęcia.

Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie

Grupa prezentuje w odrębnych kategoriach produkty końcowe projektów rozwojowych („oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie”) oraz produkty, których proces wytwórczy nie został jeszcze ukończony („koszty niezakończonych projektów rozwojowych”). Składnik wartości niematerialnych wytworzony we własnym zakresie w wyniku prac rozwojowych (lub realizacji etapu prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie) jest ujmowany wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa jest w stanie wykazać: (i) możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży; (ii) zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych; (iii) zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych; (iv) sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne; (v) dostępność odpowiednich środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych; (vi) możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie jest sumą nakładów poniesionych od dnia, w którym po raz pierwszy dany składnik wartości niematerialnych spełni wyżej wymienione kryteria ujmowania pozycji. Nie podlegają aktywowaniu wartości nakładów ujętych przed tym w kosztach. Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie obejmuje nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o ich szacowany okres użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania.

Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmuje się w zysku lub stracie w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika wartości niematerialnych.

W odniesieniu do wartości niematerialnych podlegających odpisom umorzeniowym, stosowana jest liniowa metoda amortyzacji. Przyjęte dla wartości niematerialnych okresy ekonomicznej użyteczności wynoszą:

Typ	Okres (w latach)
Nabyte licencje i oprogramowanie	2-5
Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie	2-5
Patenty i licencje	2-5
Inne	3-10

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są przynajmniej raz w roku oraz zawsze, gdy istnieją ku temu przesłanki poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli wartość bilansowa przekracza szacowaną wartość możliwą do odzyskania (wyższa z następujących dwóch wartości – ceny sprzedaży netto lub wartości użytkowej), wartość tych aktywów obniżana jest do poziomu wartości odzyskiwalnej.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie jego wyksięgowania.

Szacunki

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika wartości niematerialnych. Okres użytkowania wartości niematerialnych zostaje oceniony i uznany za ograniczony lub nieokreślony. Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową w oparciu o szacowany okres ich użytkowania, a koszty amortyzacji są ujmowane w rachunku zysków i strat zgodnie z miejscem ich powstawania.

Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Koszty wytworzenia składnika wartości niematerialnych we własnym zakresie są określane i kapitalizowane zgodnie z polityką rachunkowości Grupy. Określenie momentu rozpoczęcia kapitalizacji kosztów jest przedmiotem profesjonalnego osądu kierownictwa co do możliwości (technologicznej oraz ekonomicznej) ukończenia realizowanego projektu. Moment ten jest wyznaczany przez osiągnięcie etapu (kamienia milowego) projektu, w którym Grupa ma uzasadnioną pewność, że jest w stanie ukończyć dany składnik wartości niematerialnych tak, aby nadawał się on do użytkowania lub sprzedaży oraz że przyszłe korzyści ekonomiczne osiągnięte w wyniku użytkowania lub sprzedaży przekroczą koszt wytworzenia danego składnika wartości niematerialnych. Określając wartość kosztów, które mogą podlegać kapitalizacji, Zarząd dokonuje oszacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych wygenerowanych przez dany składnik wartości niematerialnych.

Zmiana wartości netto wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku wynikała z następujących ruchów:

	Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie	Koszty niezakończonych prac rozwojowych	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia	Razem
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 1 stycznia 2021 roku (przekształcone)	13 231	-	12 848	4 022	30 101
Zwiększenia stanu, z tytułu:	2 250	2 678	10 955	-	15 883
Zakupu i modernizacji	178	-	9 811	-	9 989
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	1 811	1 224	1 144	-	4 179
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	1 454	-	-	1 454
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	261	-	-	-	261
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(4 242)	(261)	(4 830)	(1 383)	(10 716)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(4 242)	-	(4 819)	(878)	(9 939)
Sprzedaży i likwidacji	-	-	(11)	-	(11)
Przeniesienia do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	(261)	-	-	(261)
Odpis aktualizujący	-	-	-	(505)	(505)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(227)	13	(114)	173	(155)
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2021 roku	10 995	2 430	18 884	2 812	35 121
Na dzień 1 stycznia 2021 roku					
Wartość brutto	39 152	-	42 947	5 171	87 270
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(25 921)	-	(30 099)	(1 149)	(57 169)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2021 roku (przekształcone)	13 231	-	12 848	4 022	30 101
Na dzień 31 grudnia 2021 roku					
Wartość brutto	41 712	2 430	58 407	5 458	108 007
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(30 717)	-	(39 523)	(2 646)	(72 886)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2021 roku	10 995	2 430	18 884	2 812	35 121

Zmiana wartości netto wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku wynikała z następujących ruchów:

	Oprogramowanie i licencje wytworzone we własnym zakresie tys. PLN	Koszty niezakoń- czonych prac rozwojowych tys. PLN	Zakupione oprogramowanie komputerowe, patenty, licencje i inne wartości niematerialne tys. PLN	Wartości niematerialne rozpoznane w ramach rozliczenia połączenia tys. PLN	Razem tys. PLN
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 1 stycznia 2020 roku	8 739	91	10 478	4 670	23 978
Zwiększenia stanu, z tytułu:	8 721	804	5 595	-	15 120
Zakupu i modernizacji	6	-	5 408	-	5 414
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	7 911	-	187	-	8 098
Kapitalizacji kosztów projektów rozwojowych	-	804	-	-	804
Przeniesienia z kosztów niezakończonych prac rozwojowych	804	-	-	-	804
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(4 623)	(903)	(3 701)	(829)	(10 056)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(3 304)	-	(3 587)	(829)	(7 720)
Sprzedaży i likwidacji	-	(99)	(89)	-	(188)
Przeniesienia do oprogramowania wytworzonego we własnym zakresie	-	(804)	-	-	(804)
Odpis aktualizujący	(1 319)	-	(25)	-	(1 344)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	394	8	476	181	1 059
Wartość netto wartości niematerialnych na dzień 31 grudnia 2020 roku (przekształcone)	13 231	-	12 848	4 022	30 101
Na dzień 1 stycznia 2020 roku					
Wartość brutto	28 669	91	37 029	4 944	70 733
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(19 930)	-	(26 551)	(274)	(46 755)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2020 roku	8 739	91	10 478	4 670	23 978
Na dzień 31 grudnia 2020 roku					
Wartość brutto	39 152	-	42 947	5 171	87 270
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(25 921)	-	(30 099)	(1 149)	(57 169)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2020 roku (przekształcone)	13 231	-	12 848	4 022	30 101

Na dzień 31 grudnia 2021 oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku wartości niematerialne nie stanowiły zabezpieczenia zaciągniętych kredytów bankowych.

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku Grupa ujęła koszty odpisów aktualizujących wartość wartości niematerialnych rozpoznanych w 2019 roku w ramach rozliczenia nabycia w kwocie 505 tys. PLN. Odpisy wynikały z dokonanej przez Zarząd oceny wielkości możliwych do zrealizowania przychodów.

Na potrzeby testu z tytułu utraty wartości aktywów, wartości niematerialne są alokowane do poszczególnych ośrodków lub grup ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne. Szczegóły dotyczące corocznego testu z tytułu utraty wartości zostały opisane w punkcie 6.5 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Koszty niezakończonych prac rozwojowych zostały przeanalizowane na dzień bilansowy pod kątem ich wartości odzyskiwalnej poprzez analizę przyszłych przepływów pieniężnych związanych z każdym z prowadzonych projektów. W wyniku przeprowadzonej analizy uznano, że na dzień bilansowy nie wystąpiła utrata wartości kosztów niezakończonych prac rozwojowych.

Projekty rozwojowe

W 2021 roku oraz w okresie porównywalnym Grupa prowadziła projekty rozwojowe, których przedmiotem była budowa nowego oprogramowania lub istotna modyfikacja/rozbudowa znajdujących się w ofercie Grupy aplikacji.

W roku zakończonym 31 grudnia 2021 roku łączna kwota kosztów, dla których spełnione zostały kryteria aktywowania wyniosły 1 454 tys. PLN (w okresie porównywalnym 804 tys. PLN) i były poniesione w następujących segmentach sprawozdawczych:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Rozwiązania dla bankowości	-	-
Rozwiązania płatnicze	-	804
Rozwiązania dedykowane	1 454	-

Wartość ukończonych prac rozwojowych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku wyniosła 261 tys. PLN (804 tys. PLN w 2020 roku).

Suma nakładów na prace badawcze i rozwojowe ujętych w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku jako koszt wyniosła 26 897 tys. PLN (24 494 tys. PLN w okresie porównywalnym).

6.3. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa ocenia w momencie zawarcia umowy czy umowa jest leasingiem lub zawiera leasing. Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeśli przekazuje prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany okres w zamian za wynagrodzenie. Grupa stosuje jednolite podejście do ujmowania i wyceny wszystkich leasingów, z wyjątkiem leasingów krótkoterminowych oraz leasingów aktywów o niskiej wartości. W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązanie z tytułu leasingu.

Leasing krótkoterminowy i leasing aktywów o niskiej wartości

Grupa stosuje zwolnienie z ujmowania leasingu krótkoterminowego do umów leasingu, których okres leasingu wynosi 12 miesięcy lub krócej od daty rozpoczęcia i nie zawiera opcji kupna. Grupa stosuje również zwolnienie w zakresie ujmowania leasingu aktywów o niskiej wartości. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu krótkoterminowego i leasingu aktywów o niskiej wartości ujmowane są jako koszty metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Początkowe ujęcie i wycena aktywa z tytułu prawa do użytkowania

Od dnia 1 stycznia 2020 roku dla umów zidentyfikowanych jako leasing Grupa ujmuje w swoim bilansie aktywa z tytułu prawa do użytkowania na dzień rozpoczęcia leasingu (tj. na datę, kiedy aktywo objęte umową leasingu jest dostępne dla Grupy do użytkowania).

Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są ujmowane początkowo po koszcie. Koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania obejmuje: kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu, wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia leasingu lub przed tą datą pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe, początkowe koszty bezpośrednie poniesione przez leasingobiorcę oraz szacunek kosztów, które mają zostać poniesione przez leasingobiorcę w związku z demontażem i usunięciem bazowego składnika aktywów.

Późniejsza wycena aktywa z tytułu prawa do użytkowania

Grupa wycenia składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania stosując model kosztu, tj. w pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne oraz ewentualne straty z tytułu utraty wartości, ale także po odpowiednim skorygowaniu o dokonywane przeliczenia zobowiązania z tytułu leasingu (tj. modyfikacje nieskutkujące koniecznością ujęcia odrębnego leasingu).

Amortyzacja prawa do użytkowania w Grupie dokonywana jest co do zasady metodą liniową. Jeżeli w ramach umowy leasingu przeniesione zostanie prawo własności do bazowego składnika aktywów na rzecz Grupy pod koniec okresu leasingu lub jeżeli koszt składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania uwzględnia to, że Grupa skorzysta z opcji kupna, Grupa dokonuje amortyzacji składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania, począwszy od daty rozpoczęcia aż do końca okresu użytkowania bazowego składnika aktywów. W przeciwnym razie Grupa dokonuje amortyzacji składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania od daty rozpoczęcia leasingu aż do końca okresu użytkowania tego składnika lub do końca okresu leasingu, w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza.

Do szacowania ewentualnej **utraty wartości** składników aktywów z tytułu prawa do użytkowania Grupa stosuje przepisy MSR 36 Utrata wartości aktywów.

Szacunki

W momencie zawarcia umowy Grupa ocenia, czy umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, szacuje krańcową stopę procentową oraz okres leasingu.

Grupa ocenia na każdy dzień bilansowy czy zaistniały obiektywne przesłanki mogące wskazywać na utratę wartości danego składnika aktywa z tytułu prawa do użytkowania.

Amortyzacja jest co do zasady naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów.

Zmiana wartości netto aktywów z tytułu prawa do użytkowania w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku wynikała z następujących ruchów:

	Grunty i budynki tys. PLN	Środki transportu tys. PLN	Pozostałe tys. PLN	Razem tys. PLN
Wartość netto aktywa z tytułu prawa do użytkowania na dzień 1 stycznia 2021	43 158	8 698	3 855	55 711
Zwiększenia stanu, z tytułu:	16 506	2 917	-	19 423
Zawarcia nowej umowy leasingu	10 191	2 339	-	12 530
Modyfikacji bieżących umów (przedłużenia umowy, zmiana stopy procentowej)	1 349	17	-	1 366

Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	4 966	561	-	5 527
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(17 405)	(4 244)	(1 814)	(23 463)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(14 491)	(3 764)	(1 814)	(20 069)
Wykupu aktywa z tytułu prawa do użytkowania	-	(55)	-	(55)
Przedterminowego zakończenie umowy	(854)	(425)	-	(1 279)
Modyfikacji bieżących umów (skrócenia umowy, zmiana stopy procentowej)	(2 060)	-	-	(2 060)
Pozostałe	-	(193)	-	(193)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(446)	(60)	36	(470)
Wartość netto prawa do użytkowania na dzień 31 grudnia 2021 roku	41 813	7 118	2 077	51 008

Na dzień 1 stycznia 2021 roku

Wartość brutto	72 752	18 681	9 907	101 340
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(29 594)	(9 983)	(6 052)	(45 629)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2021 roku	43 158	8 698	3 855	55 711
Na dzień 31 grudnia 2021 roku				
Wartość brutto	86 416	18 968	10 039	115 423
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(44 603)	(11 850)	(7 962)	(64 415)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2021 roku	41 813	7 118	2 077	51 008

Zmiana wartości netto aktywów z tytułu prawa do użytkowania w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku wynikała z następujących ruchów:

	Grunty i budynki tys. PLN	Środki transportu tys. PLN	Pozostałe tys. PLN	Razem tys. PLN
Wartość netto aktywa z tytułu prawa do użytkowania na dzień 1 stycznia 2020	47 575	9 095	8 385	65 055
Zwiększenia stanu, z tytułu:	14 547	3 290	1 495	19 332
Zawarcia nowej umowy leasingu	8 290	2 422	1 495	12 207
Modyfikacji bieżących umów (przedłużenia umowy, zmiana stopy procentowej)	5 319	132	-	5 451
Objęcia kontroli nad spółkami zależnymi	938	736	-	1 674
Zmniejszenia stanu, z tytułu:	(21 382)	(4 159)	(4 474)	(30 015)
Odpisu amortyzacyjnego za okres sprawozdawczy	(15 550)	(3 939)	(3 086)	(22 575)
Wykupu aktywa z tytułu prawa do użytkowania	-	-	(789)	(789)
Przedterminowego zakończenie umowy	(2 414)	(166)	(135)	(2 715)
Modyfikacji bieżących umów (skrócenia umowy, zmiana stopy procentowej)	(3 418)	(54)	(464)	(3 936)
Pozostałe	-	-	(2 025)	(2 025)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	2 418	472	474	3 364
Wartość netto prawa do użytkowania na dzień 31 grudnia 2020 roku	43 158	8 698	3 855	55 711

Na dzień 1 stycznia 2020 roku

Wartość brutto	64 739	15 075	15 026	94 840
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(17 164)	(5 980)	(6 641)	(29 785)
Wartość bilansowa netto na dzień 1 stycznia 2020 roku	47 575	9 095	8 385	65 055
Na dzień 31 grudnia 2020 roku				
Wartość brutto	72 752	18 681	9 907	101 340
Umorzenie i odpisy z tyt. utraty wartości	(29 594)	(9 983)	(6 052)	(45 629)
Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2020 roku	43 158	8 698	3 855	55 711

6.4. Wartość firmy

Wybrane zasady rachunkowości

Wartość firmy

Wartość firmy to składnik aktywów reprezentujący przyszłe korzyści ekonomiczne powstające z aktywów nabytych w ramach przejęcia przedsięwzięć, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy: (i) przekazanej zapłaty, (ii) kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz (iii) w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej, nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii powstałych na połączeniu.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się na dzień 31 grudnia lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości.

Wartość firmy jest usuwana z bilansu w przypadku, gdy nastąpi utrata kontroli nad ośrodkiem, do którego była alokowana.

W Grupie często zdarzają się przypadki transakcji, które zawierane są pod wspólną kontrolą, tj. w ramach których wszystkie podmioty znajdując się ostatecznie pod kontrolą tej samej strony lub stron zarówno przed, jak i po połączeniu oraz kontrola ta nie jest tymczasowa.

W wyniku takich transakcji nie następuje ponowna wycena aktywów (w tym wartości niematerialnych) spółki będącej przedmiotem transakcji do wartości godziwej. W wyniku takich transakcji nie ulega również zmianie rozpoznana uprzednio w sprawozdaniu skonsolidowanym wartość firmy.

Szacunki

Corocznie oraz na każdy dzień bilansowy, na który występuje odpowiednia przesłanka, wartość firmy poddawana jest testowi na utratę wartości. Dokonanie takiego testu wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej ośrodka generującego przepływy pieniężne i dokonywane jest najczęściej poprzez metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych co wiąże się z potrzebą dokonania szacunków w zakresie przyszłych przepływów pieniężnych, zmian stanu kapitału obrotowego oraz średnioważonego kosztu kapitału.

Szczegóły testów zostały przedstawione w punkcie 6.5 not objaśniających.

Wartość firmy powstała na objęciu kontroli nad jednostkami zależnymi jest na potrzeby testu z tytułu utraty wartości alokowana przez Grupę do grupy ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne w postaci segmentu.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartość firmy na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku w podziale na segmenty operacyjne:

Wartość firmy	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020 (przekształcone)
	tys. PLN	tys. PLN
Wartość firmy na początek okresu	569 835	532 139
Rozwiązania dla bankowości	207 063	194 903
Rozwiązania płatnicze	183 077	165 893
Rozwiązania dedykowane	179 695	171 343
Zmiany wartości firmy z konsolidacji w wyniku nabycia udziałów (+/-)	153 429	13 898
Rozwiązania dla bankowości	-	-
Rozwiązania płatnicze	33 654	13 898
Rozwiązania dedykowane	119 775	-
Różnice kursowe (+/-):	(13 845)	23 798
Rozwiązania dla bankowości	(1 632)	12 160
Rozwiązania płatnicze	(7 674)	3 286
Rozwiązania dedykowane	(4 539)	8 352
Razem wartość firmy	709 419	569 835
Rozwiązania dla bankowości	205 431	207 063
Rozwiązania płatnicze	209 057	183 077
Rozwiązania dedykowane	294 931	179 695
Razem na dzień 31 grudnia	709 419	569 835

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku wpływ na saldo wartości firmy z konsolidacji miały następujące transakcje:

i. Alokacja ceny nabycia udziałów spółki Things Solver d.o.o., Beograd.

W dniu 7 października 2020 roku spółka ASEE Serbia zawarła warunkową umowę nabycia 53,76% udziałów w spółce Things Solver d.o.o. z siedzibą w Belgradzie. W dniu 8 stycznia 2021 roku, po spełnieniu się warunków zawieszających, Grupa objęła kontrolę nad spółką Things Solver d.o.o. Łączna cena nabycia wyniosła 979 tys. EUR, z czego 879 tys. EUR stanowiło płatność warunkową zależną od osiągniętych wyników spółki. Pierwsza rata płatności warunkowej została zapłacona w pierwszym półroczu 2021 roku.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zakończono proces alokacji ceny nabycia. Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Things Solver d.o.o. na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/RSD na dzień nabycia):

THINGS SOLVER D.O.O.	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. RSD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. RSD	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa					
Rzeczowe aktywa trwałe	4 581	177	4 581	177	3
Wartości niematerialne	18 380	711	18 380	711	3
Należności handlowe	30 946	1 198	30 946	1 198	3
Zapasy	227	9	227	9	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	13 894	538	13 894	538	3
Pozostałe aktywa	3 048	118	3 048	118	3
Razem aktywa	71 076	2 751	71 076	2 751	
Nabywane zobowiązania					
Kredyty i pożyczki	3 747	145	3 747	145	3
Zobowiązania handlowe	2 050	79	2 050	79	3
Zobowiązania budżetowe	2 384	92	2 384	92	3
Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe	179	7	179	7	3
Inne zobowiązania	7 889	305	7 889	305	3
Razem zobowiązania	16 249	628	16 249	628	
Wartość aktywów netto	54 827	2 123	54 827	2 123	
Nabywany procent kapitału zakładowego	53,76%	53,76%	53,76%	53,76%	
Wartość udziałów niekontrolujących	25 352	982	25 352	982	
Cena nabycia	115 137	4 456	115 137	4 456	
Wartość firmy na dzień nabycia	85 662	3 315	85 662	3 315	

Wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 08.01.2021 1 RSD = 0,0387 PLN

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki sporządzone na dzień 31 grudnia 2020 roku oraz wycenę nabywanych aktywów dokonaną przez niezależnego eksperta. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem spółki Things Solver zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania dedykowane.

ii. Nabycie udziałów spółki Vebspot doo

W dniu 17 lutego 2021 roku spółka Payten DOOEL, Skopje (Macedonia) nabyła 100% udziałów w spółce Vebspot doo z siedzibą w Skopje, za łączną kwotę 1,5 mln EUR. Cena nabycia uwzględnia płatności warunkowe w kwocie 746 tys. EUR, które zależne będą od osiągniętych przez spółkę wyników.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań Vebspot doo na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/MKD na dzień nabycia):

VEBSPOT d.o.o.	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. MKD	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa			
Rzeczowe aktywa trwałe	1 615	118	3
Wartości niematerialne	3 838	280	3
Należności handlowe	4 325	316	3
Należności budżetowe	181	13	3
Rozliczenia międzyokresowe	23	2	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 468	253	3

Pozostałe aktywa	34	2	3
Razem aktywa	13 484	984	
Nabywane zobowiązania			
Zobowiązania handlowe	107	8	3
Zobowiązania budżetowe	596	43	3
Rozliczenia międzyokresowe	4 153	303	3
Inne zobowiązania	2 516	184	3
Razem zobowiązania	7 372	538	
Wartość aktywów netto	6 112	446	
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%	
Cena nabycia	76 313	5 570	
Wartość firmy na dzień nabycia	70 201	5 124	

Wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 17.02.2021 1 MKD = 0,0730 PLN

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki sporządzone na dzień 28 lutego 2021 roku. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem spółki Vebspot doo zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania płatnicze.

iii. Alokacja ceny nabycia udziałów w spółce Integrirani Poslovni Sustavi d.o.o., z siedzibą w Oroslavje

W dniu 4 czerwca 2020 roku spółka Payten d.o.o. Zagreb zawarła umowę nabycia 76% udziałów spółki Integrirani Poslovni Sustavi d.o.o. („IPS”), z siedzibą w Oroslavje.

Cena transakcyjna wynosiła 1 851 tys. EUR, z czego 847 tys. EUR stanowi płatność warunkową zależną od przyszłych wyników nabywanej spółki.

Payten d.o.o. Zagreb zawarła także umowę z udziałowcami niekontrolującymi IPS dotyczącą opcji put. Wartość zobowiązania z tytułu opcji put została ujawniona w punkcie 6.12 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W drugim kwartale 2021 roku zakończono proces alokacji ceny nabycia. Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki IPS na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/HRK na dzień nabycia):

INTEGRIRANI POSLOVNI SUSTAVI d.o.o.	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. HRK	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. HRK	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. PLN	PPA* rozpoznane na dzień nabycia tys. PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa							
Rzeczowe aktywa trwałe	101	59	101	59		59	3
Wartości niematerialne	97	57	97	57	3 795	3 852	3
Aktywa z tytułu prawa użytkowania	693	406	693	406		406	3
Należności handlowe	1 170	685	1 170	685		685	3
Należności budżetowe	55	32	55	32		32	3
Zapasy	413	242	413	242		242	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 322	774	1 322	774		774	3
Pozostałe aktywa	445	261	445	261		261	3
Razem aktywa	4 296	2 516	4 296	2 516	3 795	6 311	
Nabywane zobowiązania							
Kredyty i pożyczki	800	469	800	469		469	3
Zobowiązania z tytułu leasingu	708	415	708	415		415	3
Pozostałe zobowiązania finansowe	418	245	418	245		245	3
Zobowiązania handlowe	674	395	674	395		395	3
Zobowiązania budżetowe	507	297	507	297		297	3
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	-	-	-	-	683	683	3
Inne zobowiązania	394	231	394	231		231	3
Razem zobowiązania	3 501	2 052	3 501	2 052	683	2 735	
Wartość aktywów netto	795	464	795	464	3 112	3 576	
Nabywany procent kapitału zakładowego	76%	76%	76%	76%		76%	
Wartość udziałów niekontrolujących	191	111	191	111		858	
Cena nabycia	14 037	8 221	14 037	8 221		8 221	
Wartość firmy	13 433	7 868	13 433	7 868		5 503	

Wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 04.06.2021 1 HRK = 0,5857 PLN

* PPA (purchase price allocation) aktywa (wartości niematerialne) rozpoznane na moment nabycia spółki

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki IPS sporządzone na dzień 31 maja 2020 roku. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości. W efekcie przeprowadzonej alokacji ceny nabycia rozpoznane zostały w ramach wartości niematerialnych

oprogramowania Remaris. Wycena oprogramowania została przeprowadzona w oparciu o przewidywane w przyszłości przychody z tytułu sprzedaży, oczekiwaną rentowność na poziomie EBITDA oraz zwrot z aktywów zaangażowanych (DCF). Uzyskane przepływy zostały zdyskontowane stopą dyskonta zgodną ze średnioważonym kosztem kapitału ustalonym dla spółki IPS. Po stronie zobowiązań rozpoznany został podatek odroczony związany z rozpoznaniem aktywami.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem spółki IPS zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania płatnicze.

iv. Alokacja ceny nabycia udziałów spółki Gastrobit - GRC Grupa d.o.o., z siedzibą w Dugo Selo

W dniu 23 lipca 2020 roku spółka Payten d.o.o. Zagreb zawarła umowę nabycia 100% udziałów spółki Gastrobit - GRC Grupa d.o.o. („Gastrobit”), z siedzibą w Dugo Selo.

Cena transakcyjna wynosiła 2 276 tys. EUR, z czego 1 238 tys. EUR stanowiło płatność warunkową zależną od przyszłych wyników nabywanej spółki.

W trzecim kwartale 2021 roku zakończono proces alokacji ceny nabycia. Wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Gastrobit na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/HRK na dzień nabycia):

Gastrobit	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. HRK	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. HRK	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. PLN	PPA* rozpoznane na dzień nabycia tys. PLN	Wartości godziwe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa							
Rzeczowe aktywa trwałe	1 176	689	1 176	689		689	3
Wartości niematerialne	6	4	6	4	3 769	3 773	3
Aktywa z tytułu prawa użytkowania	1 439	844	1 439	844		844	3
Należności handlowe	403	236	403	236		236	3
Zapasy	637	373	637	373		373	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 386	813	1 386	813		813	3
Pozostałe aktywa	153	90	154	90		90	3
Razem aktywa	5 200	3 049	5 201	3 049	3 769	6 818	
Nabywane zobowiązania							
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 466	860	1 466	860		860	3
Zobowiązania handlowe	13	8	13	8		8	3
Zobowiązania budżetowe	708	415	708	415		415	3
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	-	-	-	-	678	678	3
Inne zobowiązania	553	324	554	325		325	3
Razem zobowiązania	2 740	1 607	2 741	1 608	678	2 286	
Wartość aktywów netto	2 460	1 442	2 460	1 441	3 091	4 532	
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%	100%	100%		100%	
Cena nabycia	19 169	11 239	19 169	11 239		11 239	
Wartość firmy	16 709	9 797	16 709	9 798		6 707	

wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 23.07.2020 1 HRK = 0,5863 PLN

* PPA (purchase price allocation) aktywa (wartości niematerialne) rozpoznane na moment nabycia spółki

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki Gastrobit sporządzone na dzień 31 lipca 2020 roku. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości. W efekcie przeprowadzonej alokacji ceny nabycia rozpoznane zostały w ramach wartości niematerialnych oprogramowania Smart oraz Thor. Wycena oprogramowania została przeprowadzona w oparciu o przewidywane w przyszłości przychody z tytułu sprzedaży, oczekiwaną rentowność na poziomie EBITDA oraz zwrot z aktywów zaangażowanych (DCF). Uzyskane przepływy zostały zdyskontowane stopą dyskonta zgodną ze średnioważonym kosztem kapitału ustalonym dla spółki Gastrobit d.o.o. Po stronie zobowiązań rozpoznany został podatek odroczony związany z rozpoznaniem aktywami.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem spółki Gastrobit zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania płatnicze.

v. Nabycie udziałów spółki ContentSpeed s.r.l.

W dniu 22 lipca 2021 roku spółka Payten Payment Solutions s.r.l. (Bukareszt) nabyła 80% udziałów w spółce ContentSpeed s.r.l. z siedzibą w Bukareszcie (Rumunia) za łączną kwotę 2,4 mln EUR. Cena nabycia uwzględnia płatności warunkowe w kwocie 0,7 mln EUR, które zależne będą od osiągniętych przez spółkę wyników. Całość udziałów niekontrolujących objęta jest opcją put/call i są one ujmowane przy zastosowaniu metody

oczekiwanego nabycia. Wartość opcji put na dzień nabycia wynosiła 1,2 mln EUR i została ujęta w cenie nabycia a saldo udziałów niekontrolujących wynosiło 0.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań ContentSpeed s.r.l. na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/RON na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. RON	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa			
Rzeczowe aktywa trwałe	176	164	3
Wartości niematerialne	622	578	3
Aktywa z tytułu prawa użytkowania	886	823	3
Należności handlowe	1 097	1 019	3
Należności budżetowe	98	91	3
Zapasy	2	2	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	126	117	3
Pozostałe aktywa	203	189	3
Razem aktywa	3 210	2 983	
Nabywane zobowiązania			
Kredyty i pożyczki	438	407	3
Zobowiązania z tytułu leasingu	856	795	3
Zobowiązania handlowe	77	72	3
Zobowiązania budżetowe	172	160	3
Inne zobowiązania	1 359	1 263	3
Razem zobowiązania	2 902	2 697	
Wartość aktywów netto	308	286	
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%*	100%*	
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-	
Cena nabycia	20 620	19 162	
Wartość firmy na dzień nabycia	20 312	18 876	

*Do rozliczenia nabycia zastosowano metodę oczekiwanego nabycia ze względu na zawartą w umowie nabycia spółki opcję put/call.

Wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 22.07.2021 1 RON = 0,9293 PLN

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki sporządzone na dzień 31 lipca 2021 roku. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem spółki ContentSpeed zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania płatnicze.

vi. **Nabycie udziałów spółki IT SISTEMI-NOVE TEHNOLOGIJE d.o.o.**

W dniu 28 lipca 2021 roku spółka Asseco SEE d.o.o., (Zagrzeb) podpisała umowę nabycia 100% udziałów w spółce IT SISTEMI-NOVE TEHNOLOGIJE d.o.o. z siedzibą w Splicie (Chorwacja) za łączną kwotę 6 mln EUR. W dniu 8 września 2021 roku po spełnieniu się warunków zawieszających Grupa objęła kontrolę nad spółką IT Sistemi d.o.o. IT Sistemi posiada 100% udziałów w spółce Evision Informacijski Sustavi d.o.o.

Na dzień 30 września 2021 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań Grupy IT Sistemi na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/HRK na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. HRK	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa			
Rzeczowe aktywa trwałe	199	120	3
Wartości niematerialne	1 811	1 094	3
Aktywa z tytułu prawa użytkowania	2 866	1 731	3
Należności handlowe	4 775	2 884	3

Należności budżetowe	510	308	3
Aktywa finansowe	170	103	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	17 375	10 495	3
Pozostałe aktywa	1 470	888	3
Razem aktywa	29 176	17 623	
Nabywane zobowiązania			
Zobowiązania z tytułu leasingu	2 923	1 765	3
Zobowiązania handlowe	429	259	3
Zobowiązania budżetowe	759	458	3
Inne zobowiązania	6 937	4 190	3
Razem zobowiązania	11 048	6 672	
Wartość aktywów netto	18 128	10 951	
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%	
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-	
Cena nabycia	44 938	27 143	
Wartość firmy na dzień nabycia	26 810	16 192	

Wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 08.09.2021 1 HRK = 0,6040 PLN

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki sporządzone na dzień 31 sierpnia 2021 roku. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem Grupy IT Systemi zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania dedykowane.

vii. Nabycie udziałów spółki Web Studio d.o.o.

W dniu 25 października 2021 roku spółka Payten d.o.o. (Zagrzeb) nabyła 100% udziałów w spółce Web Studio d.o.o z siedzibą w Rijeci (Chorwacja). Cena transakcyjna wyniosła 2,5 mln EUR.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki Web Studio d.o.o. na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/HRK na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. HRK	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa			
Rzeczowe aktywa trwałe	2 608	1 594	3
Wartości niematerialne	27	17	3
Należności handlowe	1 497	915	3
Należności budżetowe	8	5	3
Zapasy	8	5	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 412	1 474	3
Pozostałe aktywa	84	51	3
Razem aktywa	6 644	4 061	
Nabywane zobowiązania			
Kredyty i pożyczki	768	469	3
Zobowiązania z tytułu leasingu	251	153	3
Zobowiązania handlowe	287	175	3
Zobowiązania budżetowe	165	101	3
Inne zobowiązania	354	216	3
Razem zobowiązania	1 825	1 114	
Wartość aktywów netto	4 819	2 947	
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%	
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-	
Cena nabycia	18 769	11 473	
Wartość firmy	13 950	8 526	

Wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 25.10.2021 1 HRK = 0,6113 PLN

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki sporządzone na dzień 31 października 2021 roku. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem Web Studio d.o.o. zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania płatnicze.

viii. Nabycie udziałów spółki Smarttek A.Ş.

W dniu 1 grudnia 2021 roku spółka Payten Teknoloji A.Ş. (Istambuł) nabyła 100% udziałów w spółce Smarttek Yazılım ve Endüstriyel Otomasyon Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi z siedzibą w Manisa (Turcja).

Cena transakcyjna wynosiła 375 tys. EUR i stanowi płatność warunkową zależną od przyszłych wyników nabywanej spółki.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez spółkę Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań Smarttek A.Ş. na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/TRY na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. TRY	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa			
Rzeczowe aktywa trwałe	8	2	3
Wartości niematerialne	1 484	442	3
Należności handlowe	109	32	3
Należności budżetowe	59	18	3
Zapasy	11	3	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	26	8	3
Pozostałe aktywa	3	1	3
Razem aktywa	1 700	506	
Nabywane zobowiązania			
Kredyty i pożyczki	37	11	3
Zobowiązania handlowe	1 045	311	3
Zobowiązania budżetowe	21	6	3
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	63	19	3
Inne zobowiązania	72	21	3
Razem zobowiązania	1 238	368	
Wartość aktywów netto	462	138	
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%	
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-	
Cena nabycia	4 201	1 250	
Wartość firmy na dzień nabycia	3 739	1 112	

Wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 01.12.2021 1 TRY = 0,2976 PLN

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki sporządzone na dzień 30 listopada 2021 roku. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem spółki Smarttek A.Ş. zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania płatnicze.

ix. Nabycie udziałów spółki BS Telecom Solutions d.o.o. Sarajevo

W dniu 10 grudnia 2021 roku spółka Asseco SEE d.o.o. (Sarajevo) nabyła 60% udziałów w spółce BS Telecom Solutions d.o.o. Sarajevo z siedzibą w Sarajewie (Bośnia i Hercegowina). W dniu 16 grudnia 2021 roku po spełnieniu się warunków zawieszających Grupa objęła kontrolę nad spółką BS Telecom Solutions d.o.o. Sarajevo. Cena transakcyjna wynosiła 15,5 mln EUR, z czego 7,3 mln EUR stanowiło płatność warunkową zależną od przyszłych wyników nabywanej spółki. Całość udziałów niekontrolujących objęta jest opcją put/call i są one ujmowane przy zastosowaniu metody oczekiwanego nabycia. Wartość opcji put na nabycia wynosiła 9 mln EUR i została ujęta w cenie nabycia a saldo udziałów niekontrolujących wynosi 0.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku proces alokacji ceny nabycia nie został przez spółkę Grupę zakończony. W związku z tym wartość firmy rozpoznana na nabyciu może ulec zmianie w okresie 12 miesięcy od dnia objęcia kontroli nad spółką. Wartość tymczasowa możliwych do zidentyfikowania aktywów i zobowiązań spółki BS Telecom

Solutions d.o.o. na dzień objęcia kontroli przedstawia się następująco (wartości przeliczone kursem PLN/TRY na dzień nabycia):

	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. BAM	Wartości tymczasowe na dzień nabycia tys. PLN	Poziom hierarchii wartości godziwej
Nabywane aktywa			
Rzeczowe aktywa trwałe	739	1 742	3
Wartości niematerialne	358	844	3
Aktywa z tytułu prawa użytkowania	1 266	2 984	3
Należności handlowe	14 523	34 229	3
Należności budżetowe	286	674	3
Zapasy	4 088	9 635	3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 330	5 492	3
Pozostałe aktywa	1 373	3 236	3
Razem aktywa	24 963	58 836	
Nabywane zobowiązania			
Kredyty i pożyczki	11 334	26 713	3
Zobowiązania z tytułu leasingu	1 357	3 198	3
Pozostałe zobowiązania finansowe	9	21	3
Zobowiązania handlowe	5 882	13 863	3
Zobowiązania budżetowe	22	52	3
Inne zobowiązania	1 010	2 380	3
Razem zobowiązania	19 614	46 227	
Wartość aktywów netto	5 349	12 609	
Nabywany procent kapitału zakładowego	100%	100%	
Wartość udziałów niekontrolujących	-	-	
Cena nabycia	47 892	112 877	
Wartość firmy	42 543	100 268	

* Do rozliczenia nabycia zastosowano metodę oczekiwanego nabycia ze względu na zawartą w umowie nabycia spółki opcję put/call.

Wartość w PLN przeliczona wg kursu na dzień nabycia tj. 16.12.2021 1 BAM = 2,3569 PLN

Jako dane wejściowe przyjęto sprawozdania finansowe spółki sporządzone na dzień 31 grudnia 2021 roku. Dane wejściowe zostały przygotowane zgodnie z obowiązującą w Grupie ASEE polityką rachunkowości.

Wartość firmy ujęta w skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy ASEE w związku z nabyciem spółki *BS Telecom Solutions d.o.o.* zwiększyła wartość firmy w segmencie Rozwiązania dedykowane.

6.5. Testy z tytułu utraty wartości

Wybrane zasady rachunkowości

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów został przypisany.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży tego składnika aktywów lub ośrodka, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie przepływów pieniężnych, a są one w większości niezależnie generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa od jego wartości odzyskiwalnej, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do wysokości oszacowanej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej bieżące rynkowe oszacowania wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmują się jako element kosztów operacyjnych.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od momentu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po uwzględnieniu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmują się niezwłocznie jako pomniejszenie kosztów operacyjnych. Po odwróceniu odpisu

aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Wartość firmy – test na utratę wartości

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji. Na dzień przejścia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne. Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. Odwrócenie dokonanego uprzednio odpisu z tytułu utraty wartości firmy nie jest możliwe.

W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Szacunki

Każdorazowo, przeprowadzenie testu na utratę wartości wymaga oszacowania wartości użytkowych ośrodków lub grupy ośrodków wypracowujących przepływy pieniężne, do których przypisana jest wartość firmy lub/i wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek lub ośrodki i ustaleniu stopy dyskontowej, która jest następnie wykorzystywana do obliczenia wartości bieżącej tych przepływów.

Wartość firmy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym prezentowana jest w podziale odpowiadającym segmentom operacyjnym Grupy, tj. w podziale na Rozwiązania dla bankowości, Rozwiązania płatnicze oraz Rozwiązania dedykowane.

Wartość firmy podlega corocznemu testowi na utratę wartości i została zbadana w tym zakresie na dzień 31 grudnia 2021 roku.

Punktem wyjścia do ustalenia wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których została alokowana wartość firmy była wartość odzyskiwalna inwestycji w spółki zależne w podziale na jednostki biznesowe przypisane odpowiednio do ośrodków na poziomie Grupy (tj. segmentów operacyjnych). Następnie wartość odzyskiwalna dla poszczególnych jednostek biznesowych z różnych spółek zależnych podlegała sumowaniu według segmentu operacyjnego do którego została przypisana, tworząc łącznie wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana wartość firmy.

Odzyskiwalna wartość inwestycji w spółki zależne na dzień 31 grudnia 2021 roku ustalona została na podstawie wartości użytkowej przy wykorzystaniu prognoz wolnych przepływów środków pieniężnych (tzw. FCFF) opartych na zatwierdzonych przez kadrę kierowniczą prognozach finansowych. Wartość rezydualna w modelu została oszacowana przy założeniu braku realnego wzrostu wypracowywanej marży po okresie prognozy.

W wyliczeniach zostały przyjęte jednolite założenia:

- analizowano tzw. jednostki biznesowe, które w sumie składają się na budżet i prognozy poszczególnych jednostek zależnych,
- szczegółową prognozą objęto okres minimum 5 lat. Dane dla pierwszego roku przyjęto w oparciu o budżety natomiast w kolejnych latach przyjęte zostały prognozy zmiany przepływów. Dla reszty okresu funkcjonowania jednostek obliczono wartość rezydualną przy założonym braku realnych zmian przepływów,
- zakładane zmiany przepływów zależą od strategii dla całej Grupy, planów poszczególnych jednostek oraz biorą pod uwagę uwarunkowania poszczególnych rynków geograficznych jak i sektorowych, jednocześnie odzwierciedlają obecny oraz potencjalny portfel zamówień. Potencjalny portfel zamówień zakłada utrzymanie bieżących oraz pozyskanie nowych klientów. Założone zmiany nie odbiegają znacząco od średniego wzrostu na danym rynku,
- prognozy jednostek zagranicznych zakładają wzrosty w ich walutach funkcjonalnych, po przeliczeniu przychodów prognozowanych w lokalnej walucie dla każdego rynku, na którym działa dany segment, na PLN kursem z dnia 31 grudnia 2021 roku, dynamika wzrostu przychodów obliczona jako skumulowany roczny wskaźnik wzrostu (Compound Annual Growth Rate CAGR) w okresie szczegółowej prognozy

wyniosła: dla rozwiązań w sektorze bankowym 3,28%, dla rozwiązań w obszarze płatności 5,67%, dla rozwiązań dedykowanych 8,34%.

- zastosowana stopa dyskonta jest zgodna ze średnioważonym kosztem kapitału ustalonym dla poszczególnych spółek zależnych (jednolita stopa dyskonta dla różnych segmentów biznesowych w ramach tej samej spółki zależnej). Poszczególne składniki przyjętych stóp dyskonta zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopach wolnych od ryzyka, wartości współczynnika beta, która została zalewarowana w oparciu o rynkową strukturę dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej stopy zwrotu z rynku i w zależności od rynku działania danej części segmentu waha się od 8,19% do 31,8%.

Wysokość stóp dyskontowych w przedziałach wartości w podziale na kraje w jakich działają jednostki zależne przedstawia się następująco:

Kraj siedziby spółki	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Albania / Kosowo	11,04%	13,10%
Bośnia i Hercegowina	13,87% - 14,02%	8,60% - 19,80%
Bułgaria	8,30%	8,50%
Chorwacja	8,24% - 8,32%	8,60% - 9,30%
Czechy / Słowacja	8,22% - 8,95%	7,90%
Czarnogóra	11,71% - 11,59%	10,5% - 15,10%
Hiszpania	8,19%	8,40%
Macedonia	11,02% - 11,13%	14,0% - 15,3%
Rumunia / Mołdawia	11,22% - 11,30%	10,60% - 11,50%
Serbia	9,71% - 9,79%	9,7% - 10,50%
Słowenia	8,24%	8,60%
Turcja	31,68% - 31,80%	23,50% - 24,80%

W oparciu o przeprowadzone testy nie dokonano w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku ani w okresie porównywalnym odpisów aktualizujących wartości firmy.

Dodatkowo Jednostka Dominująca przeprowadziła analizę wrażliwości w odniesieniu do przeprowadzonych testów na utratę wartości firmy powstałych na nabyciu udziałów w spółkach zależnych. Analiza wrażliwości prezentuje o ile zmieni się wartość odzyskiwalna, jeśli stopa dyskonta wzrośnie o 1p.p. przy innych założeniach niezmiennych oraz o ile zmieni się wartość odzyskiwalna, jeśli dynamika przychodów zmniejszy się o 1p.p. przy innych założeniach niezmiennych.

Wyniki przeprowadzonej analizy na dzień 31 grudnia 2021 roku zostały opisane w poniższej tabeli:

	Stopa dyskontowa Zmiana o 1 p.p.	Dynamika zmiany przychodów Zmiana o 1 p.p.
Rozwiązania dla bankowości	(75 676)	(67 582)
Rozwiązania płatnicze	(99 475)	(83 568)
Rozwiązania dedykowane	(43 700)	(56 445)

Żadna racjonalna zmiana kluczowych założeń modelu wyceny wartości firmy przypisanej do segmentów, nie powinna spowodować konieczności utworzenia odpisu z tytułu utraty wartości firmy.

6.6. Pozostałe aktywa finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do następujących kategorii wyceny określonych w MSSF 9:

- wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite
- wyceniane w amortyzowanym koszcie
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa dokonuje klasyfikacji składników aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego Grupy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych dla danego składnika aktywów finansowych. Grupa dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

Na moment początkowego ujęcia Grupa klasyfikuje inwestycje w instrumenty kapitałowe (inne niż dotyczące inwestycji w spółki zależne i stowarzyszone), które nie są przeznaczone do obrotu oraz nie są notowane na aktywnym rynku, jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite.

Grupa wycenia natomiast w wartości godziwej przez wynik finansowy instrumenty pochodne oraz inwestycje w instrumenty kapitałowe jednostek notowanych na aktywnym rynku.

Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia Grupa wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej. W przypadku składników aktywów finansowych, które nie są zaklasyfikowane do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy spółka może na moment początkowego ujęcia powiększyć ich wartość godziwą o koszty transakcyjne dające się bezpośrednio przypisać do ich nabycia.

Wycena po początkowym ujęciu

Wycena aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki: (i) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz (ii) warunki umowy dotyczące składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem Grupa klasyfikuje: środki pieniężne i ekwiwalenty, pożyczki udzielone (spełniające test klasyfikacyjny SPPI), aktywa z tytułu umów z klientami, należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności podlegające pod zakres MSSF 9.

Należności z tytułu dostaw i usług z terminem zapadalności poniżej 12 miesięcy są wyceniane w kwocie wymaganej zapłaty, pomniejszone o odpis z tytułu oczekiwanej straty. Należności długoterminowe podlegające pod zakres MSSF 9 są dyskontowane na dzień bilansowy.

Grupa wycenia aktywa finansowe w zamortyzowanym koszcie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek z inwestycji w instrumenty dłużne ujmowane są przez Grupę w wyniku finansowym. Na moment zbycia inwestycji w instrumenty dłużne Grupa ujmuje skumulowane zyski/straty z wyceny w wyniku finansowym.

Wycena aktywów finansowych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki: (i) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz (ii) warunki umowy dotyczące składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite Grupa klasyfikuje: obligacje skarbowe i korporacyjne oraz inwestycje w instrumenty kapitałowe spółek nienotowanych na aktywnym rynku.

Przychody z tytułu odsetek z inwestycji w instrumenty dłużne ujmowane są przez Grupę w wyniku finansowym. Dywidendy z instrumentów kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, Grupa ujmuje jako przychód w wyniku finansowym.

Na moment zbycia inwestycji w instrumenty dłużne Grupa ujmuje skumulowane zyski/straty z wyceny w wyniku finansowym. Grupa na moment zaprzestania ujmowania inwestycji w instrumenty kapitałowe wycenianie w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite nie przenosi do wyniku finansowego skumulowanych zysków lub strat ujętych w pozostałych dochodach całkowitych związanych z wyceną tej inwestycji do wartości godziwej. Zyski i straty z wyceny mogą natomiast zostać przeniesione do innej pozycji w obrębie kapitału własnego, np. do zysków zatrzymanych.

Wycena aktywów finansowych w wartości godziwej przez wynik finansowy

Grupa ujmuje w wyniku finansowym zmiany wartości godziwych aktywów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii aktywów finansowych. W wyniku finansowym ujmowane są również przychody z tytułu odsetek oraz dywidend otrzymanych z instrumentów kapitałowych notowanych na aktywnym rynku.

Zaprzestanie ujmowania

Grupa wyłącza aktywa finansowe z ksiąg rachunkowych, w sytuacji, gdy: (i) prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub (ii) prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści z tytułu ich własności.

Utrata wartości aktywów finansowych

Zgodnie z MSSF 9 utrata wartości aktywów finansowych jest szacowania w oparciu o model strat oczekiwanych. Model ten ma zastosowanie do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem inwestycji w instrumenty kapitałowe.

Model strat oczekiwanych ma zastosowanie do aktywów wartości aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie oraz do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem inwestycji w instrumenty kapitałowe.

Grupa do szacowania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych stosuje następujące podejścia:

- podejście ogólne,
- podejście uproszczone.

Grupa stosuje podejście ogólne do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite oraz do aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie, z wyjątkiem należności i aktywów z tytułu umów z klientami.

W podejściu ogólnym Grupa szacuje odpis z tytułu utraty wartości aktywów finansowych na bazie 3-stopniowego modelu bazującego na zmianie ryzyka kredytowego całego ryzyka i wszystkich korzyści z tytułu ich początkowego ujęcia.

Jeżeli ryzyko kredytowe danych aktywów finansowych nie wzrosło znacznie od momentu początkowego ujęcia (stopień 1), Grupa szacuje odpis z tytułu utraty wartości w horyzoncie 12 miesięcy. W przypadku zidentyfikowania przez Grupę znacznego wzrostu ryzyka kredytowego aktywów finansowych (stopień 2 i 3), odpis z tytułu utraty wartości szacowany jest w horyzoncie życia aktywów finansowych.

Na każdy dzień sprawozdawczy Grupa analizuje, czy wystąpiły przesłanki wskazujące na znaczny wzrost ryzyka kredytowego posiadanych aktywów finansowych.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywów z tytułu umów z klientami, Grupa stosuje uproszczone podejście i w związku z tym nie monitoruje zmian ryzyka kredytowego w trakcie życia, a odpis z tytułu utraty wartości wycenia w kwocie równej oczekiwanym

stratom kredytowym w horyzoncie życia należności. Szczegóły dotyczące szacowania wartości odpisu zostały opisane w punkcie 6.8. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku poza należnościami i środkami pieniężnymi opisanymi w innych notach Grupa posiadała również zaprezentowane w tabeli poniżej pozostałe aktywa finansowe.

	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy, w tym:				
Kontrakty forward na waluty	-	20	-	-
Pozostałe aktywa	-	2	-	2
	-	22	-	2
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite, w tym:				
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	25	-	53	26
Akcje spółek nienotowanych na aktywnym rynku	22	-	21	-
	47	-	74	26
Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie, w tym:				
Pożyczki, w tym	-	105	315	12
udzielone podmiotom powiązanym	-	-	315	-
udzielone pracownikom	-	97	-	8
udzielone pozostałym podmiotom	-	8	-	4
Lokaty terminowe	-	8	4 776	8
	-	113	5 091	20
Razem pozostałe aktywa finansowe	47	135	5 165	48

Zmiany sposobu ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz zmiany w klasyfikacji instrumentów finansowych

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku w Grupie nie dokonano zmian w sposobie ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej oraz nie wystąpiły przesunięcia instrumentów pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku wartość godziwa aktywów finansowych nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku	Wartość bilansowa tys. PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ tys. PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Kontrakty forward na waluty	20	-	20	-
Pozostałe aktywa	2	-	-	2
Razem	22	-	20	2
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite				
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	25	25	-	-
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	22	-	-	22
Razem	47	25	-	22

- wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku	Wartość bilansowa tys. PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ tys. PLN
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez wynik finansowy				
Zawarte kontrakty typu "forward"	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	2	-	-	2
Razem	2	-	-	2
Aktywa finansowe wyceniane w wartościach godziwych przez pozostałe dochody całkowite				
Akcje spółek notowanych na aktywnym rynku	79	79	-	-
Akcje i udziały w spółkach nienotowanych na rynkach regulowanych	21	-	-	21
Razem	100	79	-	21

Opisy poziomów wartości godziwej są identyczne jak ujawnione pod tabelą powyżej.

6.7. Czynne rozliczenia międzyokresowe

Wybrane zasady rachunkowości

W rozliczeniach międzyokresowych kosztów wykazywane są wydatki poniesione do dnia bilansowego, które dotyczą przyszłych okresów (czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów) lub są związane z przyszłymi przychodami. W szczególności do rozliczeń międzyokresowych zaliczane są: (i) z góry opłacone usługi obce (w tym usługi utrzymania), które będą świadczone w następnych okresach, (ii) z góry zapłacone ubezpieczenia, prenumeraty, czynsze itp. oraz (iii) pozostałe wydatki poniesione w okresie a dotyczące przyszłych okresów.

Ponadto, Grupa ujmuje jako składnik aktywów koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem oraz koszty wykonania umowy z klientem, jeżeli Grupa spodziewa się, że te koszty odzyska.

Koszty umów z klientami

Koszty pozyskania umowy (doprowadzenia do zawarcia umowy) to dodatkowe (przystawowe) koszty pozyskania umowy ponoszone przez Grupę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których Grupa nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Grupa ujmuje te koszty jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Okres amortyzacji aktywów kosztów z tytułu pozyskania umowy to okres, w którym Grupa wypełnia obowiązki świadczenia wynikające z tej umowy.

Z praktycznego punktu widzenia Grupa ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, tylko jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Grupę, wynosi jeden rok lub krócej.

Koszty wykonania umowy to koszty poniesione w związku z wykonywaniem umowy zawartej z klientem. Grupa ujmuje te koszty jako składnik aktywów, gdy nie są objęte zakresem innego standardu (np. MSR 2 Zapasy, MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe lub MSR 38 Wartości niematerialne), oraz gdy spełniają one wszystkie następujące kryteria:

- koszty te są bezpośrednio powiązane z umową lub z przewidywaną umową z klientem,
- koszty te prowadzą do wytworzenia lub ulepszenia zasobów Spółki, które będą wykorzystywane do spełnienia (lub do dalszego spełnienia) zobowiązań do wykonania świadczenia w przyszłości; oraz
- Grupa spodziewa się, że koszty te odzyska.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku na saldo czynnych rozliczeń międzyokresowych składały się następujące pozycje:

	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN
Przedpłacone usługi, w tym:	1 986	36 218	6 142	27 240
usługi serwisowe i opłaty licencyjne	1 914	29 552	6 141	24 039
ubezpieczenia	-	1 373	-	955
czynsze oraz uśrednienie rat z tytułu leasingu operacyjnego	-	250	-	207
przedpłacone usługi doradcze	-	114	-	46
inne usługi	72	4 929	1	1 993
Wydatki związane z realizacją usług, dla których nie ujęto jeszcze przychodów	-	1 095	-	2 552
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	70	2 035	-	1 199
Razem	2 056	39 348	6 142	30 991

6.8. Należności oraz aktywa z tytułu umów z klientami

Wybrane zasady rachunkowości

Aktywa z tytułu umów z klientami to prawo do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które jednostka przekazała klientowi. Aktywa z tytułu umów z klientami to należności z tytułu wyceny kontraktów IT oraz należności z tytułu dostaw niezafakturowanych. Należności z tytułu wyceny kontraktów IT wynikają z przewagi stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych.

w stosunku do wystawionych faktur. W przypadku tych aktywów Grupa spełniła swoje zobowiązanie do wykonania świadczenia, ale prawo do wynagrodzenia zależy od spełnienia warunków innych niż tylko upływ czasu, co odróżnia aktywa z tytułu umów od należności z tytułu dostaw i usług. Należności z tytułu dostaw niezafakturowanych to należności z tytułu usług, które zostały wykonane w okresie sprawozdawczym (Grupa spełniła swoje zobowiązanie do wykonania świadczenia), ale za które do dnia bilansowego nie została wystawiona faktura sprzedaży.

Należności handlowe to należności z tytułu dostaw i usług oraz należności z tytułu leasingu operacyjnego. Należności handlowe, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 14 do 30 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu aktualizującego. Należności o odległych terminach płatności są ujmowane według wartości bieżącej oczekiwanej zapłaty w pomniejszeniu o ewentualne odpisy z tytułu oczekiwanej straty kredytowej.

Odpis z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług

Do szacowania odpisu z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług, Grupa stosuje podejście uproszczone wyceniając odpis z tytułu utraty wartości w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w horyzoncie życia należności. Grupa do oszacowania wartości tego odpisu stosuje macierz rezerw opracowaną na podstawie danych historycznych dotyczących spłat należności przez kontrahentów, skorygowanych w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości. W tym celu Grupa dzieli swoich klientów na homogeniczne zbiory i dokonuje statystycznej analizy wiekowej oraz analizy ścisłości należności w oparciu o dane z min. 2 lat wstecz.

Odpis z tytułu utraty wartości jest aktualizowany na każdy dzień sprawozdawczy.

Dla należności z tytułu dostaw i usług przeterminowanych powyżej 180 dni Grupa poza metodą statystyczną szacowania wartości odpisu z tytułu utraty wartości opartą o macierz rezerw stosuje także indywidualne podejście. Dla każdej należności z tytułu dostaw i usług, która jest przeterminowana o ponad 180 dni, a kwota tej należności jest istotna, kierownictwo stosuje profesjonalny osąd na podstawie analizy sytuacji finansowej kontrahenta oraz ogólnych warunków rynkowych.

Odpisy z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług oraz aktywów z tytułu umów z klientami zalicza się do działalności operacyjnej.

W przypadku pozostałych należności i innych aktywów finansowych Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Grupa wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia.

Odpisy wartości pozostałych należności zalicza się do pozostałej działalności operacyjnej lub do działalności finansowej, jeśli należność powstała wskutek transakcji sprzedaży inwestycji lub innej działalności, której koszty i przychody co do zasady obciążają działalność finansową. Odpisy salda należności wynikającego z naliczonych odsetek zalicza się do kosztów finansowych.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizującego, całość lub odpowiednia część uprzednio dokonanego odpisu zwiększa wartość danego składnika aktywów.

Szacunki

Każdorazowo Grupa dokonuje profesjonalnego osądu polegającego na oszacowaniu stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur. Podobnie pewna doza szacunków i profesjonalnego osądu potrzebna jest przy dokonywaniu alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia, co z kolei ma konsekwencję w rozpoznaniu należności/aktywów z tytułu umów z klientami.

Grupa szacuje wielkość odpisów aktualizujących wartości należności i aktywów z tytułu umów z klientami zgodnie z nowymi wymogami MSSF 9 Instrumenty finansowe. W podejściu uproszczonym wymaga to analizy statystycznej, która z zasady wiąże się z dokonywaniem pewnych założeń i stosowaniem profesjonalnego osądu.

W tabeli poniżej zostały przedstawione salda należności na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku.

	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN
Należności handlowe, w tym:	-	205 631	-	207 672
Należności z tytułu dostaw i usług:	-	205 818	-	205 436
od jednostek powiązanych	-	762	-	1 742
od jednostek pozostałych	-	205 056	-	203 694
Należności z tytułu leasingu operacyjnego	-	7 509	-	8 609
Odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych	-	(7 696)	-	(6 373)
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	2 818	-	2 105
Należności budżetowe	-	3 993	-	5 100
Podatek VAT	-	1 174	-	3 350
Pozostałe	-	2 819	-	1 750
Pozostałe należności	634	9 766	821	3 970
Należności z tytułu kaucji	634	1 328	819	1 272
Inne należności	-	8 524	2	2 784
Odpis aktualizujący inne należności nieściągalne	-	(86)	-	(86)
Razem należności	634	222 208	821	218 847

Poniższa tabela prezentuje aktywa z tytułu umów z klientami na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Aktywa z tytułu umów z klientami	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
Należności niezafakturowane	-	23 548	-	11 938
od jednostek powiązanych	-	-	-	497
od jednostek pozostałych	-	23 548	-	11 441
Należności z wyceny bilansowej kontraktów IT	-	20 685	-	17 687
od jednostek powiązanych	-	780	-	238
od jednostek pozostałych	-	19 905	-	17 449
Razem aktywa z tytułu umów z klientami	-	44 233	-	29 625

Zmiana wartości aktywa z tytułu umów z klientami w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Wartość aktywa z tytułu umów na dzień 1 stycznia	29 625	28 050
Przeklasyfikowanie składnika aktywów z tytułu umów z klientami w związku z nabyciem bezwarunkowego prawa do zapłaty	(65 966)	(58 593)
Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury; zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej, inne zmiany założeń	80 427	59 179
Odpis z tytułu utraty wartości	-	(296)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	-	-
Wartość aktywa z tytułu umów z klientami na dzień 31 grudnia	147	1 285

Transakcje z podmiotami powiązanymi zostały przedstawione w punkcie 6.20 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Saldo innych należności obejmuje m.in. należności z tytułu gwarancji dobrego wykonania umowy (tj. zabezpieczenie pieniężne przekazane klientom, w celu pokrycia ewentualnych strat w przypadku niewywiązania się ze zobowiązań do realizacji kontraktów), należności z tytułu sprzedaży środków trwałych, należności z tytułu przekazanych kaucji oraz pozostałe.

Grupa posiada odpowiednią politykę w zakresie dokonywania sprzedaży zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem Zarządu, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe ponad poziom określony odpisem aktualizującym należności.

W poniższej tabeli zaprezentowano strukturę wiekową należności na dzień 31 grudnia 2021 roku.

	31 grudnia 2021					
	Kwota przed odpisem (brutto)		Odpis		Kwota po odpisie (netto)	
	tys. PLN	%	tys. PLN	%		
Należności niewymagalne	168 156	79%	(323)	4%	167 833	82%
Należności przeterminowane	45 171	21%	(7 373)	96%	37 798	18%
Należności przeterminowane do 3 miesięcy	31 717	15%	(428)	6%	31 289	15%
Należności przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	5 405	3%	(55)	1%	5 350	3%
Należności przeterminowane od 6 do 12 miesięcy	1 931	1%	(963)	13%	968	0%
Należności przeterminowane pow. 12 miesięcy	6 118	3%	(5 927)	77%	191	0%
Wartość bilansowa należności handlowych	213 327	100%	(7 696)	100%	205 631	100%

W poniższej tabeli zaprezentowano strukturę wiekową należności na dzień 31 grudnia 2020 roku.

	31 grudnia 2020					
	Kwota przed odpisem (brutto)		Odpis		Kwota po odpisie (netto)	
	tys. PLN	%	tys. PLN	%		
Należności niewymagalne	177 306	83%	(656)	9%	176 650	86%

Należności przeterminowane	36 739	17%	(5 717)	74%	31 022	14%
Należności przeterminowane do 3 miesięcy	26 472	12%	(183)	2%	26 289	13%
Należności przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	4 090	2%	(192)	2%	3 898	2%
Należności przeterminowane od 6 do 12 miesięcy	1 616	1%	(781)	10%	835	0%
Należności przeterminowane pow. 12 miesięcy	4 561	2%	(4 561)	59%	-	0%
Wartość bilansowa należności handlowych	214 045	100%	(6 373)	100%	207 672	100%

Grupa doszła do wniosku, że posiadane aktywa z tytułu umów z klientami nie są narażone na ryzyko kredytowe, w związku z tym nie ma konieczności tworzenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe związane z tymi aktywami.

Zmiany wartości odpisu aktualizującego należności handlowe w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Odpis aktualizujący należności handlowe	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Odpis na dzień 1 stycznia	(6 373)	(6 026)
Utworzenie w trakcie okresu sprawozdawczego	(5 809)	(4 442)
Wykorzystanie w trakcie okresu sprawozdawczego	617	151
Rozwiązanie w trakcie okresu sprawozdawczego	3 418	4 527
Nabycie jednostek zależnych	(700)	(416)
Różnice kursowe	1 151	(167)
Odpis na dzień 31 grudnia	(7 696)	(6 373)

6.9. Zapasy

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa dzieli zapasy na dwie kategorie: towary i części serwisowe (części zamienne oraz sprzęt komputerowy, który został nabyty w celu realizacji kontraktów na usługi utrzymania).

Zapasy są wyceniane przez Grupę według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Wartość początkowa części serwisowych jest odnoszona w koszty liniowo na przestrzeni trwania kontraktu na usługi utrzymania, pod które części te zostały nabyte. Rozchód zapasów ujmowany jest za pomocą metody szczegółowej identyfikacji.

Na każdy dzień bilansowy Grupa analizuje czy wartość bilansowa zapasów jest wyższa lub równa cenie sprzedaży możliwej do uzyskania. Odpisy z tytułu aktualizacji wartości zapasów ujmowane są w kosztach operacyjnych.

W poniższej tabeli przedstawiono stan zapasów na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym:

Zapasy	31 grudnia 2021 tys. PLN	31 grudnia 2020 tys. PLN
Sprzęt komputerowy, licencje obce oraz pozostałe towary do odsprzedaży	40 156	32 696
Sprzęt komputerowy, części zamienne oraz inne materiały utrzymywane w celu realizacji usług serwisowych/utrzymawianych	12 478	12 581
Odpis aktualizujący wartość zapasów	(16 058)	(17 365)
Razem	36 576	27 912

Zmiany wartości odpisu aktualizującego zapasy w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Odpis aktualizujący wartość zapasów	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Odpis na dzień 1 stycznia	(17 365)	(13 991)
Utworzenie w trakcie okresu sprawozdawczego	(5 057)	(4 580)
Wykorzystanie w trakcie okresu sprawozdawczego	2 913	1 233
Rozwiązanie w trakcie okresu sprawozdawczego	3 533	2 681
Objęcie kontroli nad jednostkami zależnymi	(10)	(1 705)
Różnice kursowe	(72)	(1 003)
Odpis na dzień 31 grudnia	(16 058)	(17 365)

6.10. Środki pieniężne

Wybrane zasady rachunkowości

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie, lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy oraz inne instrumenty o wysokim stopniu płynności. Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych Grupa przyjęła zasadę pomniejszania salda środków pieniężnych i ich ekwiwalentów o wartość kredytów w rachunkach bieżących stanowiących element finansowania bieżącej działalności oraz zastrzeżonych środków pieniężnych.

W tabeli poniżej zostały przedstawione salda środków pieniężnych na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym:

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
	tys. PLN	tys. PLN
Środki pieniężne na rachunkach bankowych bieżących i w kasie	193 642	180 779
Środki zgromadzone na rachunkach dotyczących split payment	90	276
Lokaty krótkoterminowe (do 3 miesięcy)	36 018	67 956
Środki pieniężne w drodze i pozostałe ekwiwalenty środków pieniężnych	1 253	17
Razem saldo środków pieniężnych wykazanych w bilansie	231 003	249 028
Odsetki naliczone od środków pieniężnych	(7)	(76)
Kredyty w rachunku bieżącym wykorzystywane do bieżącego zarządzania płynnością	(25 125)	(92)
Razem saldo środków pieniężnych wykazane w rachunku przepływów pieniężnych	205 871	248 860

6.11. Kapitał podstawowy (zakładowy) i nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

Kapitał podstawowy (zakładowy)

Kapitał zakładowy Jednostki Dominującej na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym wynosił 518 942 510,00 PLN i był w całości opłacony. Na kapitał zakładowy składa się 51 894 251 sztuk akcji zwykłych o wartości nominalnej 10 PLN każda. Jednostka Dominująca nie wyemitowała akcji uprzywilejowanych. Kapitał docelowy Jednostki Dominującej jest równy kapitałowi zakładowemu.

Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej

W kapitałach ujęta została nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną z emisji akcji serii L, M i N w wysokości 30 395 tys. PLN, pomniejszona o poniesione koszty emisji kapitału wynoszące 3 605 tys. PLN (ujęte w 2009 roku) oraz nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną z emisji akcji serii P, R i S w wysokości 11 759 tys. PLN, pomniejszona o poniesione koszty emisji kapitału wynoszące 84 tys. PLN (ujęte w 2010 roku). Nadwyżka wartości emisyjnej nad ceną nominalną została dodatkowo powiększona o kwotę 396 tys. PLN rozwiązanej rezerwy na koszty emisji, ujętej uprzednio w nadwyżce ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej oraz pomniejszona o inne koszty w kwocie 36 tys. PLN.

6.12. Udziały niekontrolujące

Wybrane zasady rachunkowości

Dla każdego nabycia jednostki zależnej Grupa wycenia wartość udziałów niekontrolujących na dzień nabycia stosując metodę proporcjonalnego udziału w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto jednostki przejmowanej lub metodę wartości godziwej.

W poniższej tabeli przedstawione zostały ruchy na udziałach niekontrolujących:

	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020 (przekształcone)
	tys. PLN	tys. PLN
Na dzień 1 stycznia	2 460	2 051
Udział w wyniku jednostek zależnych	4 793	1 554
Objęcie kontroli nad spółkami zależnymi	976	861
Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))	(214)	(1 768)
Podniesienie kapitału w spółkach zależnych	459	-

Dywidenda wypłacona udziałowcom niekontrolującym	(4 192)	(462)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(125)	224
Na dzień 31 grudnia	4 157	2 460

Na dzień 31 grudnia 2021 roku pozycja „Objęcie kontroli nad spółkami zależnymi” dotyczyło nabycia spółki Things Solver w której Grupa posiada 60% udziałów w kapitale tej spółki.

Pozycja „Transakcje na udziałach niekontrolujących (w tym rozliczenie warunkowego zobowiązania finansowego wobec udziałowców niekontrolujących (opcje put))” to reklasyfikacja na zobowiązanie finansowe udziału niekontrolującego, do którego w trakcie roku alokowana jest część wyniku finansowego oraz inne zmiany w kapitałach jednostek zależnych przypadające na udiały niekontrolujące, tak jakby nabycie instrumentu kapitałowego objętego opcją put miało miejsce na ten dzień. Pozycja ta dotyczy opcji put przyznanych udziałowcom niekontrolującym spółek zależnych Necomplus oraz IPS.

6.13. Zobowiązania z tytułu leasingu

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu leasingu – początkowe ujęcie

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wysokości wartości bieżących płat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Płaty leasingowe Grupa dyskontuje z zastosowaniem krańcowej stopy procentowej. Płaty leasingowe obejmują stałe płatności (w tym zasadniczo stałe płatności leasingowe) pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe, zmienne płatności leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, kwoty gwarantowanej wartości końcowej, ceny wykonania opcji kupna (jeżeli można z wystarczającą pewnością stwierdzić, że Grupa z tej opcji skorzysta) oraz kary pieniężne za wypowiedzenie umowy (jeżeli jest wystarczająca pewność, że Grupa skorzysta z tej opcji).

Zmienne płatności leasingowe, które nie zależą od indeksu lub stawki, są ujmowane od razu jako koszt okresu, w którym zaistniało zdarzenie lub warunek powodujący konieczność uiszczenia opłaty.

Zobowiązania z tytułu leasingu – późniejsza wycena

W kolejnych okresach zobowiązanie z tytułu leasingu pomniejszane jest o dokonane spłaty i powiększane o naliczane odsetki. Do naliczania odsetek Grupa stosuje krańcową stopę leasingobiorcy, która jest sumą wartości stopy wolnej od ryzyka (dla jej określenia spółki z Grupy stosują kwotowania odpowiednich instrumentów pochodnych - IRS lub stawek oprocentowania obligacji rządowych dla odpowiednich walut) oraz premii za ryzyko kredytowe spółek z Grupy, które kwantyfikowane jest na bazie dostępnej dla spółek z Grupy oferty marż dla kredytów inwestycyjnych odpowiednio zabezpieczonych na aktywach spółek.

W przypadku, gdy w umowie leasingowej dokonywana jest modyfikacja, zmianie ulega okres lub wysokość zasadniczo stałych płat leasingowych lub następuje zmiana w zakresie osądu co do realizacji opcji kupna wynajmowanego aktywa, wówczas zobowiązanie z tytułu leasingu jest przeliczane, aby odzwierciedlić opisane zmiany. Aktualizacja wartości zobowiązania powoduje również konieczność odpowiedniej aktualizacji wartości aktywa z tytułu prawa do użytkowania.

Szacunki

Opłaty leasingowe Grupa dyskontuje z zastosowaniem krańcowej stopy procentowej, która wymaga oszacowania na bazie wartości stopy wolnej od ryzyka oraz premii za ryzyko kredytowe spółek z Grupy, które kwantyfikowane jest na bazie dostępnej dla spółek z Grupy oferty marż dla kredytów inwestycyjnych odpowiednio zabezpieczonych na aktywach spółek.

Niektóre umowy leasingowe zawierają opcje przedłużenia lub wypowiedzenia leasingu. Grupa zawiera także umowy na czas nieoznaczony. Zarząd dokonuje osądu, aby ustalić okres, co do którego można z wystarczającą pewnością założyć, że takie umowy będą trwać.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa posiadała umowy leasingu, w których Grupa jest leasingobiorcą. Przedmiotem tych umów są:

- powierzchnie biurowe i magazynowe,
- samochody,
- sprzęt IT i pozostałe aktywa.

W poniższej tabeli zaprezentowano saldo zobowiązań z tytułu leasingu na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Zobowiązania z tytułu leasingu	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Leasing nieruchomości	28 407	15 996	32 453	13 319
Leasing środków transportu	4 202	3 261	5 149	3 595
Leasing sprzętu IT i pozostałych aktywów	703	1 565	2 245	2 081
	33 312	20 822	39 847	18 995

Leasing nieruchomości

Wartość netto budynków będących przedmiotem umów leasingu na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 41 813 tys. PLN a na dzień 31 grudnia 2020 roku 43 158 tys. PLN.

Przyszłe minimalne przepływy pieniężne oraz zobowiązanie wynikające z umowy leasingu nieruchomości przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2021 tys. PLN	31 grudnia 2020 tys. PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	17 075	14 629
w okresie 1-5 lat	24 745	30 446
w okresie dłuższym niż 5 lat	4 938	3 546
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	46 758	48 621
Przyszłe koszty odsetkowe	(2 355)	(2 849)
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego	44 403	45 772
w okresie krótszym niż 1 rok	15 996	13 319
w okresie 1-5 lat	23 496	29 030
w okresie dłuższym niż 5 lat	4 911	3 423
Zobowiązanie z tytułu leasingu	44 403	45 772

W Grupie średnia efektywna stopa procentowa z tytułu powyższego leasingu na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosi 2,7%.

Leasing samochodów, sprzętu IT i pozostałych aktywów

Wartość netto sprzętu IT, samochodów i pozostałych aktywów będących przedmiotem umów leasingu na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 9 195 tys. PLN a na dzień 31 grudnia 2020 roku 12 553 tys. PLN.

Łączne przyszłe przepływy pieniężne oraz zobowiązania wynikające z umów leasingu samochodów, sprzętu IT i pozostałych aktywów przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2021 tys. PLN	31 grudnia 2020 tys. PLN
Minimalne opłaty leasingowe		
w okresie krótszym niż 1 rok	5 400	6 148
w okresie 1-5 lat	4 745	7 558
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Przyszłe minimalne płatności leasingowe	10 145	13 706
Przyszłe koszty odsetkowe	(414)	(636)
Wartość bieżąca zobowiązania leasingowego	9 731	13 070
w okresie krótszym niż 1 rok	4 826	5 676
w okresie 1-5 lat	4 905	7 394
w okresie dłuższym niż 5 lat	-	-
Zobowiązanie z tytułu leasingu	9 731	13 070

W Grupie średnia efektywna stopa procentowa z tytułu powyższego leasingu na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosi 3,7%.

Poniżej przedstawiono kwoty przychodów, kosztów, zysków i strat wynikających z leasingu ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat/sprawozdaniu z całkowitych dochodów:

	31 grudnia 2021 tys. PLN	31 grudnia 2020 tys. PLN
Koszt amortyzacji aktywów z tytułu prawa do użytkowania	(20 069)	(22 575)
Koszty odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu	(1 706)	(2 189)
Koszty leasingów krótkoterminowych	(9 232)	(4 726)
Koszty leasingu aktywów o niskiej wartości	(1 630)	(285)
Łączna kwota ujęta w rachunku zysków i strat	(32 637)	(29 775)

6.14. Kredyty bankowe i pożyczki

Wybrane zasady rachunkowości

Grupa kwalifikuje zobowiązania finansowe do jednej z kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Według zamortyzowanego kosztu Grupa wycenia kredyty bankowe, pożyczki oraz papiery dłużne. Pozostałe zobowiązania finansowe Grupa wycenia w wartości godziwej przez wynik finansowy, poza wyceną zobowiązań z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (opcje put), które rozliczone są zgodnie z MSSF 3.

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe i pożyczki są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej otrzymanych środków pieniężnych, pomniejszonej o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia lub emisji zobowiązań finansowych.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty i pożyczki są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania.

Grupa usuwa zobowiązania finansowe z bilansu wtedy, gdy zobowiązanie to przestało istnieć, tzn., gdy obowiązek wynikający z umowy został wypłacony, umorzony lub wygasł. Różnice pomiędzy wartością bilansową zobowiązania finansowego, które wygasło, a kwotą zapłaty z uwzględnieniem wszystkich przeniesionych aktywów niebędących środkami pieniężnymi ujmuje się w wyniku finansowym.

Zadłużenie Grupy na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku zostało przedstawione w tabeli poniżej.

	Waluta	Termin spłaty	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
			Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN
Kredyty w rachunku bieżącym			-	25 125	-	92
stała stopa procentowa	MKD	10.01.2022	-	13	-	20
stała stopa procentowa	EUR	10.01.2022	-	27	-	26
stała stopa procentowa	TRY	07.01.2022	-	59	-	37
stała stopa procentowa	COP	04.01.2022	-	10	-	9
stała stopa procentowa	BAM	10.06.2022	-	1 784	-	-
stała stopa procentowa	BAM	28.05.2022	-	4 537	-	-
stała stopa procentowa	BAM	30.11.2022	-	1 173	-	-
stała stopa procentowa	BAM	30.03.2022	-	3 519	-	-
stała stopa procentowa	BAM	31.05.2022	-	1 335	-	-
stała stopa procentowa	BAM	15.02.2022	-	1 877	-	-
stała stopa procentowa	BAM	30.06.2022	-	8 445	-	-
stała stopa procentowa	BAM	11.02.2022	-	1 408	-	-
stała stopa procentowa	BAM	05.08.2022	-	938	-	-
Pozostałe kredyty			39 614	21 030	29 139	28 096
Euribor 1M + marża	EUR	31.07.2023	2 628	5 523	8 178	7 802
Euribor 3M + marża	EUR	30.06.2024	5 025	3 350	8 388	3 355
Euribor 3M + marża	EUR	31.12.2022	-	1 012	982	1 820
Euribor 3M + marża	EUR	21.09.2022	-	-	1 208	805
Euribor 3M + marża	EUR	05.06.2023	-	-	238	317
Euribor 3M + marża	EUR	29.07.2026	25 297	-	-	-
Euribor 6M + marża	BAM	22.04.2024	911	663	-	-
Euribor 6M + marża	EUR	01.03.2022	-	70	-	-
Euribor 6M + marża	EUR	05.02.2024	297	325	-	-
Euribor 6M + marża	EUR	08.07.2026	1 897	360	-	928
Euribor 6M + marża	EUR	30.09.2023	39	56	-	-
Euribor 1Y + marża	EUR	30.06.2022	-	11	12	23
stała stopa procentowa	EUR	22.04.2023	919	2 758	3 621	2 715
stała stopa procentowa	RON	29.04.2022	-	279	-	-
stała stopa procentowa	EUR	31.03.2021	-	-	-	246
stała stopa procentowa	EUR	31.05.2022	-	3 441	-	-
stała stopa procentowa	EUR	28.06.2021	-	-	-	905
stała stopa procentowa	EUR	04.06.2021	-	-	-	1 509
stała stopa procentowa	EUR	03.06.2022	-	1 379	1 358	2 716
stała stopa procentowa	EUR	02.07.2021	-	-	-	1 760
stała stopa procentowa	EUR	28.08.2021	-	-	-	241
stała stopa procentowa	EUR	30.06.2024	2 587	1 725	4 326	1 731
stała stopa procentowa	EUR	31.12.2021	-	-	-	582
stała stopa procentowa	EUR	01.03.2022	-	-	69	276
stała stopa procentowa	EUR	05.02.2024	-	-	667	229
stała stopa procentowa	PEN	13.02.2023	14	78	92	73
stała stopa procentowa	TRY	01.04.2021	-	-	-	63
Pożyczki			-	-	-	1 957
Euribor 3M + marża	EUR	30.06.2021	-	-	-	1 957
Razem			39 614	46 155	29 139	30 145

łącznie zadłużenie Grupy na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiło 85 769 tys. PLN (59 284 tys. PLN na dzień 31 grudnia 2020 roku). Wzrost zadłużenia to efekt zaciągnięcia nowych kredytów na finansowanie akwizycji i inwestycji w infrastrukturę wykorzystywaną w projektach outsourcingu procesów płatniczych oraz z rozszerzenia Grupy o nowe spółki.

Łączne wpływy oraz spłaty kredytów ujęte w rachunku przepływów pieniężnych w 2021 roku wyniosły odpowiednio 31 673 tys. PLN (wpływy) oraz 32 887 tys. PLN (spłaty).

Na dzień 31 grudnia 2021 roku środki trwałe o wartości 18 529 tys. PLN, należności handlowe o wartości 6 041 tys. PLN oraz aktywa finansowe (depozyty) o wartości 1 232 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych oraz otwartych linii bankowo-gwarancyjnych. Kwota zobowiązania zabezpieczonego tymi aktywami wynosiła na dzień 31 grudnia 2021 roku 16 096 tys. PLN.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku środki trwałe o wartości 8 087 tys. PLN oraz należności handlowe o wartości 4 013 tys. PLN stanowiły zabezpieczenie zaciągniętych kredytów bankowych. Kwota zobowiązania zabezpieczonego tymi aktywami wynosiła na dzień 31 grudnia 2020 roku 2 602 tys. PLN.

W okresie sprawozdawczym marża realizowana przez kredytodawców spółek Grupy ASEE kształtowała się w przedziale od 1,0 pkt proc. do 11,3 pkt proc. w skali roku. W okresie porównywalnym marża kształtowała się w przedziale od 1,2 pkt proc. do 4,2 pkt proc. w skali roku.

Do części kredytów w przypisano tzw. kowenanty, czyli obowiązek utrzymywania zdefiniowanych wskaźników finansowych na wymaganym przez banki poziomie. Wskaźniki dotyczą poziomu zadłużenia, np. stosunku zadłużenia do zysku EBITDA. Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku żadna ze spółek Grupy ASEE nie naruszyła wymogów zdefiniowanych w umowach kredytowych.

Wartość godziwa zobowiązań finansowych

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku w Grupie nie wystąpiły przesunięcia w pozycjach zadłużenia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku wartość godziwa kredytów nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku	Wartość bilansowa tys. PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ tys. PLN
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki				
Kredyty bankowe	85 769	-	-	85 769
- w rachunku bieżącym	25 125	-	-	25 125
- nieodnawialne	60 644	-	-	60 644
Pożyczki	-	-	-	-
Razem	85 769	-	-	85 769

- wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku	Wartość bilansowa tys. PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ tys. PLN
Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki				
Kredyty bankowe	57 327	-	-	57 327
- w rachunku bieżącym	92	-	-	92
- nieodnawialne	57 235	-	-	57 235
Pożyczki	1 957	-	-	1 957
Razem	59 284	-	-	59 284

Opisy poziomów wartości godziwej są identyczne jak ujawnione pod tabelą powyżej.

6.15. Pozostałe zobowiązania finansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania z tytułu opcji put to zobowiązania z tytułu umów zawartych z akcjonariuszami lub udziałowcami niekontrolującymi w spółkach zależnych. Na bazie takich umów powstaje obowiązek nabycia przez Grupę instrumentów kapitałowych ujmowany w wysokości szacunkowej wartości przyszłego zobowiązania nawet wtedy, gdy obowiązek ten jest uwarunkowany wykonaniem przez drugą stronę prawa przedstawienia do wykupienia (np. w sytuacji, w której udziałowcy niekontrolujący mają prawo przedłożyć jednostce dominującej do zakupu akcje jednostki zależnej). Jeśli warunki kontraktu nie przewidują przeniesienia na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put, na każdy dzień bilansowy następuje w Grupie reklasyfikacja udziału niekontrolującego, do którego nadal alokowana jest część wyniku finansowego przypadająca na udziały niekontrolujące na zobowiązanie finansowe, tak jakby nabycie instrumentu kapitałowego objętego opcją put miało miejsce na ten dzień. Zmiana reklasyfikowanej kwoty jest ujmowana bezpośrednio w kapitałach Grupy w pozycji „Transakcje na udziałach niekontrolujących”.

Jeśli warunki kontraktu przewidują przeniesienie na spółkę dominującą korzyści wynikających z prawa własności instrumentu kapitałowego objętego opcją put (z ang. present ownership), na dzień objęcia kontroli oraz na każdy kolejny dzień bilansowy nie jest rozpoznawany udział niekontrolujący wynikający z instrumentów kapitałowych będących przedmiotem opcji. Tym samym połączenie jest rozliczane tak, jakby na dzień objęcia kontroli jednostka dominująca nabyła udział w kapitale jednostki zależnej powiększony o udział będący przedmiotem opcji put. Zobowiązanie wynikające z opcji put jest na każdy dzień bilansowy wyceniane do wartości godziwej, a zmiany w szacunkach są odnoszone do rachunku zysków i strat (w działalności finansowej). Udział w wyniku przypadający na udział w kapitale będący przedmiotem opcji jest alokowany do jednostki dominującej, a wszelkie wypłaty dywidendy na rzecz podmiotów niekontrolujących ujmowane są w kosztach finansowych.

Odroczone płatności za nabycie udziałów

Zobowiązania z tytułu odroczonej płatności za nabycie udziałów ujmowane są w wartości bieżącej ustalonej zapłaty i powiększają wartość ceny nabycia pakietu kontrolnego.

Warunkowe płatności za nabycie udziałów

Zobowiązania z tytułu warunkowej płatności za nabycie udziałów ujmowane są w wartości oczekiwanej przewidywanej zapłaty i powiększają wartość ceny nabycia pakietu kontrolnego. W przeciwieństwie do płatności odroczonych ich wartość zmienia się na każdy dzień bilansowy ze względu na zmiany prawdopodobieństwa realizacji warunków ustalonych w umowie ze stroną sprzedającą. Zmiana wartości zobowiązań z tytułu warunkowych płatności za pakiet kontrolny ujmowana jest odpowiednio w przychodach lub kosztach finansowych.

Instrumenty pochodne

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane do wartości godziwej. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są bezpośrednio odnoszone do zysku lub straty netto roku obrotowego w części dotyczącej działalności finansowej.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności.

Szacunki

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa ujęła zobowiązania z tytułu przyszłych płatności warunkowych na rzecz strony sprzedającej pakiet kontrolny w spółkach zależnych oraz zobowiązania z tytułu opcji put przyznanych dla udziałowców niekontrolujących. Ustalenie wartości tych zobowiązań wymagało oszacowania wartości przyszłych wyników finansowych spółek. Powyższe zobowiązania są dyskontowane do wartości bieżącej.

Zobowiązania finansowe	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe	Krótkoterminowe	Długoterminowe	Krótkoterminowe
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Zobowiązania z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny	4 595	18 591	4 006	21 114
Zobowiązania z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (opcje put)	49 571	25 156	21 874	-
Walutowe kontrakty forward	516	15	5	74
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	53	-	2
	54 682	43 815	25 885	21 190

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa ASEE ujęła zobowiązania z tytułu opcji put w wysokości 74 727 tys. PLN przyznanej udziałowcom niekontrolującym następujących spółek: Necomplus – 25 156 tys. PLN, ContentSpeed – 5 846 tys. PLN, IPS – 2 280 tys. PLN oraz BS TS – 41 445 tys. PLN. Wartość zobowiązania została oszacowana z wykorzystaniem formuły liczenia ceny zdefiniowanej w umowie, tj. iloczynu zysku za wskazany w umowie okres i określonego w umowie współczynnika.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zobowiązania z tytułu warunkowej płatności za pakiet kontrolny akcji w wysokości 23 186 tys. PLN dotyczyły nabycia następujących spółek: Smarttek – 1 275 tys. PLN, ContentSpeed – 3 427 tys. PLN, BS TS – 16 687 tys. PLN oraz Things Solver – 1 797 tys. PLN. Wartość zobowiązania została

oszacowana z wykorzystaniem formuły liczenia ceny zdefiniowanej w umowie, tj. iloczynu zysku spółki za wskazany w umowie okres i określonego w umowie współczynnika.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku wartość godziwa zobowiązań finansowych nie odbiegała istotnie od ich wartości księgowej.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku	Wartość bilansowa tys. PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ tys. PLN
Zobowiązania finansowe				
zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów/akcji - płatności odroczone i warunkowe za pakiet kontrolny	23 186	-	-	23 186
zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (opcje put)	74 727	-	-	74 727
Walutowe kontrakty forward	531	-	531	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	53	-	-	53
Razem	98 497	-	531	97 966

- wartość godziwa określana na podstawie cen giełdowych oferowanych za identyczne aktywa na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych;
- wartość godziwa określana przy użyciu modeli, dla których dane wsadowe nie są obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio na rynkach aktywnych.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku	Wartość bilansowa tys. PLN	Poziom 1 ⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 2 ⁱⁱ⁾ tys. PLN	Poziom 3 ⁱⁱⁱ⁾ tys. PLN
Zobowiązania finansowe				
zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów/akcji - płatności odroczone i warunkowe za pakiet kontrolny	25 120	-	-	25 120
zobowiązanie z tytułu nabycia udziałów mniejszościowych w spółkach zależnych (opcje put)	21 874	-	-	21 874
Walutowe kontrakty forward	79	-	79	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	2	-	-	2
Razem	47 075	-	79	46 996

Opisy poziomów wartości godziwej są identyczne jak ujawnione pod tabelą powyżej.

6.16. Zobowiązania handlowe, zobowiązania budżetowe oraz pozostałe zobowiązania

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania handlowe to zafakturowane zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązania niezafakturowane. Zobowiązania handlowe dotyczące działalności operacyjnej są ujmowane i wykazywane według kwot wymaganej zapłaty. Zobowiązania te wynikają z dostaw i usług, na które spółki z Grupy otrzymały faktury oraz takich, które nie zostały zafakturowane, ale które w ocenie zarządów spółek są wysoce prawdopodobne i dla których możliwe było precyzyjne określenie ich wysokości.

Zobowiązania budżetowe to zobowiązania z tytułu podatków i danin publicznych oraz ubezpieczeń społecznych i ceł. Zobowiązania te ustala się w kwocie wymaganej zapłaty zgodnie z przepisami obowiązującymi w krajach, w których działalność prowadzą spółki z Grupy.

Pozostałe zobowiązania to zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewypłaconych na dzień bilansowych wynagrodzeń, zobowiązania z tytułu zakupów środków trwałych i wartości niematerialnych oraz inne zobowiązania.

Struktura zobowiązań Grupy na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 została przedstawiona w tabeli poniżej:

	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN
Zobowiązania handlowe, w tym:	-	89 907	-	111 830
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	-	81 822	-	102 484
od jednostek powiązanych	-	236	-	325
od jednostek pozostałych	-	81 586	-	102 159
Zobowiązania niezafakturowane	-	8 085	-	9 346
od jednostek powiązanych	-	216	-	62
od jednostek pozostałych	-	7 869	-	9 284

Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	-	11 005	-	7 986
Zobowiązania budżetowe	-	36 783	-	35 062
Podatek od wartości dodanej (VAT)	-	22 154	-	19 615
Podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	-	4 628	-	4 479
Ubezpieczenia społeczne	-	8 670	-	10 349
Podatek u źródła	-	490	-	148
Pozostałe	-	841	-	471
Pozostałe zobowiązania	2 246	33 329	4 087	27 184
Zobowiązania wobec pracowników (w tym z tytułu wynagrodzeń)	-	21 617	-	19 796
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych oraz wartości niematerialnych	1 921	4 706	4 034	3 940
Inne zobowiązania	325	7 006	53	3 448
Razem	2 246	171 024	4 087	182 062

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane. Transakcje z podmiotami powiązanymi przedstawione są w punkcie 6.20 not objaśniających do niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

6.17. Zobowiązania z tytułu umów z klientami

Wybrane zasady rachunkowości:

Zobowiązania z tytułu umów z klientami to obowiązki jednostki do przekazania na rzecz klienta dóbr i usług, w zamian za które Grupa otrzymała wynagrodzenie (lub kwota wynagrodzenia jest należna) od klienta.

Od momentu wdrożenia w Grupie MSSF 15 tj. od dnia 1 stycznia 2020 roku w ramach zobowiązań z tytułu umów z klientami prezentowane są zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT oraz rozliczenia międzyokresowe przychodów z tytułu nierozliczonych na dzień bilansowy licencji z prawem do dostępu, przyszłe przychody z tytułu usług takich jak opieka informatyczna (utrzymanie), które są rozliczane w czasie oraz zaliczki na dostawy sprzętu.

Ze względu na dużą różnorodność zobowiązań do wykonania świadczenia trudno jest określić jeden moment, w którym Grupa co do zasady spełnia swoje zobowiązania do wykonania świadczenia. Najczęściej w przypadku kontraktów na wdrożenie kompleksowego systemu IT oraz kontraktów utrzymaniowych Grupa spełnia swoje zobowiązania podczas świadczenia usług dla klientów. W przypadku świadczenia polegającego na dostarczeniu do klienta licencji na oprogramowanie (z prawem do korzystania) Grupa uznaje zobowiązanie do wykonania świadczenia za spełnione w momencie udzielenia licencji, ale nie wcześniej niż z początkiem okresu, w którym klient może zacząć korzystać z tego oprogramowania (najczęściej w momencie przekazania klucza licencyjnego), co w ocenie Grupy jest jednoznaczne z przekazaniem klientowi kontroli nad licencją.

Szacunki:

Każdorazowo Grupa dokonuje profesjonalnego osądu i szacunku wartości stopnia zaawansowania realizacji kontraktów wdrożeniowych w stosunku do wystawionych faktur i alokacji ceny transakcyjnej.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zobowiązania z tytułu umów z klientami Grupy wynikały z tytułów wyszczególnionych w tabeli poniżej.

	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN
Zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT, w tym:	-	19 725	-	23 134
Od jednostek powiązanych	-	17	-	-
Od jednostek pozostałych	-	19 708	-	23 134
Rozliczenia międzyokresowe przychodów dot. projektów IT, w tym:	6 118	73 522	9 402	50 953
Usługi serwisowe	3 484	41 089	2 388	38 041
Opłaty licencyjne	2 634	4 592	7 014	2 080
Przedpłacone wdrożenia	-	2 506	-	1 613
Zobowiązania do dostawy sprzętu	-	25 335	-	9 219
Razem zobowiązania z tytułu umów z klientami	6 118	93 247	9 402	74 087

W tabeli poniżej wyjaśniono zmianę wartości zobowiązań z tytułu umów z klientami w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku oraz zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku:

	12 miesięcy do 31 grudnia 2021 tys. PLN	12 miesięcy do 31 grudnia 2020 tys. PLN
Wartość zobowiązań z tytułu wyceny długoterminowych kontraktów IT oraz wartość rozliczeń międzyokresowych przychodów wynikająca z projektów IT na dzień 1 stycznia	83 489	59 511
Wystawienie faktur ponad zrealizowany obowiązek świadczenia	149 990	126 358
Realizacja nowych obowiązków świadczeń bez wystawienia faktury; zmiana wartości szacunkowej ceny transakcyjnej, inne zmiany założeń	(137 761)	(103 665)
Objęcie kontroli nad podmiotami zależnymi	3 279	301
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zależnych	368	984
Wartość zobowiązań z tytułu umów z klientami na dzień 31 grudnia	99 365	83 489

6.18. Rezerwy

Wybrane zasady rachunkowości

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne, oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

Kontrakty uciążliwe i rezerwy na straty

Grupa rozpoznaje rezerwy na umowy rodzące obciążenia, jeżeli nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków przewyższają możliwe do uzyskania korzyści.

Kontraktem uciążliwym jest umowa z klientem, w której łączna kwota przychodów jest niższa niż łączna wartość kosztów obcych (COGS) oraz kosztów wytworzenia.

W przypadku rozpoznania kontraktu uciążliwego (rozpoznanie to może nastąpić w dowolnym momencie trwania kontraktu), cała przewidywana do poniesienia strata na kontrakcie powinna być od razu ujęta jako koszt bieżącego okresu (poprzez utworzenie rezerwy na oczekiwaną stratę).

Weryfikacja stanu rezerwy na kontrakty uciążliwe dokonywana jest na każdy dzień bilansowy (na dany dzień bilansowy wartość rezerwy powinna być równa różnicy pomiędzy całą planowaną stratą na kontrakcie a stratą zrealizowaną do dnia bilansowego), w efekcie czego może nastąpić zwiększenie lub zmniejszenie rezerwy.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne

Rezerwa na naprawy gwarancyjne tworzona jest na pokrycie przyszłych przewidywanych kosztów realizacji zobowiązań gwarancyjnych lub serwisowych wynikających z realizowanych kontraktów IT, o ile zobowiązania do świadczenia gwarancji spełniają, w rozumieniu MSSF 15, definicję gwarancji standardowej.

Jeżeli gwarancja spełnia definicję usługi (jest gwarancją ponadstandardową w rozumieniu MSSF 15) tj. gwarancja ma zakres szerszy niż tylko zapewnienie klienta, że dany produkt/usługa jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją, nie są na nią tworzone rezerwy. Świadczenie gwarancji ponadstandardowej jest bowiem zobowiązaniem do wykonania usługi i jako takie powinno być ujęte w przychodach ze sprzedaży, nie zaś w kategorii rezerw.

Rezerwa na naprawy gwarancyjne (dotycząca gwarancji standardowej) jest zawiązywana w następujących przypadkach:

- (i) z klientem nie została podpisana umowa na usługi utrzymaniowe, lub
- (ii) zakres umowy utrzymaniowej nie pokrywa całości oczekiwanych kosztów związanych z realizacją zobowiązań gwarancyjnych, lub
- (iii) zakres gwarancji producenta dla odsprzedawanego sprzętu jest węższy od gwarancji, do jakiej spółka z Grupy zobowiązała się w umowie z klientem.

Wartość rezerwy rozpoznawana na dzień bilansowy jest współmierna ze stanem realizacji kontraktu IT.

Koszty związane ze świadczeniem usług wynikających ze zobowiązania gwarancyjnego pomniejszają w momencie ich ponoszenia wartość zawiązywanej rezerwy. Na każdy dzień bilansowy Grupa dokonuje weryfikacji wysokości zawiązywanych rezerw na naprawy gwarancyjne. Jeśli faktyczna realizacja zobowiązania lub przewidywane przyszłe koszty są niższe/wyższe niż zakładano w momencie początkowego ujęcia rezerwy, rezerwa jest odpowiednio obniżana/zwiększana tak, aby odzwierciedlić bieżące oczekiwania Grupy, co do kosztów realizacji zobowiązania gwarancyjnego w przyszłych okresach.

Świadczenia po okresie zatrudnienia

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Grupy mają prawo do odpraw emerytalnych. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od przepisów prawa pracy, które obowiązują w poszczególnych krajach, w których działają spółki z Grupy. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących programów określonych świadczeń obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

Rezerwa na kary umowne

Rezerwy na kary umowne tworzone są na toczące się postępowania sądowe na bazie dostępnych informacji, w tym opinii niezależnych ekspertów.

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Rezerwy	Naprawy gwarancyjne oraz zwroty	Rezerwy na kary umowne	Rezerwa na straty na kontraktach	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Pozostałe rezerwy	Razem
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Na dzień 1 stycznia 2021 roku	1 361	1 036	409	296	2 334	87	5 523
Objęcie kontroli nad podmiotami zależnymi	-	-	-	111	-	-	111
Utworzone w trakcie okresu sprawozdawczego	1 114	384	41	82	1 357	765	3 743
Wykorzystane/rozwiązane	(894)	(48)	(263)	(21)	(385)	(690)	(2 301)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	21	17	5	(72)	(685)	2	(712)
Na dzień 31 grudnia 2021 roku, w tym:	1 602	1 389	192	396	2 621	164	6 364
Krótkoterminowe	1 602	1 389	192	265	545	60	4 053
Długoterminowe	-	-	-	131	2 076	104	2 311
Na dzień 1 stycznia 2021 roku, w tym:	1 361	1 036	409	296	2 334	87	5 523
Krótkoterminowe	1 361	1 036	409	172	465	8	3 451
Długoterminowe	-	-	-	124	1 869	79	2 072

Zmiany stanu rezerw w okresie porównywalnym wyglądały następująco:

Rezerwy	Naprawy gwarancyjne oraz zwroty	Rezerwy na kary umowne	Rezerwa na straty na kontraktach	Koszty związane z toczącymi się sprawami sądowym	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Pozostałe rezerwy	Razem
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Na dzień 1 stycznia 2020 roku	1 100	974	269	324	2 124	69	4 860
Utworzone w trakcie okresu sprawozdawczego	1 101	-	898	-	1 424	494	3 917
Wykorzystane/rozwiązane	(912)	-	(774)	(7)	(981)	(480)	(3 154)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	72	62	16	(21)	(233)	4	(100)
Na dzień 31 grudnia 2020 roku, w tym:	1 361	1 036	409	296	2 334	87	5 523
Krótkoterminowe	1 361	1 036	409	172	465	8	3 451
Długoterminowe	-	-	-	124	1 869	79	2 072
Na dzień 1 stycznia 2020 roku, w tym:	1 100	974	269	324	2 124	69	4 860
Krótkoterminowe	1 100	974	269	167	330	7	2 847
Długoterminowe	-	-	-	157	1 794	62	2 013

Rezerwa na koszty napraw gwarancyjnych dotyczy wynikających z postanowień umownych zobowiązań do wykonania objętych gwarancjami prac w zakresie napraw oprogramowania lub sprzętu dostarczonych do odbiorców. Kwota rozwiązanych rezerw dotyczy projektów, na które rezerwa została utworzona w okresach uprzednich w oparciu o dane historyczne i nie została wykorzystana w ramach tych projektów.

Utworzona rezerwa na kary umowne dotyczy kontraktu realizowanego w Serbii, w ramach którego zostały dostarczone licencje natomiast nie zostały zrealizowane dalsze etapy umowy obejmujące wdrożenie rozwiązania. Prowadzone są rozmowy w celu zakończenia kontraktu za porozumieniem stron. Spółka utworzyła rezerwy na ewentualne roszczenia klienta związane z zakończeniem kontraktu.

Rezerwa na świadczenia po okresie zatrudnienia dotyczy świadczeń emerytalnych, które zostaną wypłacone pracownikom Grupy w momencie przechodzenia na emeryturę lub w momencie odejścia ze spółki jeśli nabyli takie uprawnienia wymagane przepisami obowiązującymi w danym kraju.

6.19. Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Wybrane zasady rachunkowości

Rezerwa na niewykorzystane urlopy

Grupa tworzy „rezerwę” (ujmowaną jako element rozliczeń międzyokresowych biernych) na niewykorzystane urlopy, które dotyczą okresów poprzedzających datę bilansową, a będą wykorzystane w przyszłości, dla wszystkich pracowników z Grupy z krajów, w których niewykorzystane urlopy stanowią kumulowane płatne nieobecności (nieobecności, do których uprawnienia przechodzą na przyszłe okresy i można je wykorzystać, o ile nie zrobiono tego w bieżącym okresie). Wielkość rezerwy zależy od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia oraz liczby niewykorzystanych, a przysługujących pracownikowi dni urlopu na datę bilansową. Grupa uznaje koszty z tytułu niewykorzystanych urlopów na bazie memoriałowej w oparciu o szacowane wartości i ujmuje je w rachunku zysków i strat w pozycji wynagrodzeń (zgodnie z miejscem ich powstawania).

Rezerwa na premie

Zobowiązanie dotyczące systemów premialnych wynika z pracy pracowników, a nie z transakcji przeprowadzonej z właścicielami Grupy. W związku z tym koszty takich programów (nawet, jeśli zakładają one wypłaty premii z zysku) stanowią zawsze koszty działalności Grupy, nie są zaś nigdy ujmowane jako podział zysku.

Grupa ujmuje przewidywane koszty wypłat z zysku i premii wtedy i tylko wtedy, gdy:

- ciąży na niej obecny prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek dokonania takich wypłat w wyniku zdarzeń przeszłych oraz
- można dokonać wiarygodnej wyceny takiego zobowiązania.

Bieżące zobowiązanie występuje wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa nie ma realnej możliwości wycofania się z dokonania płatności.

Szacunki

Grupa szacuje wysokość zobowiązań w oparciu o przyjęte założenia i metodologię oceniając prawdopodobieństwo wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne i za zobowiązania uznaje te kwoty, których prawdopodobieństwo i czas wydatkowania na dzień bilansowy jest wysokie. Rezerwa na premie uzależniona jest w znaczącej części przypadków od szacowań co do zrealizowanego przez Grupę lub spółki z Grupy wyniku na różnych poziomach.

	31 grudnia 2021		31 grudnia 2020	
	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN	Długoterminowe tys. PLN	Krótkoterminowe tys. PLN
Rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:				
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	-	6 906	-	4 719
Rezerwa na premie dla pracowników i zarządu	-	18 241	-	20 033
	-	25 147	-	24 752

Na saldo biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów składają się: rezerwy na niewykorzystane urlopy oraz rezerwy na wynagrodzenia danego okresu, a przeznaczone do wypłaty w okresach następnych wynikające z zasad systemów premialnych obowiązujących w Grupie.

6.20. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych tys. PLN	Zakupy od podmiotów powiązanych tys. PLN	Należności z tytułu dostaw i usług i pozostałe tys. PLN	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe tys. PLN	Zobowiązania z tytułu leasingu tys. PLN
Transakcje z Asseco Poland S.A.					
2021	20	335	51	7	-
2020	60	242	53	17	-
Transakcje z pozostałymi jednostkami z grupy Asseco Poland					
2021	2 660	472	1 541	220	-
2020	3 082	1 078	2 472	294	-
Transakcje z podmiotami lub osobami powiązаныmi osobowo przez Kadrę Zarządzającą Grupy					
2021	-	1 571	-	90	15 345
2020	-	1 138	-	90	11 851
Transakcje z Członkami Zarządu, Członkami Rady Nadzorczej ASEE S.A. i spółek z Grupy ASEE					
2021	-	10	-	186	55
2020	-	19	2	-	109

Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2021 roku obejmuje saldo należności handlowych w wysokości 762 tys. PLN, saldo aktywów z tytułu umów z klientami w kwocie 780 tys. PLN oraz saldo pozostałych należności na kwotę 50 tys. PLN. Saldo należności od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2020 roku obejmuje saldo należności handlowych w wysokości 1 742 tys. PLN, saldo aktywów z tytułu umów z klientami w kwocie 735 tys. PLN oraz saldo pozostałych należności na kwotę 50 tys. PLN.

Saldo zobowiązań od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2021 roku obejmuje saldo zobowiązań handlowych w kwocie 452 tys. PLN, saldo zobowiązań z tytułu wyceny kontraktów IT w kwocie 17 tys. PLN oraz saldo pozostałych zobowiązań w kwocie 34 tys. PLN. Saldo zobowiązań od podmiotów powiązanych na dzień 31 grudnia 2020 roku obejmuje saldo zobowiązań handlowych w kwocie 387 tys. PLN oraz saldo pozostałych zobowiązań w kwocie 14 tys. PLN.

Zakupy i sprzedaż do podmiotów powiązanych zaprezentowane w powyższej tabeli dotyczą zakupu i sprzedaży sprzętu i usług dokonanych poprzez spółki z Grupy ASEE z podmiotami powiązanymi z Grupy Asseco Poland oraz z podmiotami powiązanymi poprzez Główną Kadrę Zarządzającą lub bezpośrednio z Główną Kadrą Zarządzającą. Grupa ponosi również koszty z tytułu najmu powierzchni od MHM d.o.o., Beograd , Miljana Mališ oraz Mini Invest d.o.o., Beograd , które spełniają definicję leasingu zgodnie z MSSF 16. W związku z powyższym Grupa zaprezentowała w bilansie aktyw o tytułu prawa do użytkowania, które jest amortyzowane oraz zobowiązanie finansowe z tytułu leasingu. Zobowiązania finansowe z tytułu leasingu związane z najmem od jednostek powiązanych przez Kadrę Zarządzającą oraz bezpośrednio od Kadry Zarządzającej Grupą wynoszą na dzień 31 grudnia 2021 roku 15 400 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2020 roku saldo wynosiło 11 960 tys. PLN).

Dodatkowo Asseco International a.s., jednostka dominująca, otrzymała dywidendy z zysku Spółki o wartości brutto 25 495 tys. PLN (w 2020 roku - 19 606 tys. PLN).

Transakcje z podmiotami powiązanymi są zawierane na warunkach rynkowych.

W dniu 23 września 2021 roku Asseco International a.s. podpisała z menadżerami spółek Grupy ASEE umowy objęcia akcji ASEE S.A., co zostało opisane szczegółowo w nocie 5.2 tego sprawozdania. Członkowie Zarządu ASEE S.A. bezpośrednio lub przez podmioty powiązane objęli w ramach tych umów następującą liczbę akcji:

Członkowie Zarządu	Liczba objętych akcji
Piotr Jeleński	280 000
Miljan Mališ	30 621
Michał Nitka	25 000
Kostadin Slavkoski	5 715
Razem	341 336

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 koszt z tytułu programu związany z akcjami nabytymi przez Członków Zarządu wyniósł 80 tys. PLN.

W 2020 roku zakończył się poprzedni program motywacyjny rozliczany w okresie 2017-2020. Szczegóły dotyczące tego programu zostały opublikowane w Skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy ASEE za rok zakończony 31 grudnia 2020 roku, przekazany do publicznej wiadomości w dniu 24 lutego 2021 roku.

Członkowie Zarządu oraz podmioty powiązane poprzez Członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej ASEE S.A. otrzymały dywidendy z zysku Asseco South Eastern Europe S.A. o łącznej wartości brutto 1 355 tys. PLN (1 008 tys. PLN w 2020 roku). Wskazana kwota nie obejmuje wartości dywidendy należnej Asseco International a.s. Stan posiadania akcji przez osoby Zarządzające oraz podmioty z nimi powiązane został zaprezentowany w punkcie *Akcje i akcjonariat* w Sprawozdaniu Zarządu z Działalności Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku. Dywidenda została wypłacona w dniu 7 lipca 2021 roku.

Do dnia zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego ASEE S.A. nie otrzymała informacji o zaistnieniu w okresie sprawozdawczym transakcji z podmiotami powiązanymi, które zostałyby zawarte na innych warunkach niż rynkowe.

VII. Noty objaśniające do skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych

7.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

W okresie 12 miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku na saldo przepływów z działalności inwestycyjnej największy wpływ miały:

- wydatki na nabycie środków trwałych (28 565 tys. PLN), wartości niematerialnych (9 989 tys. PLN) oraz na prace rozwojowe (1 454 tys. PLN)
- wydatki na nabycie jednostek zależnych pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty w nabytych jednostkach zależnych, co zostało zaprezentowane w tabeli poniżej:

	Wydatki z tytułu nabycia jednostek zależnych tys. PLN	Środki pieniężne w nabytych jednostkach zależnych tys. PLN
Grupa Necompluss	(4 932)	-
Thing Solver	(3 016)	535
Vebspot	(5 738)	329
Mobven	(10 718)	-
Gastrobit	(5 061)	-
IPS	(3 598)	-
ContentSpeed	(10 231)	117
IT Sistemi	(27 333)	10 570
Web Studio	(11 415)	1 465
Smarttek	-	(5)
BS TS	(54 229)	(19 477)
Razem	(136 271)	(6 466)

7.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

W poniższej tabeli wyjaśniono zmiany stanu zobowiązań finansowych wynikające z działalności finansowej w podziale na zmiany wynikające z przepływów pieniężnych, jak i zmiany bezgotówkowe:

Zmiana stanu zobowiązań finansowych	Kredyty banków i pożyczki tys. PLN	Zobowiązania z tytułu leasingu tys. PLN	Zobowiązania z tytułu dywidend tys. PLN	Razem tys. PLN
Na dzień 1 stycznia 2021 roku	59 192	58 842	-	118 034
Zmiany wynikające z przepływów pieniężnych	(2 178)	(21 745)	(56 086)	(80 009)
Wpływy	31 673	-	-	31 673
Splata kapitału	(32 887)	(20 039)	(56 086)	(109 012)
Splata odsetek	(964)	(1 706)	-	(2 670)
Zmiany bezgotówkowe	3 416	17 669	56 086	77 171
Naliczone odsetki	1 018	1 706	-	2 724
Bezgotówkowy wzrost zobowiązań	-	13 896	56 086	69 982
Bezgotówkowe zmniejszenie zobowiązań	-	(3 339)	-	(3 339)
Objęcia kontroli nad podmiotami zależnymi	2 260	5 527	-	7 787
Różnice kursowe ujęte w przychodach / kosztach finansowych	138	(121)	-	17
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	214	(632)	-	(418)
Na dzień 31 grudnia 2021 roku	60 644	54 134	-	114 778

Bezgotówkowy wzrost zobowiązań z tytułu leasingu dotyczy zawarcia nowych umów leasingowych oraz modyfikacji istniejących. Bezgotówkowy spadek zobowiązań z tytułu leasingu wynika z modyfikacji umów leasingowych oraz z przedterminowego zakończenia umów leasingowych.

Dywidendy wypłacone do udziałowców niekontrolujących dotyczą wypłat do udziałowców mniejszościowych spółek eMon, ChipCard i IPS.

VIII. Noty objaśniające do celów i zasad zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa ASEE narażona jest na ryzyka mające źródła zarówno w sytuacji makroekonomicznej w krajach, w których działają spółki Grupy, jak i mikroekonomicznej w poszczególnych przedsiębiorstwach. Głównymi czynnikami rynkowymi mogącymi wywierać negatywny wpływ na wyniki Grupy są: (i) wahania kursów walut obcych względem walut funkcjonalnych spółek z Grupy oraz (ii) zmiany rynkowych stóp procentowych. W ramach prowadzonej działalności Grupa narażona jest również na ryzyko kredytowe oraz ryzyko związane z płynnością.

8.1. Ryzyko zmian kursów walutowych

Wybrane zasady rachunkowości

Walutą pomiaru Jednostki Dominującej oraz walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski (PLN). Walutą funkcjonalną zagranicznych jednostek zależnych są między innymi: EUR (euro), RON (nowy lej rumuński), HRK (kuna chorwacka), RSD (dinar serbski), MKD (denar macedoński) TRY (lira turecka), BGN (lewa bułgarska), BAM (wymienialna marka Bośnia i Hercegowina) czy CZK (korona czeska).

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego na dzień zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach obcych są przeliczane po kursie waluty funkcjonalnej obowiązującym na dzień bilansowy. Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztów historycznych w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż złoty polski (dla jednostek, których walutą funkcjonalną jest PLN) są przeliczane na złote polskie przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych oraz w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych są przeliczane na walutę sprawozdawczą Grupy w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania są przeliczane po kursie Średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty są przeliczane według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca,
- wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe są ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych.

Walutą, w której Grupa prezentuje wyniki jest polski złoty, jednak wiele spółek zależnych z Grupy posiada inną walutę funkcjonalną, w której prowadzi swoją działalność operacyjną. Grupa identyfikuje ryzyko walutowe w związku z transakcjami zawieranymi przez spółki z Grupy w walutach innych niż waluta funkcjonalna danej spółki. Z tego powodu Grupa narażona jest na straty wynikające ze zmian kursu waluty transakcji w stosunku do waluty funkcjonalnej danej spółki z Grupy w okresie od daty zawarcia denominowanej transakcji do daty wystawienia faktury, daty płatności lub rozliczenia transakcji na instrumencie finansowym.

W ramach monitorowania ryzyka walutowego w Grupie, wszystkie transakcje denominowane w walutach innych niż waluta funkcjonalna danej spółki podlegają szczególnej ewidencji. Ponadto, obowiązujące procedury prowadzenia projektów informatycznych nakazują systematyczne aktualizowanie harmonogramów projektów oraz przepływów pieniężnych o zmiany wynikające z wahań kursów walutowych.

W tabelach poniżej została przedstawiona struktura walutowa oraz ekspozycja Grupy na ryzyko transakcyjne zmiany kursów walutowych do polskiego złotego, dla walut, w których zawieranych jest najwięcej transakcji. Tabele przedstawiają strukturę walutową dla danych klas instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku.

Grupy/kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2021	Ekspozycja walutowa na dzień 31.12.2021	EUR		Pozostałe waluty
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Aktywa finansowe					
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	231 003	224 830	90 107	22 171	112 552
Pożyczki i lokaty	113	113	8	-	105
Pozostałe aktywa finansowe	69	69	20	-	49
Należności handlowe oraz aktywa z tytułu umów z klientami	249 864	249 583	63 191	8 190	178 202
Zobowiązania finansowe					
Kredyty bankowe i pożyczki	85 769	85 769	58 726	-	27 043
Zobowiązania z tytułu leasingu	54 134	54 134	36 010	812	17 312
Pozostałe zobowiązania finansowe	98 497	98 497	96 120	44	2 333
Zobowiązania handlowe i zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	109 632	108 941	57 315	7 328	44 298

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2020	Ekspozycja walutowa na dzień 31.12.2020	EUR	USD	Pozostałe waluty
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Aktywa finansowe					
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	249 028	235 731	98 468	19 899	117 364
Pożyczki i lokaty	5 111	5 111	9	-	5 102
Pozostałe aktywa finansowe	102	102	2	-	100
Należności handlowe oraz aktywa z tytułu umów z klientami	237 297	236 523	52 123	19 106	165 294
Zobowiązania finansowe					
Kredyty bankowe i pożyczki	59 284	59 284	58 989	-	295
Zobowiązania z tytułu leasingu	58 842	58 842	47 674	29	11 139
Pozostałe zobowiązania finansowe	47 075	42 143	22 008	10 479	9 656
Zobowiązania handlowe i zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	134 964	133 880	46 839	13 138	73 903

W tabelach poniżej przedstawiono analizę wrażliwości wyniku finansowego na zmiany kursów walutowych na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz w okresie porównywalnym:

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2021 roku			
	EUR		USD	
	+10%	-10%	+10%	-10%
	Wpływ na wynik finansowy tys. PLN	Wpływ na wynik finansowy tys. PLN	Wpływ na wynik finansowy tys. PLN	Wpływ na wynik finansowy tys. PLN
Aktywa finansowe				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	9 011	(9 011)	2 217	(2 217)
Pożyczki i lokaty	1	(1)	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	2	(2)	-	-
Należności handlowe oraz aktywa z tytułu umów z klientami	6 319	(6 319)	819	(819)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty bankowe i pożyczki	(5 873)	5 873	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	(3 601)	3 601	(81)	81
Pozostałe zobowiązania finansowe	(9 612)	9 612	(4)	4
Zobowiązania handlowe i zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	(5 732)	5 732	(733)	733

Grupy / kategorie instrumentów finansowych	Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2020			
	EUR		USD	
	+10%	-10%	+10%	-10%
	Wpływ na wynik finansowy tys. PLN	Wpływ na wynik finansowy tys. PLN	Wpływ na wynik finansowy tys. PLN	Wpływ na wynik finansowy tys. PLN
Aktywa finansowe				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	9 847	(9 847)	1 990	(1 990)
Pożyczki i lokaty	1	(1)	-	-
Pozostałe aktywa finansowe	-	-	-	-
Należności handlowe oraz aktywa z tytułu umów z klientami	5 212	(5 212)	1 911	(1 911)
Zobowiązania finansowe				
Kredyty bankowe i pożyczki	(5 899)	5 899	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu	(4 767)	4 767	(3)	3
Pozostałe zobowiązania finansowe	(2 201)	2 201	(1 048)	1 048
Zobowiązania handlowe i zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	(4 684)	4 684	(1 314)	1 314

8.2. Ryzyko zmian stopy procentowej

Grupa na bieżąco identyfikuje i dokonuje pomiarów ryzyka stopy procentowej, a także podejmuje działania mające na celu minimalizację jego wpływu na sytuację finansową. Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na ryzyko zmiany przepływów pieniężnych z danej pozycji w wyniku zmiany stóp procentowych wpływając na wysokość przychodów lub kosztów odsetkowych ujmowanych w wyniku finansowym. Zmiany rynkowych stóp procentowych mogą niekorzystnie oddziaływać na wynik finansowy Grupy. Grupa jest narażona na ryzyko zmiany tego czynnika rynkowego głównie poprzez zmiany wartości odsetek naliczonych od kredytów udzielonych przez zewnętrzne instytucje finansowe spółkom Grupy opartych na zmiennej stopie procentowej.

Grupa identyfikuje ryzyko zmiany stopy procentowej w momencie zawarcia transakcji lub instrumentu finansowego narażonego na ryzyko. Wszystkie transakcje narażone na zmiany rynkowych stóp procentowych podlegają szczególnej ewidencji oraz kontroli ze strony odpowiedniego działu w każdej spółce z Grupy.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest sumą kwot wynikających ze wszystkich instrumentów finansowych narażonych na ryzyko związane ze zmianą stopy procentowej.

Spółki Grupy mogą ograniczać ryzyko na dwa sposoby: (i) starają się unikać zaciągania kredytów opartych na zmiennej stopie procentowej, (ii) jeśli pierwsze rozwiązanie nie jest możliwe, jednostki Grupy mają możliwość zawarcia kontraktów terminowych na stopę procentową, jeżeli koszty tego rozwiązania są zasadne w stosunku do oczekiwanych korzyści.

Szczegółowe informacje dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek, w tym rodzaj oprocentowania, waluta oraz terminy zapadalności zostały zaprezentowane w notce 6.14 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Analiza struktury instrumentów finansowych narażonych na ryzyko zmiany stóp procentowych w Grupie wskazała, że jedynie kredyty i pożyczki są narażone na zmiany stopy procentowej, gdyż ich oprocentowanie jest oparte o EURIBOR. Wartość narażona na ryzyko oraz analiza wrażliwości została przedstawiona w tabeli poniżej:

	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko zmiany EURIBOR	Założone odchylenia (w punktach procentowych)		Wpływ na wynik finansowy	
	tys. PLN	tys. PLN			tys. PLN	tys. PLN
Kredyty bankowe i pożyczki na dzień 31 grudnia 2021 roku, w tym:						
Kredyty w rachunku bieżącym	25 125	-	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	-	-
Kredyty pozostałe	60 644	44 420	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	(444)	444
Pożyczki od podmiotów powiązanych	-	-	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	-	-
Kredyty bankowe i pożyczki na dzień 31 grudnia 2020 roku, w tym:						
Kredyty w rachunku bieżącym	92	-	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	-	-
Kredyty	57 236	34 056	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	(341)	341
Pożyczki od podmiotów powiązanych	1 956	1 956	+ 1.0 p.p.	- 1.0 p.p.	(20)	20

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych przez Grupę ASEE na dzień 31 grudnia 2021 roku i na dzień 31 grudnia 2020 roku. Wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w skali rocznej. Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych została ustalona jako iloczyn salda pozycji narażonych na ryzyko oraz adekwatnego odchylenia stóp procentowych przyjętego do kalkulacji.

8.3. Ryzyko kredytowe

Grupa identyfikuje ryzyko kredytowe związane z tym, że druga strona transakcji nie wywiąże się ze swoich zobowiązań względem spółki z Grupy i w ten sposób narazi Grupę na poniesienie strat finansowych. Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie została przedstawiona w notce 6.8 dotyczącej należności długo- i krótkoterminowych.

Całkowita ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe wynika z faktu posiadania należności (nota 6.8) oraz pozostałych aktywów finansowych (nota 6.6).

8.4. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z różnych źródeł finansowania.

Tabele poniżej przedstawiają wymagalność zobowiązań finansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku według daty zapadalności:

Wymagalność zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2021	Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	Razem
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Zobowiązania handlowe oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	97 963	11 008	661	-	109 632
Kredyty bankowe i pożyczki	12 605	33 550	39 614	-	85 769
Zobowiązanie z tytułu leasingu *	5 879	16 596	29 490	4 938	56 903
Wiekowanie zapłaty warunkowej rozpoznanej w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	1 797	16 794	4 595	-	23 186
Wiekowanie zobowiązań wynikających z opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym	-	25 156	49 571	-	74 727
Wiekowanie kontraktów typu forward/futures	15	-	516	-	531
Pozostałe zobowiązania finansowe	53	-	-	-	53
Razem	118 312	103 104	124 447	4 938	350 801

*Wiekowana wartość uwzględnia tylko umowne przepływy niezdyskontowane, w przeciwieństwie do wartości prezentowanej w bilansie

Wymagalność zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2020	Zobowiązania wymagalne do 3 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 3 do 12 miesięcy	Zobowiązania wymagalne od 1 roku do 5 lat	Zobowiązania wymagalne powyżej 5 lat	Razem
	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Zobowiązania handlowe oraz zobowiązania z tytułu wyceny kontraktów IT	133 317	1 647	-	-	134 964
Kredyty bankowe i pożyczki	9 555	20 590	29 139	-	59 284
Zobowiązanie z tytułu leasingu *	5 150	15 627	38 004	3 546	62 327
Wiekowanie zobowiązań z tytułu nieopłaconych akcji/udziałów	4 932	-	-	-	4 932
Wiekowanie zapłaty warunkowej rozpoznanej w związku z nabyciem jednostek gospodarczych	1 426	14 756	4 006	-	20 188
Wiekowanie zobowiązań wynikających z opcji put przyznanej udziałowcom niekontrolującym	-	-	21 874	-	21 874
Wiekowanie kontraktów typu forward/futures	74	-	5	-	79
Razem	154 454	52 620	93 028	3 546	303 648

*Wiekowana wartość uwzględnia tylko umowne przepływy niezdyskontowane, w przeciwieństwie do wartości prezentowanej w bilansie

8.5. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na pozycje bilansowe

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa posiadała następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na odpowiadające im pozycje bilansowe:

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat	Kategoria zgodnie z MSSF 9	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących	Zyski /(straty) z tytułu realizacji i wyceny	Razem
Za 12 miesięcy do 31 grudnia 2021		tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN	tys. PLN
Aktywa finansowe		2 412	19 940	(2 666)	-	19 686
Walutowe kontrakty typu forward	WGpWF	-	-	-	-	-
Pożyczki udzielone	WwgZK	15	-	(330)	-	(315)

Lokaty	WwgZK	10	-	-	-	10
Należności handlowe	WwgZK	26	3 975	(2 336)	-	1 665
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WGpWF	2 361	15 965	-	-	18 326
Zobowiązania finansowe		(3 944)	(4 205)	-	(685)	(8 834)
Kontrakty typu forward/futures	WGpWF	-	111	-	(6)	105
Zobowiązania z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny	WGpWF	-	-	-	(679)	(679)
Kredyty i pożyczki	WwgZK	(1 367)	138	-	-	(1 229)
Zobowiązania z tytułu leasingu	WwgZK	(1 706)	(121)	-	-	(1 827)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	WwgZK	(871)	(4 333)	-	-	(5 204)
Razem		(1 532)	15 735	(2 666)	(685)	10 852

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa posiadała następujące pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na odpowiadające im pozycje bilansowe:

Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat	Kategoria zgodnie z MSSF 9	Przychody /(koszty) z tytułu odsetek tys. PLN	Zyski /(straty) z tytułu różnic kursowych tys. PLN	Rozwiązanie/ (utworzenie) odpisów aktualizujących tys. PLN	Zyski /(straty) z tytułu realizacji i wyceny tys. PLN	Razem tys. PLN
Za 12 miesięcy do 31 grudnia 2020						
Aktywa finansowe		1 236	4 596	85	8	5 925
Walutowe kontrakty typu forward	WGpWF	-	-	-	8	8
Pożyczki udzielone	WwgZK	1	-	-	-	1
Lokaty	WwgZK	-	-	-	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	WwgZK	18	1 984	85	-	2 087
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WGpWF	1 217	2 612	-	-	3 829
Zobowiązania finansowe		(3 868)	(2 714)	-	(3 121)	(9 703)
Kontrakty typu forward/futures	WGpWF	-	275	-	(506)	(231)
Zobowiązania z tytułu odroczonej i/lub warunkowej płatności za pakiet kontrolny	WGpWF	-	(51)	-	(2 615)	(2 666)
Kredyty i pożyczki	WwgZK	(1 474)	(916)	-	-	(2 390)
Zobowiązania z tytułu leasingu	WwgZK	(2 189)	(171)	-	-	(2 360)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	WwgZK	(205)	(1 851)	-	-	(2 056)
Razem		(2 632)	1 882	85	(3 113)	(3 778)

IX. Pozostałe noty objaśniające

9.1. Zobowiązania pozabilansowe

Wybrane zasady rachunkowości

Zobowiązania pozabilansowe to przede wszystkim zobowiązania warunkowe, przez które Grupa rozumie: możliwy obowiązek, który powstanie na skutek przeszłych zdarzeń, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy, lub obecny obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu ponieważ: (i) nie jest prawdopodobne, aby wypełnienie obowiązku spowodowało konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, bądź (ii) kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

Leasing operacyjny - Grupa stosuje wyjątek praktyczny dotyczący umów najmu oraz umów o podobnym charakterze zawartych na okres krótszy niż 12 miesięcy od daty rozpoczęcia leasingu oraz wyjątek dotyczący wynajmu aktywów o niskiej wartości. Płatności leasingowe w przypadku obu wymienionych wyjątków rozpoznawane są w kosztach okresu, którego dotyczą, co do zasady metodą liniową. Ani aktywo z tytułu prawa do użytkowania ani odpowiadające mu zobowiązanie finansowe nie są w tym przypadku rozpoznawane. Zobowiązania z tytułu takiego leasingu operacyjnego ujmowane są jako zobowiązania pozabilansowe.

W ramach działalności handlowej Grupa ASEE wykorzystuje dostępność gwarancji bankowych, jak również ubezpieczeniowych gwarancji kontraktowych, jako formy zabezpieczenia transakcji gospodarczych z różnymi organizacjami, firmami i podmiotami administracji.

Potencjalne zobowiązania z tego tytułu na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiły 57 776 tys. PLN a na dzień 31 grudnia 2020 roku 54 491 tys. PLN.

Aktywa zabezpieczające bankowe linie gwarancyjne:

Kategoria aktywów	Wartość netto aktywów		Kwota wystawionej gwarancji zabezpieczonej aktywami	
	31 grudnia 2021 tys. PLN	31 grudnia 2020 tys. PLN	31 grudnia 2021 tys. PLN	31 grudnia 2020 tys. PLN
Aktywa finansowe	-	4 776	-	12 218
Należności handlowe	14 806	3 205	5 302	2 371
Pozostałe należności	300	287	300	287
Razem	15 106	8 268	5 602	14 876

Żadne z opisanych wyżej zobowiązań gwarancyjnych nie spełniają definicji gwarancji finansowej zgodnie z MSSF 9, wskutek czego nie są one ujęte w zobowiązaniach bilansowych Grupy na dzień 31 grudnia 2021 roku.

Grupa jest stroną umów najmu dotyczących:

- powierzchni biurowych i magazynowych,
- lokalizacji na bankomaty,
- środków transportu,
- sprzętu biurowego,
- pozostałych aktywów,

z których wynikały na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku następujące zobowiązania pozabilansowe do dokonania przyszłych płatności

	31 grudnia 2021 tys. PLN	31 grudnia 2020 tys. PLN
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni		
W okresie do 1 roku	4 252	2 862
W okresie od 1 roku do 5 lat	4 974	5 361
Powyżej 5 lat	-	-
	9 226	8 223
Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego sprzętu		
W okresie do 1 roku	333	1 040
W okresie od 1 roku do 5 lat	-	-
Powyżej 5 lat	-	-
	333	1 040

Powyższe umowy spełniają definicję leasingu według MSSF 16. Zobowiązania pozabilansowe zaprezentowane na dzień 31 grudnia 2021 roku dotyczą umów leasingu, które podlegały zwolnieniom przewidzianym przez MSSF 16 (najmy krótkoterminowe i aktywa niskocenne).

Spory sądowe nierozstrzygnięte na datę bilansową

W prezentowanym okresie sprawozdawczym przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej nie toczyły się istotne postępowania dotyczące zobowiązań albo wierzytelności spółek z Grupy ASEE.

9.2. Sezonowość i cykliczność

Rozkład przychodów ze sprzedaży Grupy w poszczególnych kwartałach roku podlega niewielkiej sezonowości. Przychody w czwartym kwartale są zwykle wyższe niż w pozostałych kwartałach, ponieważ duża ich część generowana jest przez sprzedaż usług IT dla dużych przedsiębiorstw i instytucji państwowych. Podmioty te w ostatnich miesiącach roku dokonują często większych zakupów inwestycyjnych sprzętu i licencji.

9.3. Zatrudnienie

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Zarząd Jednostki Dominującej	4	4
Zarządy jednostek z Grupy	61	46
Działy produkcyjne	2 782	2 470
Działy handlowe	237	201
Działy administracyjne	308	257
Razem	3 392	2 978

Liczba osób zatrudnionych w spółkach Grupy na dzień:	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
ASEE S.A.	28	29
ASEE Bułgaria	17	17
ASEE Macedonia	239	228
ASEE Turcja	88	90
Grupa ASEE BiH	224	82
Grupa ASEE Chorwacja	327	218
Grupa ASEE Kosovo	82	76
Grupa ASEE Rumunia	127	136
Grupa ASEE Serbia	546	488
Grupa Necomplus	741	751
Grupa Payten B&H	67	70
Grupa Payten Chorwacja	193	180
Grupa Payten Macedonia	55	31
Grupa Payten Rumunia	70	47
Grupa Payten Serbia	182	178
Grupa Payten Turcja	271	217
Payten Czarnogóra	20	18
Payten Słowenia	29	31
Grupa Sonet	86	91
Razem	3 392	2 978

9.4. Informacje o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki i Grupy wypłacone lub należne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku i dnia 31 grudnia 2020 roku w podziale na rodzaje usług:

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego	12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020
Badanie rocznego sprawozdania finansowego	308	170
Przegląd półrocznego sprawozdania finansowego	119	114
Inne usługi poświadczające	-	10
Razem	427	294

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 oraz w roku 2020 podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych była spółka Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa. Została ona wybrana uchwałą Rady Nadzorczej ASEE S.A. z dnia 27 marca 2018 roku oraz uchwałą z dnia 24 lutego 2020 roku.

Ponadto inne firmy z sieci Deloitte wykonują również badania rocznych i przeglądy śródrocznych sprawozdań finansowych oraz inne usługi poświadczające na rzecz spółek z Grupy ASEE w innych krajach niż Polska. Suma wynagrodzenia za te usługi wynosiła w 2021 roku 535 tys. PLN (2020 roku 558 tys. PLN).

9.5. Wynagrodzenie Zarządu oraz Rady Nadzorczej

W poniższej tabeli zaprezentowano wynagrodzenie poszczególnych członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu sprawowanej przez nich funkcji za 2021 i 2020 rok.

Wynagrodzenie stałe za okres	12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020
Zarząd		
Piotr Jeleński	370	365
Miljan Mališ	189	184
Michał Nitka (od dnia 1 maja 2021 roku) ¹⁾	170	-
Marcin Rulnicki (do dnia 30 kwietnia 2021 roku) ²⁾	95	281
Kostadin Slavkoski	207	201
	1 031	1 031
Rada Nadzorcza		
Jozef Klein	36	36
Adam Góral	30	30
Jacek Duch	60	60
Artur Kucharski	90	90
Adam Pawłowicz	60	60
	276	276

¹⁾ Pan Michał Nitka został powołany na funkcję Członka Zarządu Spółki ze skutkiem od 1 maja 2021 roku,

²⁾ Pan Marcin Rulnicki złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu Spółki ze skutkiem od 30 kwietnia 2021 roku.

Wynagrodzenie zmienne za okres	12 miesięcy do 31 grudnia 2021	12 miesięcy do 31 grudnia 2020
Zarząd		
Piotr Jeleński	5 493	4 187
Miljan Mališ	714	1 128
Michał Nitka (od dnia 1 maja 2021 roku) ¹⁾	310	-
Marcin Rulnicki (do dnia 30 kwietnia 2021 roku) ²⁾	468	1 129
Kostadin Slavkoski	550	840
	7 535	7 284

Powyższe tabele uwzględniają wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji we władzach ASEE S.A. jak również we władzach spółek zależnych. Dane zaprezentowane w tabeli powyżej odzwierciedlają wysokość kosztów wypłaconych wynagrodzeń oraz rezerw na część wynagrodzenia zmiennego, która nie została wypłacona do dnia bilansowego.

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom zarządów i rad nadzorczych jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy ASEE w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku wyniosły 24 271 tys. PLN (nie obejmują kwot podanych w tabelach powyżej).

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom zarządów i rad nadzorczych jednostek zależnych wchodzących w skład Grupy ASEE w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2020 roku wyniosły 22 726 tys. PLN (nie obejmują kwot podanych w tabelach powyżej).

9.6. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie wiarygodności kredytowej i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększałyby wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w odpowiedzi na zmiany warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może zmienić politykę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje kapitał własny należny akcjonariuszom jednostki dominującej.

Zarządzanie kapitałem	31 grudnia 2021	31 grudnia 2020
Kredyty i pożyczki	85 769	59 284
Zobowiązania z tytułu leasingu	54 134	58 842
Zobowiązania handlowe, z tytułu umów z klientami, budżetowe oraz pozostałe	371 132	316 713
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(231 003)	(249 028)
Zadłużenie netto	280 032	185 811
Kapitał własny	971 689	913 206
Kapitał i zadłużenie netto	1 251 721	1 099 017
Wskaźnik dźwigni	22,37%	16,91%

9.7. Klimat a działalność Grupy ASEE

Wpływ na środowisko w przypadku Grupy ASEE jest dość ograniczony, ponieważ ASEE nie prowadzi działalności produkcyjnej. Z tego samego powodu zmiany w środowisku nie wpływają istotnie na działalność Grupy w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

Niemniej jednak w 2021 roku Grupa ASEE wdrożyła politykę zarządzania jej wpływem na klimat i środowisko, a która ma na celu:

- ograniczenie zużycia energii i zasobów naturalnych,
- przyczynienie się do zarządzania kryzysem klimatycznym poprzez redukcję emisji gazów cieplarnianych / CO₂,
- zwiększenie proporcji zużytej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- troskę o lokalne środowisko.

Zmiany klimatyczne mogą wpłynąć na funkcjonowanie Grupy w następujących obszarach:

- globalne ocieplenie klimatu może wpłynąć na jednostki zależne w perspektywie długoterminowej, głównie ze względu na potencjalny wpływ na turystykę,
- ekstremalne zdarzenia pogodowe mogą wpływać na podaż zakupionego sprzętu i ograniczać możliwość świadczenia usług wsparcia na miejscu,

- nowe przepisy dotyczące klimatu mogą zostać wprowadzone wraz z nowymi obowiązkami dotyczącymi operacji ASEE,
- wzrost kosztów energii elektrycznej może wpłynąć na koszty działalności ASEE.

Funkcjonowanie Grupy może wpływać na zmiany klimatyczne w następujących obszarach:

- Transport zakupionego sprzętu na duże odległości,
- Zużycie paliwa przez samochody służbowe obsługujące zainstalowane urządzenia,
- Grupa prowadzi działalność w wielu biurach wykorzystując energię i ogrzewanie,
- Podróże biznesowe,
- Gospodarowanie odpadami,
- Skala bezgotówkowych operacji płatniczych.

Proces zarządzania ryzykiem w 2021 roku koncentrował się bardziej na ocenie zagrożeń i szans związanych ze zmianami klimatycznymi. Ze względu na brak energochłonnych linii produkcyjnych istotność kwestii klimatycznych jest dość ograniczona.

Wpływ klimatu na biznes Grupy ASEE został szczegółowo opisany w *Raporcie niefinansowym* w dziale *Środowisko* przekazany do publicznej wiadomości w dniu 23 lutego 2022 roku.

9.8. Znaczące zdarzenia po dniu bilansowym

▪ **Utworzenie nowej spółki Afusion d.o.o., Beograd**

W dniu 4 stycznia 2022 roku zostało zarejestrowane założenie spółki Afusion d.o.o. z siedzibą w Belgradzie. 80% udziałów w tej spółce objęła Payten d.o.o., Beograd.

▪ **Podpisanie umowy kredytowej**

W dniu 10 stycznia 2022 roku spółka Payten d.o.o. Novi Beograd podpisała 3 letnią umowę kredytową na kwotę 3 mln EUR.

W okresie od dnia 31 grudnia 2021 roku do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, tj. do dnia 23 lutego 2022 roku nie wystąpiły inne istotne zdarzenia, których ujawnienie mogłoby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji kadrowej, majątkowej oraz finansowej Grupy ASEE.

9.9. Znaczące zdarzenia dotyczące lat ubiegłych

Do dnia sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2021 roku, nie wystąpiły zdarzenia dotyczące lat ubiegłych, które nie zostały, a powinny być ujęte w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Technology for business, solutions for people.

Asseco South Eastern Europe S.A.

ul. Olchowa 14, 35-322 Rzeszów

Tel.: +48 22 574 86 30

Fax: +48 22 574 86 90

Email: office@asseco-see.com

see.asseco.com